Το ΖΑΓΟΡΙ μας

ΙΣΤΟΡΙΚΗ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 0651-74000 ΦΑΞ: 0651-79286

ΕΤΟΣ ΚΒ΄
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 262
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
2000

Η ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ ΑΠΟ «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

του Νίκου Θ. Υφαντή

Με το «καλωσόρισμα του 2000 η Συντακτική Επιτροπή της εφημερίδας «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» μηνιαία έκδοση της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου (ΙΛΕΖ), κάλεσε τους Ζαγορίσιους στην κοπή της Βασιλόπιτας στο κέντρο «Λιθαρίτσια», που πραγματοποιήθηκε ανήμερα της γιορτής των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου).

Προσκαλεσμένος και εγώ από τη Συντακτική Επιτροπή της εφημερίδας συμμετείχα

σε μια ζεστή Ζαγορίσια συγκέντρωση, στην οποία επικρατούσε καθαρά τοπική ατμόσφαιρα, που απέπνεε αγάπη για τον τόπο και αισιοδοξία για το μέλλον.

Αρκετοί Ζαγορίσιοι (πάνω από 150 άτομα) έδωσαν το παρόν και ευχήθηκαν ευόδωση των προσπαθειών που καταβάλλει η ΙΛΕΖ και η εφημερίδα που εκδίδει. η οποία, πατώντας γερά στις παραδόσεις της τοπικής κοινωνίας, προβάλλει τα θετικά και αρνητικά θέματα που απασχολούν την περιοχή και αγωνίζεται για ένα **«καλύτερο Ζαγόρι»**.

Λιτός και σαφής ο πρόεδρος της ΙΛΕΖ κ. **Αποστ. Ντιναλέξης** με μια θερμή προσλαλιά ευχήθηκε υγεία και πρόοδο σε όλους και το νέο έτος, ο νέος αιώνας και η νέα χιλιετία που ανέτειλαν να σηματοδοτήσουν ουσιαστικούς και δημιουργικούς αγώνες για τη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας του Ζαγορίου, σε συνάρτηση με τη διάσωση της παράδοσης και της Ζαγορίσιας κληρονομιάς και του ιδιαίτερου γεωγραφικού κάλλους της Περιφέρειας.

Στη συνέχεια πήρε το λόγο ο υπεύθυνος της ύλης της εφημερίδας **κ. Βασίλειος Τζιόβας,** λάτρης του τόπου του, με Ζαγορίσιες ρίζες και καταβολές και ανόθευτη «Ζαγορίσια συνείδηση», ο οποίος από πολλές θέσεις αγωνίστηκε για τη διαφύλαξη της ξεχωριστής φυσιογνωμίας του Ζαγοριού και με πίστη και ειλικρινή αφοσίωση προσφέρει ανιδιοτελώς τις υπηρεσίες του στη σύνταξη της εφημερίδας και στη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για ό,τι σχετίζεται με τον τόπο του. Αναφέρθηκε στο πλούσιο και πολλαπλό έργο της εφημερίδας, καταξιωμένη πια στη συνείδηση των Ζαγορισίων και ευχήθηκε να την αγκαλιάσουν οι Ζαγορίσιοι και οι φίλοι τους για την πραγμάτωση των προσδοκώμενων στόχων στη διάσωση κάθε μορφής παραδοσιακού υλικού, στην καταγραφή των εθίμων, τραγουδιών, θρύλων και στο καθετί που δίνει νόημα και ομορφιά στο κολαστήριο της σημερινής ζωής, μ' ένα λόγο να διασωθεί η ψυχή του Ζαγοριού.

Με το ίδιο πνεύμα και την ίδια αγάπη μίλησαν και όσοι πήραν το λόγο: Ο Δήμαρχος του Κεντρικού Ζαγορίου, κ. Γαβριήλ Παπανασταστίου, ο κ. Μιχάλης Οικονομίδης, ο κ. Λευτέρης Παπαθανασίου. Όλοι τους αναφέρθηκαν στις προσπάθειες που είναι ανάγκη να καταβληθούν για να αποφευχτεί η **«τσιμεντοποίηση»**, των χωριών και η αλλοτρίωση των ντόπιων παραδοσιακών εθίμων από ξενόφερτα ήθη.

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε για τον ιδρυτή της εφημερίδας αείμνηστο **Κίμωνα Κυριαζή** και την πρώτη Συντακτική Επιτροπή, οι περισσότεροι από τους οποίους δεν ζουν σήμερα ανάμεσά μας, καθώς ταξίδεψαν για τη «γειτονιά των αγγέλων».

Τεράστιο και πολυεδρικό το έργο που επιτελεί η τωρινή Συντακτική Επιτροπή, αποτελούμενη από εξέχουσες Ζαγορίσιες προσωπικότητες, αφοσιωμένοι στον τόπο τους, οι οποίοι εθελοντικά και ανιδιοτελώς προσφέρουν πολύτιμες υπηρεσίες στην ανάδειξη των προβλημάτων και στην πολιτιστική προαγωγή του Ζαγοριού. Πιστεύω πως είναι ανάγκη **να πυκνώσουν οι συνεργάτες της εφημερίδας,** να την αγκαλιάσουν με θέρμη και να προβάλλουν πανελλαδικά τους πνευματικούς ανθρώπους που διέπρεψαν στο παρελθόν και κράτησαν ακοίμητο τον ηπειρωτισμό και στους σημερινούς Ζαγορίσιους που διαπρέπουν στα γράμματα και τις τέχνες και κρατούν άσβεστη τη φλόγα του τόπου τους.

Προσωπικά, επειδή είχα την τύχη στα μαθητικά μου χρόνια στο Ιεροδιδασκαλείο Βελλάς να συνδεθώ με πολλούς Ζαγορίσιους και αργότερα στο στίβο της ζωής να αποκτήσω και άλλους φίλους, να ευχηθώ από καρδιάς ευόδωση των προσπαθειών τους για ένα **«αυθεντικό Ζαγόρι»** καθαρό από ξένες προσμίξεις, έτσι όπως το ζήσαμε παλιότερα με τα Ζαγορίσια δημοτικά τραγούδια, τους διπλούς και τριπλούς χορούς που στήνονταν στα πανηγύρια των χωριών και έδιναν μια ανεπανάληπτη λαϊκή γιορτή και ένα ξεχωριστό τοπικό χρώμα.

Να ευχηθώ ακόμη στη Συντακτική Επιτροπή να συνεχίσει με τον ίδιο ζήλο και την ίδια αυταπάρνηση τον ωραίο αγώνα που ανέλαβε, γιατί οι καιροί «ου μενετοί».

ΣΗΜ.: Ο Ν. Υφαντής είναι καθηγητής φιλόλογος - συγγραφέας και Γ. Γραμματέας της Ε.Η.Μ. Φίλος του Ζαγοριού και του περιοδικού μας. Για τα καλά του λόγια τον ευχαριστούμε.

Η Σ.Ε.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΠΙΤΑΣ ΜΑΣ

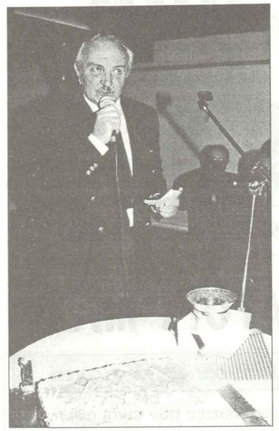

Ο Β. Τζιόβας, ενώ αναφέρεται στην πορεία και τους στόχους του περιοδικού μας.

Το Δ. Συμβούλιο της ΙΛΕΖ και η Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού, νοιώθουν την υποχρέωση γι' άλλη μια φορά κι από τις στήλες του περιοδικού μας, να ευχαριστήσουν όλους όσους τίμησαν την εκδήλωση της κοπής της πίτας, την Κυριακή στις 30 του Γενάρη.

— Ξέρουμε πως δεν ήταν όλοι όσους περιμέναμε κι όσοι θα ήθελαν, εκεί στα «Λιθαρίτσια». Και ξέρουμε, πως πολλοί συμπατριώτες και φίλοι του περιοδικού, λυπήθηκαν και δυσανασχέτησαν, ίσως, γιατί δεν ενημερώθηκαν έγκαιρα για την εκδήλωση.

— Σ' όλους αυτούς, ζητούμε ειλικρινά συγγνώμη, έστω κι αν η ευθύνη για την μη έγκαιρη ενημέρωση δεν είναι δική μας: Η ανακοίνωση-πρόσκληση, έγινε μέσω του περιοδικού εγκαίρως. Όμως η διανομή του περιοδικού, μόνο στην πόλη των Ιωαννίνων, τελείως ανεξήγητα, δεν έγινε έγκαιρα, τη στιγμή που αυτό έφτασε έγκαιρα εκτός πόλεως, όπως στα χωριά του Ζαγοριού, την Κόνιτσα κ.λ.π.

Μια άποψη της αίθουσας.

— Τί να πούμε; Ίσως στην ...παγωνιά των ημερών εκείνων να οφείλεται η βραδυπορία των ...ταχυδρόμων (;). Συγνώμη, λοιπόν, και του χρόνου να είμαστε όλοι μαζί.

Η ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ο καθηγητής Καλών Τεχνών κ. Μιχ. Οικονομίδης και στο βάθος μέλη της Σ.Ε.

Ο δάσκαλος Λευτέρης Παπαθανασίου χαιρετίζει την εκδήλωση.

Το «φλουρί» (ασημένιο μπωλ αξίας 45.000 δρχ.) έτυχε στον Τσερβαριώτη Κώστα Ζινδριλή.

Μέλη του Δ.Σ. του Π.Σ. Ζαγορίου και μαζί τους ο Αγάπιος Τάλης.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Οι Κουκουβάστιες

Τις απέλειωτες νύχτες του χειμώνα στα χωριά μας ΤΟΤΕ — χωρίς φως, χωρίς τηλέφωνο, χωρίς αυτοκίνητο, χωρίς τηλεόραση, χωρίς καν... κινητό, δίχως τα πάντα, κι όμως έχοντας τον κόσμο όλο δικό μας και την ευτυχία ολόκληρη, που δεν θέλει πολλά για να ξεχειλίσει απ' τις καρδιές, — οι βραδιές ήταν γλυκιές, ήμερες, παραδόστικες, αθώες.

ΕΛΕΝΗς ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ

— Να 'ταν αθώες κι οι καρδιές ή έτσι μου φαίνεται;

— Το δωμάτιο μύριζε πετρόλιο. Η λάμπα στο μπουχαρί αλλά και το χειρόκαντλο στο καρφί, κάτινο απ' τη γωνιά σκόρπιζαν και τα δυό μαζι ένα αναιμικό φως, πασχίζοντας να διώξουν τους ίσκιους από τους τοίχους και τις μεσάντρες.

— Πολλές φορές το «φτίλ» έκαινε μύτη από τη μια μεριά και κάνουνε το λαμπόγιαλο.

Κάθε πρωί, έτσι κι αλλιώς η νοικοκυρά το καθάριζε με βρεγμένο πανί ή φημερίδα ή με την ανάσα της και ένα ξύλινο σουβλί να λάμπει.

Για να μη σκονίζεται έβαζε χαρτί στην κορυφή και μια φουρκέτα για να μη σπάζει.

— Τα κούτσουρα τριζοβολούσαν στο τζάκι και καθώς παιχνίδιζαν οι φλόγες σκορπούσαν φως και ζεστασιά.

Καμιά φορά, οι σκίζες «πρασπολούσαν», σπίθιζαν, κι άλλες φορές το νερό σε κάποια χλωρή κολοκυμάδα έστηνε τραγούδι. Η κοκκινά γέμιζε κατακόκκινα κάρβουνα.

— Εκεί στο «μισιό» το μπάσι πάνω στο μικρό το «σφρά» ζεστός ο τραχανάς με μπόλικο τυρί, ξεφτισμένος με γίδινο βούτυρο ανακατεμένο, μοσχοβολούσε στις τσίγκινες λίμπες.

Πυρωμένες φέτες, ροδοκόκκινες, ζυμωτό ψωμί, παράστεκαν προκλητικές.

— Δεν πα να χιόνιζε έξω, μέσα ζεστό το ματζάτο αλλά κι οι καρδιές!...

— Σειρά είχαν οι «προυτσιαλέκιοι».

Γέμιζαν με καλαμπόκι το «πλάπι» του καφέ στερέωναν την μύτη στην πυροστιά ή στο κούτσουρο και έφερναν γύρω το χεροβόλι.

Τα σπειριά καθώς ζεσταίνονταν εκπυρσοκροτούσαν και σε λίγο έτοιμες οι παπαδίτσες. Μια, δυο λίμπες πανδαισία πραγματική! Κι όλο «συμπούσαν» οι μεγάλοι τη φωτιά να μη σβήσει και το νερό στο γκιούμι σιγοτραγουδούσε, νανούρισμα.

— Κι ύστερα, άρχιζαν... οι Κουκουβάστιες. «Που είνι κι αν δεν είνι!...»

Ανακάθονταν όλοι στα μπάσια και κρέμονταν από το στόμα

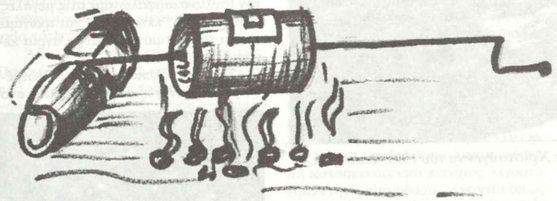

του πατέρα ή του πάπ, που όσο κουρασμένοι κι αν ήταν γίνονταν παιδιά εκείνη την ώρα που έδενε σφιχτά την οικογένεια με την ανέχεια την υλική και τον πλούτο τον συναισθηματικό που περίσσευε.

— Ήταν ένα αθώο παιχνίδι μνήμης αφού σου έδιναν με ξεχωριστό τρόπο τα δεδομένα, κι έπρεπε να μαντέψεις σε ποιό σπίτι του χωριού αναφέρονταν.

— «Που είνι, κι αν δεν είνι, ένας κουκουβάστος (παππούς) μια κουκουβάστα, ένας πέτνος (πατέρας) μια κότα, μια πούλα ή πλακίδα (κορίτσι) και ένα πιτσνάρ (αγόρι)»...

Το παιδικό μυαλό ανηφόριζε, κατηφόριζε, στενά και σοκάκια, δρόμους και γκαλντερίμια κι έδινε διάφορες απαντήσεις. Χαρά και φωνές, και μια χούφτα προτσιαλέκιοι σ' όποιον τόβρισκε.

— «Που είνι κι αν δεν είνι ένας κουκουβάστος και μια κουκουβάστα μον και μογαχά»

— «Αλησμόνσις και το πιτσινάρ στα ξένα!»

Και πάλι δοκιμή απ' την αρχή.

Όταν στένευαν τα πράγματα, για να μας διευκολύνουν οι μεγάλοι, να μη μας απογοητέψουν και μας κακοκαρδίσουν, έδιναν περισσότερα στοιχεία.

— «Που είνι κι αν δεν είνι ένας πέτνος μια κότα κι ένα πιτσνάρ, μον και μοναχά στον Πάνω Μαχαλά».

Στένευε ο χώρος του ψαξίματος.

Κι άντε πάλι προσπάθεια, κι άντε γέλια για τα λάθη αλλά κι αγωνία, γιατί τέλειωναν τα ψέματα κι έρχονταν η τιμωρία που ήταν βαριά, «το σκατοφόρτωμα».

Όταν το μάντεμα ήταν αδύνατο ο αρχηγός ανυπομονώντας απαιτούσε:

— «Δώμ' χωριό»

Έπρεπε να διαλέξεις ένα χωριό, κοντινό συμφερότερο για σένα, για ν' αρχίσει από κει το φόρτωμα.

— «Σ' δίνω τα Πάνω Σδινά...»

— «Καλώς τα και τα Πάνω Σδινά να φάμι και να πιούμι, όσα καρδιά και πέταλα στου Τούρκου το κεφάλι.

Κόφτω πίτα, δεν του δίνω, κόφτω κουτσιλιά σου δίνω, μαγαρίζω τη λεπίδα και στη δίνω και τη γλείφεις».

Ήταν η έμμετρη αρχή, για να συνεχίσει:

— «Ξεκινάμε από τη Νιάκα και περβατάμε τον ανήφορο, αδειάζουμε όλους τους «απόπατους», περνάμε το μισιχόρι, α χα και «κιτς και μπομ, κιτς και μπομ» (έκφραση χαρακτηριστική για το αργό περπάτημα βαουφορτωμένου γαϊδάρου) ανφορνάμε κατά τν Αραβνά.

Ξαποσταίνεις σ' ένα σιάδ και παίρνουμι τον κατήφορο, απογάλια να μην μας χθιούν, φτάνουμι στο Πέρα μπγάδ. Πίνεις λίγο νερό να δροσιστείς και παίρνουμε τον κατήφορο. Αέντε φάνκε ο Αη Θανάσης»...

Αθώοι, αβίαστοι, απλοί αλλά όχι απλοϊκοί τρόποι να βάλουν το παιδί στο γύρω του κόσμο, μάθημα ζωνταγό πατριδογνωσίας, χωρίς χάρτες και πορεία διδασκαλίας.

Έτσι αφού άδειαζαν όλους τους «χαλέδες» και τα «αναγκαία» που έβρισκαν στο δρόμο...

— «Πάμι και σι ξφορτώνω μέσ' την Τιτά ν' Ανδρομάχ τ' Λέκα»...

Αν έκανες λάθος γυρνούσε το φόρτωμα όλο σε σένα.

— Γέλια, καζούρες, ώσπου βαριεστημένα μας έπαιρνε παραστιάς ο ύπνος με ξαναμένα μάγουλα και τους προυτσιαλέκους, θησαυρό, στα παιδικά χέρια λογιών λογιών πούλις και πιτσνάρια στα όνειρα.

— Σήμερα η τηλεόραση έχει κλειδώσει τις καρδιές έχει βουβάνει τα στόματα.

Κλεισμένοι μικροί μεγάλοι στα δικά μας, δεν ξέρουμε τι συμβαίνει στις καρδιές και των καταδικών μας, γιατί δεν έχουμε δρόμους απλούς, εύκολους επικοινωνίας.

Όλα τα θεωρούμε αυτονόητα. Άλλωστε οι τηλεπαρουσιαστές αντικαθιστούν και γονείς και δασκάλους και παππούδες και γιαγιάδες.

— Όμως το παιδί πρέπει να ζήσει σαν παιδί, με το παραμύθι, με το αίνιγμα, με την αθωότητα της ηλικίας πριν αναγκασθεί να την αρνηθεί.

— Αν ξέραμε πόση σημασία έχουν για τη ζωή μας πόση τρυφερότητα κρύβουν τα παιδικά βιώματα! Είναι σαν να μπαίνεις (σε δύσκολες ώρες), σε κρυμμένες, μυστικές, καταδικές σου πηγές του Σιλωάμ για βάλσαμο και γιατριά.

Τις θυμάμαι τις κουκουβάστιες με συγκίνηση. Τις έπαιξα παιδούλα, τις έμαθα στα παιδιά μου, μακάρι να αξιωθώ να τις παίξω με τα εγγόνια μου, γιατί για όλους εμάς που τις ζήσαμε είναι μια τρυφερή, ανάμνηση, ανεκτίμητη.

— Είναι αλήθεια ότι σήμερα ίσως είναι δύσκολο να τις παίξει κανείς...

Γιατί που να βρεις πούλα κι πιτσινάρ σ' όλο το χωριό; Απόμκαν μόνο κουκουβάστοι κι κουκουβάστις. Να ζήσουν κι αυτοί όσο τους είναι γραμμένο τη νέα χιλιετία, να μη ρημάξουν τα χωριά μας.

«Αίσιον και ευτυχές το 2000».

Επιτέλους, χιόνι!!!

24 του Γενάρη, καρδιά του χειμώνα και καθώς τράβηξε το πρωί η γυναίκα μου το ρολό της μπαλκονόπορτας, έβαλε τις φωνές: Χιόνι, χιόνι, χιονίζει Κώστα, ρίχνει "παπλαμούδες"!!!

Για να πω την αλήθεια το πρωί "χουζουεύω" διαβάζοντας εφημερίδα, αλλά στις φωνές της πετάχτηκα και βρέθηκα στο παράθυρο. Πανόραμα! Οι νιφάδες του χιονιού στροβιλίζονταν κι έπεφταν στο δρόμο, στα πεζοδρόμια, στ' αυτοκίνητα, παντού, σκεπάζοντάς τα όλα μ' αδιάκοπη επιμονή...

Επιτέλους σκέφθηκα, έφθασε και σε μας το χιόνι. Βλέπουμε στα κανάλια χιόνια σ' όλο τον κόσμο. Στην Ευρώπη, στην Αμερική, στην Πάρνηθα, στα νησιά του Αιγαίου, πάνω στις βάρκες στη θάλασσα χιόνια, πολλά χιόνια κι εδώ στη ΒΔ Ελλάδα τίποτα. Ξεροπαγιά, δυνατό κρύο και ξηρασία. Το ξεροβόρι, όλο το Γενάρη, μας έχει ταλαιπωρήσει κι όλο παράπονα ακούμε στην πολυκατοικία για ανεπαρκή θέρμανση, για αύξηση ή και για συνεχή λειτουργία του καλοριφέρ - κι ας γίνεται κατανάλωση 20 και 30% περισσότερου πετρελαίου από πέρσι.

Ακόμη και στους κήπους που πήγα 2-3 φορές, το θερμόμετρο μεγίστου και ελαχίστου, που έχω στην αυλή, έδειξε πτώση της θερμοκρασίας και στους 10 βαθμούς Κελσίου κάτω από το μηδέν.

Όπως άκουσα και στο Μικρό Πάπιγκο, πρώτη φορά αυτό, για να μπορούν να περπατούν οι λιγοστοί κάτοικοι στα ανηφορικά καλντερίμια, έχουν στηρίξει κατά μήκος του δρόμου στον τοίχο τριχιά και πιάνονται από αυτή. Γενικά δηλαδή η παγωνιά προκάλεσε πολλά προβλήματα κι είτε το σημερινό χιόνι είναι καλοδεχούμενο, αφού "μαλάκωσε" ο καιρός.

Πρέπει να σημειώσω ότι εδώ στη ΒΔ Ελλάδα το χειμώνα οι Βόρειοι και ΒΑ άνεμοι αφήνουν τους υδρατμούς τους, κυρίως σαν χιόνι καθώς ανυψώνονται τα σύννεφα και ψύχονται στην οροσειρά της Πίνδου και σε μας δημιουργούν αυτές τις δυσάρεστες συνθήκες της παγωνιάς και ξεροπαγιάς.

Το ξεροβόρι που φυσάει το χειμώνα από τη χερσόνησο του Αίμου και τις αχανείς ρωσικές στέπες δημιουργεί τις μέρες αυτές παρόμοιες συνθήκες θερμοκρασίας αυτών των βόρειων περιοχών.

Ο μακαρίτης ο πατέρας μου ήταν πρακτικός μετεωρολόγος. Από την κατεύθυνση των ανέμων, καθώς έβλεπε τα σύννεφα να ταξιδεύουν κι άλλες παρατηρήσεις που έκανε, μάντευε τον καιρό. Δεν ήταν λίγες οι φορές που μας έλεγε: "Δεν είναι σήμερα για κυνήγι παιδιά...". Κι όταν γυρίζαμε ή ξεπαγιασμένοι ή μουσκεμένοι, μέχρι το κόκαλο, γελούσε και μας κορόϊδευε. Αντίθετα η μάνα μας καμάρωνε και χαιρόταν. Ορεσίβιοι και αγνοί άνθρωποι, καλοσυνάτοι κι απονήρευτοι, χωρίς τις κουτοπονηριές και ιδιοτέλειες, τις περιφράξεις και διεκδικήσεις, τις καταπατήσεις κοινόχρηστων χώρων, την ασέβεια προς το περιβάλλον, τις πλαστές διαθήκες και ψευδορκίες, που επικρατούν σήμερα μ' αυτή την ξέφρενη υπεραξία των λεγόμενων ακινήτων, αποτέλεσμα της διατυμπανιζόμενης τουριστικής οικονομικής ανάπτυξης και της πλεονεξίας.

Αλλά μια που θυμήθηκα τα παλιά κι είμαι σε μια ηλικία που μπορώ κάτι να διηγηθώ στα παιδιά μας και τα εγγόνια μας, φέρνω στο μυαλό μου παλιές μνήμες από τα παιδικά μας χρόνια, εδώ και 50-60 χρόνια, τότε στο Μικρό το Πάπιγκο...

Πότε πέρασαν, μωρέ, που να πάρει!!!

Δεν ξέρω λοιπόν αν τώρα έχουν αλλάξει τα πράγματα, αλλά τότε, όπως μας έγινε πεποίθηση και συνείδηση, ξεχώριζαν χαρακτηριστικά οι τέσσερεις εποχές του χρόνου.

ΑΝΟΙΞΗ! Από την 1η Μαρτίου, που φορούσαμε τα "μαρτίτσια", τάχα για να μη μαυρίσουμε... Που περιμέναμε με λαχτάρα την Πασχαλιά με τα κόκκινα αυγά και τις διακοπές, την πρωτομαγιά με τα στεφάνια και παρακολουθούσαμε κάθε μέρα να ζωντανεύει ο τόπος, να λειώνουν τα χιόνια στα βουνά, να ανεβαίνει η θερμοκρασία και κατά το τελευταίο 10ήμερο του Μάη ν' ανεβαίνουν τα κοπάδια των Σαρακατσάνων στα βουνά.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ! Από την 1η του Ιουνίου, που επιτέλους πλησίαζε το τέλος της σχολικής χρονιάς. Απίστευτο όμως, αλλά κι αληθινό, ο μήνας που καταργούσαμε τα παπούτσια και περπατούσαμε "γκολιοπόδαροι" (γυμνόποδες). Τις πρώτες μέρες βέβαια αντιμετωπίζαμε κάποιες δυσκολίες, πολύ σύντομα όμως συνηθίζαμε, οι πατούσες μας γίνονταν πραγματικές σόλες κι έτσι κυκλοφορούσαμε, πηγαίναμε και στο Σχολειό ακόμη, ξυπόλυτοι σαν άγριοι Ινδιάνοι. Όσο για το κοντό παντελόνι αυτό ήταν επίσημα καθιερωμένο στο ντύσιμό μας χειμώνα - καλοκαίρι αλλά το χειμώνα και με "τσουράτια" μέχρι το γόνατο. Ήταν όμως καλοραμμένο παντελόνι και με τσέπες στα πλάγια και πίσω. Αυτό το τονίζω, γιατί όταν το 1940, μετά τον Οκτώβριο - ήρθαν στο Πάπιγκο πρόσφυγες από τα χωριά του κάμπου που είχαν καταληφθεί από τους Ιταλούς, τα συνομήλικα παιδιά, μας κοίταζαν με θαυμασμό και ρωτούσαν: "Έχ' ς κι τζέπες, ω";

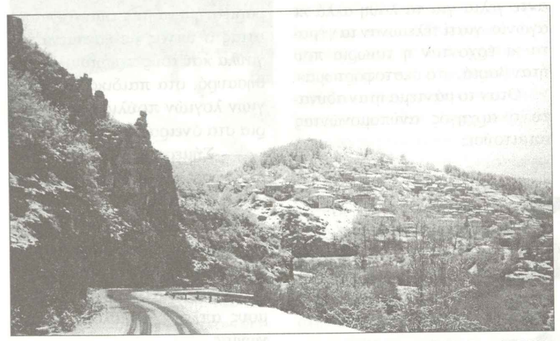

Λίγο παγωμένο χιόνι στους Κήπους τα Χριστούγεννα του 1999. Φωτό ΚΔΧ.

Κατά τα άλλα το καλοκαίρι ήταν η εποχή της ξενοιασιάς, αλλά και όχι λίγων ασχολιών, όπως το βόσκημα των κατσικιών, το πότισμα των Κήπων, η βοήθεια στο θέρισμα των χωραφιών, το αλώνισμα, το λίχνισμα κι η μεταφορά του άχυρου στην καλύβα μας. Από πολύ μικρός θυμάμαι που άρμεγα και τα γίδια.

Το καλοκαίρι ακόμα κάθε μεσημέρι πηγαίναμε για κολύμπι στο Ρογκοβό και τον Ιούλιο σκαρφαλώναμε στις μεγάλες κερασιές στα "'ελησιασκά" και τρώγαμε εκείνα τα νοστιμότατα μαύρα άγρια κεράσια.

Τέλος το καλοκαίρι ήταν συνδεδεμένο με τα πανηγύρια, με εκδρομές στο υδροηλεκτρικό έργο του μ. Βάσσου, με το νερό της Κουσάγιας.

Από τα τέλη του Οκτωβρίου και τα πρώτα χιόνια στην Αστράκα και μετά, νοντας ο Νοέμβριος πιο μικρή η μέρα, χαμηλότερες θερμοκρασίες, ο χειμώνας "επί θύραις"...

Και φθάσαμε στο Δεκέμβριο ΧΕΙΜΩΝΑΣ ! Τα χιόνια όλο και χοντρύλότερα. Η μασίνα στο μαντζάτο κοπάζει από τα - χαράματα, που την άναβε η μάνα μας, μέχρι το βράδυ τα μεσάνυχτα. Δεν είναι λίγες οι χρονιές που θυμάμαι, του Αγίου Σπυρίδωνα, να πάμε βίζιτα με χιόνια στην κυραμάνα την Μανθάτα για το γιο της το Σπύρο. Πλησιάζοντας τα Χριστούγεννα όλο και περισσότερα χιόνια. Στα βουνά το χιόνι μόνιμο και συνήθως τα Χριστούγεννα κι η Πρωτοχρονιά με άφθονα χιόνια. Ο Γενάρης κι ο Φλεβάρης, πολλά χιόνια. Μέτρα το χιόνι στο βουνό.

Στις βουνοκορφές της Τύμφης ξηρίζαν "με γυμνό σφβαλμό" κάθετα τα χώματα χιονιού. Οι "χούνες", όπως λέγαμε τις χιονοστιβάδες, που γκρεμίζονταν με πάταγο στην "ατζάϊμα", στο "πτηνίσιο", στον "Κούπο" ήταν συνηθισμένο φαινόμενο το Φεβρουάριο. Ειδικά κυρίως στην "ατζάϊμα" κατρακυλούσαν χιόνια και κοτρόνια μαζί μέχρι τα χωριά, με ψάρεμα στο Βοϊδομάτη και το βράδυ ομαδικό τραγούδι καθώς μαζευόμαστε στα πεζούλια (σφάδες) στην εξώπορτα του Μπάρμπα - Γιάννη ή στην κορυφή στο σοκάκι μας, ή στο Σκαμμένο, όπως ήταν τότε μια ξεχωριστή γραφική γωνιά του χωριού, με πεζούλα, με ένα μικρό πλάτανο από το πάνω μέρος, που ξεράθηκε αργότερα, με ορίζοντα ανοιχτόν και απέραντη θέα. Τώρα τον έχει καταστρέψει η κακώς νοούμενη τουριστική ανάπτυξη...

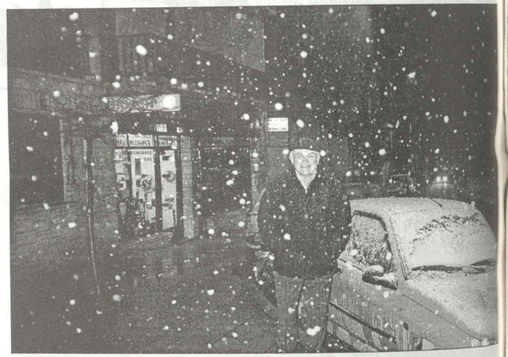

Χιόνι στα Γιάννινα 24.1.2000. Φωτό ΚΔΧ.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ! Το καλοκαίρι τελείωνε, ο Σεπτέμβριος έμπαινε σκυθρωπός με το τέλος της ανεμελιάς και της ξενοιασιάς, το συμμάζεμα όλης της σοδειάς, την αρχή μιας καινούργιας σχολικής χρονιάς με τις σκοτούρες της, το μεγάλωμα της νύχτας, τα πρωτοβρόχια και μέρα με τη μέρα όλο και κάποιες πρωινές ανατριχίλες, που μας ανάγκαζαν να ντυθούμε πιο ζεστά.

Στο μαγειρειό η φωτιά στη γωνιά αναμμένη κι από τον Οκτώβριο η μασίνα. Από του Αγίου Δημητρίου μετακόμιση στο "μαντζάτο", για το ξεχείμασμα. Αυτό το αξέχαστο μντζάτο, πολλές ιστορίες θα μπορούσε να διηγηθεί, ιδιαίτερα στα χρόνια της κατοχής, όταν εκεί είχαμε και ηλεκτρικό φως, χάρη στο μικρό φια στον "άρεσιο"...

Δεν θα αναφερθώ σε περισσότερες λεπτομέρειες. Χαρακτηριστικά τα πανορικά φαινόμενα, που βιώναμε στα παιδικά μας χρόνια κι έτσι εμπεδώθηκε μέσα μας η αίσθηση των τεσσάρων εποχών του χρόνου. Λέτε ν' άλλαξε κάτι τα τελευταία χρόνια; Ίσως και φέτος ο χειμώνας (Γενάρης, Φλεβάρης), να είναι πιο πάνω στη περιοχή μας άνομβρος. Εξαιτίας όπως έχω παρατηρήσει να συμβαίνει μερικές χρονιές.

Αυτό όμως συνέβαινε και στην παλιά εποχή. Αρκεί να θυμηθούμε ότι οι "παλιοί", είχαν για σημαδιακή τη νηστεία της Υπαπαντής του Χριστού στις 2 του Φλεβάρη. Θυμάμαι τη θεία Βασιλική που μου έλεγε στη Θεσσαλονίκη την πρώτη 5/τία του 1950 την παροιμία: "Το' Παπαντής δεν έβρεξι, σκόκος και μπαντόκος". Αλλά και στους Κήπους, την ίδια παροιμία από τη Λένω Δόρα παραλλαγμένη: "Το' Παπαντής δεν έβρεξι, σκόκος και μπαντόκος"...

Πιστεύω εύκολα μπορείτε να βρείτε τ ο νόημά τους...

Άϊντε και του Χρόνου...

Γιάννινα 24 του Γενάρη 2000

Κώστας Δημ. Χριστοδούλου

ΓΝΩΡΙΖΩ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΩ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ

Ομιλία του Φιλόλογου καθηγητή Σπύρου Βακάμη στην εκδήλωση που έγινε στο Κουκούλι από την αδελφότητα «Κουκουλιωτών» στις 24 Αυγ. 1999.

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Την περίοδο αυτή οι οικισμοί Σελιό, Πετούγκα, Μεγάλη και Μικρή Τσέρνιτσα ερμηνεύονται για άγνωστους λόγους και όπως αποδεικνύει με αδιάσειστα τεκμήρια ο αείμνηστος δάσκαλός μας Κώστας Λαζαρίδης πολλοί κάτοικοι των χωριών αυτών μετοίκησαν στο χωριό μας. Η δημιουργία μεγαλύτερης εκτάσεως επιβεβαιώνει του λόγου το αληθές.

Ο 18ος αιώνας και ειδικότερα η χρονική περίοδος 1750 - 1820 επί εποχής Αλή Πασά αποτελεί τη χρυσή εποχή για το χωριό μας αλλά και για το Ζαγόρι γενικότερα.

Συγκεκριμένα: Στη θέση των ημιυπόγειων λιθόκτιστων οικημάτων ανεγείρονται μεγαλόπρεπα οικήματα με πέτρες βεράντες, τοιχογραφημένα μαρμάρα, φωτεινούς οντάδες και ηλιόσκονα σιάνιν για τους άρχοντες. Συγκεκριμένα ο οικισμός με οικοδομημένο σχέδιο και παίρνει τη σημερινή μορφή.

Δύο παράλληλοι που συνδέονται με κάθετους καταλήγουν στην Ανατολική Δυτική είσοδο του χωριού. Έχουμε τα δύο άριστα συγκροτημένο πολεοδομικό σύστημα μοναδικό για την εποχή αλλά και για τα σημερινά δεδομένα.

Διαμορφώνονται οι βρύσες και παίρνουν τη σημερινή τους μορφή, παράλληλα εντάσσονται στο συγκρότημα κτιρίων που έχετε μπροστά σας: Δημόσιο - Κελί - Παλιό Σχολείο - Ναός Αγίων Πηγής και στο Κέντρο το Μεγάλο με το καφενείο και τον αιωνόβιο πλάτανο (1813 εφυτεύθη ο πλάτανος, φωτογρ.).

Ερχο τέχνης ο ιερός ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου επερατώθη η ανέγερση το 1788 και ιστορήθη το 1797. Δεν μπορεί να τον περιγράψω όλοι σας τον γνωρίσατε και σχηματίσατε μιαν αντίληψη.

Αυτόμη θα το θεωρούσα παράλειψη αν δεν κάνω γνωστό ότι κάτω από τα θεμέλια σας υπάρχει αγωγός ομβρίων μήκους 50 περίπου μέτρων που θυμίζει υπόγειο υδραγωγείο, δυστυχώς απεριποίητο εκλείσαν με τοιχοποιία το πέρας του αγωγού και έτσι ένα θαυμαστό έργο τεχνοκτονικής μένει άγνωστο για τους κατοίκους.

Σε μια τέτοια περίοδο ακμής, ο οικισμός δεν μπορούσε να μείνει χωρίς δυνατότητες πρόσβασης προς τους γύρω οικισμούς αλλά και προς το οικονομικό, πνευματικό, πολιτιστικό κέντρο της εποχής, τα Γιάννινα. Γεφύρια σπάνιας τέχνης που και σήμερα μένουμε εκστατικοί μπροστά σε τέτοια έργα σαν σύλληψη και σαν κατασκευή, δένουν τους πολυάριθμους βράχους της χαράδρας του Βίκου. Τα γεφύρια αυτά τα σμίλεψαν οι Κοντσιώτες μάστοροι και τους πλήρωνεν με χρυσάφι άνθρωποι απότο χωριό μας αλλά και από τα γύρω χωριά, τους πήρανε το κοινό καλό πάνω από το κάθε τους προσωπικό συμφέρον. Το νοιαζό τους όμως ταυτίστηκε με τον προορισμό τους: Γεφύρι Καλογερικό η Πλάκα, (Οι απόγονοι της οικογένειας αυτής Ευγενία Ζαρουχλιώτη για την οποία υπάρχει μνημόσυνο από την αδελφότητα "Κουκουλιωτών "Ευγένιο Πλακίδας" και Ειρήνη Δάκου δώρησαν το αρχοντικό Πλακίδα στην αδελφότητα) Μονότοξο Μούτσου, Μονότοξο Κοντοδήμου, δίτοξο Μίσιου. Παράλληλα με τα γεφύρια σκάλες περίτεχνες νίκησαν το άγριο τοπίο και συνδέουν τους οικισμούς.

Και οι άλλοι τομείς δεν υστερούν. Η γεωργία ανθεί και κυρίως η αμπελουργία. 35.000 οκάδες σταφύλια παράγει η περιοχή, πλήθος οπωροφόρα δένδρα στολίζουν τις κατάφυτες με κλήματα πλαγιές. Οι μύλοι κοντά την περίοδο των βροχών δουλεύουν ασταμάτητα κάθε γεφύρι και μύλος, είναι η μόνη βιοτεχνία της περιοχής.

Άφησα τελευταίο το μέγα θέμα της Παιδείας. Στο Ζαγόρι κατά τον μεγάλο μας ιστορικό Λαμπρίδη στοιχειώδη γράμματα θα πρέπει να γνώριζαν ακόμη και στην εποχή του Δεσποτάτου της Ηπείρου. Ο δάσκαλός μας Κώστας Λαζαρίδης με τη δημοσίευση διαφόρων εγγράφων αστικού περιεχομένου του 17ου αι. δείχνει ότι υπήρχαν αρκετοί εγγράματοι τη χρονική αυτή περίοδο.

Η μεγάλη πνευματική άνθηση παρουσιάζεται στο τέλος του 18ου αι. και στις αρχές του 19ου αι. Ο Ευρωπαϊκός διαφωτισμός που έχει σαν σκοπό την απελευθέρωση από την αμάθεια και τον ντόπιο τύραννο δημιουργεί το ρεύμα του Ελληνικού διαφωτισμού που έχει σαν σκοπό να ελευθερώσει τον Έλληνα από την αμάθεια και από τον ξένο δυνάστη. Οι ιδέες του στον Ζαγορίσιο χώρο ευδοκιμούν, οι ταξιδεμένοι φέρνουν τις νέες ιδέες και χρήματα, οι πρόκριτοι τα αξιοποιούν σε κάθε κοινότητα να λειτουργεί κοινόν σχολείον και Ελληνικόν - Αρρεναγωγείο και Παρθεναγωγείο βιβλιοθήκες πλούσιες οργανώνονται, τα Σχολειά πλουτίζονται με εποπτικά όργανα, δάσκαλοι αξιόλογοι στελεχώνουν τα σχολεία.

Οι απόφοιτοι μεταλαμπάδευσαν το φως της γνώσης, απ' άκρη σ' άκρη της Ελληνικής γης. Το Ζαγόρι έγινε το Σχολείο της Ελλάδας. Και το χωριό μας δεν έμεινε πίσω όχι μόνο λειτούργησε σχολείο κοινόν - Ελληνικόν (Αρρεναγωγείο - Παρθεναγωγείο) αλλά με την παρέμβαση του μεγάλου τέκνου του χωριού μας Μάνθου Οικονόμου δίδαξε ο φημισμένος, ο μεγάλος δάσκαλος από το Βραδέτο Αναστάσιος Σακελλαρίου. Το 1834 μάλιστα λειτούργησε κεντρική Ζαγορίσια Σχολή υπό τη διεύθυνσή του. Δυστυχώς σήμερα σε ελάχιστα χωριά λειτουργεί Δημοτικό!

Η τελευταία περίοδος φτάνει μέχρι τις μέρες μας. Από την επανάσταση και μετά τα πράγματα αλλάζουν. Στο Ζαγόρι επικρατεί ανασφάλεια. Οι καμάρες (τα τόξα) τοιχίζονται, οι βεράντες κλείνουν και μετατρέπονται στις σημερινές κρεβάτες. Τα οικήματα παίρνουν το σχήμα τετραγώνου και τη μορφή φρουρίου. Όλα τα οικήματα του οικισμού που βλέπετε σήμερα έγιναν μέχρι το τέλος του 19 αι. Από τότε μέχρι και το έτος 1970 δεν κάτνισε καινούργιο τζάκι.

Το 1913 μετά την απελευθέρωση η παραχμή είναι εμφανής. Ο Επιθεωρητής Καθάρειος σε μια έκθεση για την κατάσταση των Σχολείων και των οικισμών που δημοσίευσε ο Σπ. Εργολάβος αναφέρει: "Το χωρίον έχει πολλάς μεγαλοπρεπείς αλλ' ερήμους ήδη οικίας ερημωθείσας ένεκα της ληστείας μεταναστεύσεως. Δεν πρέπει να παραλείψω ότι την περίοδο αυτή εγκαταστάθηκαν στο χωριό μας οι Σαρακατσάνοι και προς τιμήν τους ενώ ήρθαν ως νομάδες σήμερα διαπρέπουν όπως και οι απλοί Ζαγορίσιοι σ' όλους τους τομείς του πολιτισμού.

Η δόξα πέρασε, ήρθαν χρόνοι δίσεκτοι. - Πόλεμοι - εμφύλιος καταστροφές. Οι έρημαι μεγαλοπρεπείς οικίαι κατά Καθάρειο καταρρέουν. Ο κόσμος εγκαταλείπει την περιοχή και γίνεται μετανάστης είτε στο εσωτερικό είτε στο εξωτερικό. Η πολιτεία αδιαφορεί, ο κόσμος σκέπτεται μόνο το ζην και όχι το ευ ζην.

Σπίτια ακαλαίσθητα λαμαρινοσκεπή κατασκευάζονται ευτυχώς λιγοστά. Αμελέτητες παρεμβάσεις γίνονται όπως η τσιμεντόστρωση στα χαγιάτια της Εκκλησίας, η απόφραξη του πέρατος των Αγωγών ομβρίων υδάτων όπως ανέφερα, η καταστροφή του αλωνιού στη δυτική είσοδο του χωριού, επισκευή οδών του χωριού με μη παραδοσιακό τρόπο (καλντερίμι).

Από το 1912 μέχρι σήμερα εξήντα σπίτια κατέρρευσαν. Σήμα κατατεθέν. Το τάδε σπίτι κατέρρευσε, το τάδε σπίτι κατέρρευσε. Και εγώ ο ίδιος άκουσα μέσα στη νύχτα του χειμώνα τον φοβερό ήχο της κατάρρευσης.

Και ενώ φαίνοταν ότι όλα τελειώνουν και το χωριό μας σβήνει και ο αείμνηστος δάσκαλός μας έφευγε με πτωμένα χείλη σήμερα βλέπουμε ότι τα πράγματα αλλάζουν. Καινούργια σπίτια κτίζονται, ερείπωμένα αναπαλαιώνονται. Το πρόβλημα του νερού λύνεται και το χωριό μας γίνεται πόλος έλξης Ελλήνων και Ξένων Τουριστών.

Παρ' όλα αυτά οι κίνδυνοι ελλοχεύουν. Ένας υπαρκτός κίνδυνος είναι, στην προσπάθειά μας να εκμεταλλευτούμε κερδοσκοπικά ένα ανηφορό τουριστικό ρεύμα, να αλλοιωθεί το δομημένο περιβάλλον, να υποβαθμιστεί το φυσικό και παράλληλα να αλλάξουν οι κοινωνικές δομές και ο τρόπος ζωής των κατοίκων. Στο Ζαγόρι ανθρώπος και περιβάλλον βάδισαν αρμονικά κι οποιαδήποτε αλλαγή θα διασπάσει αυτή την ενότητα που αποτελεί η Ζαγορίσια φυσιογνωμία.

Ο Νόμος Καποδίστριας τείνει να διασπάσει την ενότητα του Ζαγορισιακού χώρου. Το Ζαγόρι δεν είναι μεμονωμένοι οικισμοί είναι μια οικοδομική και οικολογική ενότητα και χρειάζεται πρόγραμμα ανάπτυξης συνολικά. Για το σκοπό αυτό οι δήμαρχοι των νέων δήμων και οι πρόεδροι των τοπικών Συμβουλίων πρέπει να συχνοτήσουν ένα άτυπο όργανο που σε συνεργασία με τους δημόσιους φορείς θα επεξεργάζονται προγράμματα συνολικής ανάπτυξης.

Σήμερα είναι μοναδική ευκαιρία να ενταχθεί όλο το Ζαγόρι στο 3ο αναπτυξιακό πρόγραμμα.

Ειδικά για το χωριό μας οι κάτοικοι πρέπει να προσέξουν ως κόρη οφθαλμού το δομημένο και φυσικό περιβάλλον. Πρέπει να στοχεύουν στη δημιουργία τουριστικής ανάπτυξης υψηλών προδιαγραφών και η πολιτεία σε συνεργασία με το Δήμο να αποκαταστήσει τις άστοχες παρεμβάσεις που έγιναν στον οικισμό.

Να προχωρήσει άμεσα στη στήριξη και αναπαλαίωση του αρχοντικού Πλακίδα - Δωρεά της αειμνήστου Ευγενίας Ζαρουχλιώτη και της αδελφής της Ευγενίας Δάνου.

Το αρχοντικό αυτό μοναδικό σε όλο το Ζαγόρι πρέπει να αποτελέσει το πνευματικό και πολιτιστικό κέντρο όλου του Ζαγοριού σε συνδυασμό με το Μουσείο Λαζαρίδη.

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων πρέπει να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που παρουσιάζονται και με κέντρο το αρχοντικό Πλακίδα (ως πνευματικό και πολιτιστικό κέντρο) να προχωρήσει στην επιστημονική μελέτη και έρευνα του φυσικού και του ανθρώπινου περιβάλλοντος.

Πρέπει να βελτιωθεί - ασφαλτοστρωθεί ο δεύτερος δρόμος που οδηγεί στην Ανατολική κύρια είσοδο του χωριού. Η άποψη του αλωνιού από την πλευρά αυτή είναι πανοραμική.

Η εγκατάσταση των κτηνοτρόφων σε μόνιμη βάση σε οικήματα που να παρέχουν ανθρώπινους όρους διαβίωσης είναι νομίζω θέμα πρώτης προτεραιότητας, γιατί οι σημερινές συνθήκες παραμονής και διαβίωσής τους είναι ντροπή για τον πολιτισμό μας.

Η περιοχή μας διαθέτει όλες εκείνες τις προϋποθέσεις για να αποτελέσει προστατευόμενο οικολογικό πάρκο με σκοπό τη μελέτη της πανίδας και της χλωρίδας της περιοχής.

Μια τέτοια κίνηση δεν θα αξιοποιήσει μόνο το φυσικό πλούτο αλλά θα δώσει ζωή στην περιοχή.

Στόχος μας δεν θα πρέπει να είναι στο χωριό μας να γίνει απλώς ένα θέρετρο, αλλά ζωντανός οικισμός κι αυτό μπορεί να γίνει αν αξιοποιήσουμε όλες τις δυνατότητες που έχουμε.

Τελειώνοντας πιστεύω ότι κατά ένα μέρος επιτεύχθηκε ο στόχος αυτής της εισήγησης, άλλωστε ο χρόνος δεν επιτρέπει περαιτέρω ανάπτυξη. Όσοι παρευρεθήκατε στην εκδήλωση αυτή ειδατε και ακούσατε και σημειώσατε ιδίαν αντίληψη για την παρούσα κατάσταση και την προοπτική αυτού του πανέμορφου τόπου. Χρέος όλων μας είναι, να συμβαλλούμε στην αναβάθμιση του χώρου όχι μόνο του οικού μας χωριού αλλά ολόκληρου του Ζαγορίου.

Σας ευχαριστούμε για την παρουσία σας, ελπίζουμε να μείνετε ευχαριστημένοι και από την φιλοξενία μας. Ένα από τα βασικά γνωρίσματα των Ζαγορισίων.

Και πάλι σας ευχαριστούμε και δηλώ συγγνώμη αν σας κούρασα. Το θεώρησα όμως αναγκαίο να επεξτείνω πέρα από τα στενά όρια που καθόρισε το πρόγραμμα.

24/8/99

Σπύρος Βακάλης

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ

Γιατρός: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡ. ΒΑΝΔΕΡΑΣ *(ΑΡΙΣΤΗ)*

Στις 19 Γενάρη το απόγευμα, τιμήθηκε, σε συγκινητική εκδήλωση που έγινε στο Δημαρχείο Κόντισας, ο γιατρός Δημήτριος (Τάκης) Χρ. Βανδέρας, για τις υπηρεσίες που πρόσφερε, σα γιατρός, τόσο στην πόλη της Κόντισας, όσο και σε όλη την περιοχή της για πενήντα συναπτά χρόνια. Η ιδέα και πρωτοβουλία ανήκε στο Σεβασμ. Μητροπολίτη Κόντισας κ. Αντρέα.

Είχα την καλή συγκυρία να παρακολουθήσω, από φορητό τρανζίστορ, όντας στα Γιάννινα, την όλη διαδικασία της εκδήλωσης, που παρουσίασε ζωντανά ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Μητρόπολης Κόντισας.

Στέκομαι, ιδιαίτερα, στα λόγια του Σεβ. Μητροπολίτη κ. Αντρέα, που προλογίζοντας την εκδήλωση, είπε πως το όλο πρόβλημα της εκδήλωσης εντοπιζόταν σ' αυτόν τον ίδιο το γιατρό, κατά πόσο δηλ. θα αποδεχόταν την εκδήλωση αυτή προς τιμή του. Ο λόγος; Εάν θα ξεπερνούσε το μέγεθος της ταπεινοφροσύνης του! Κάπου η φορά των πραγμάτων, χρονικά, βοήθησε να ειπωθεί το «ηρωϊκό» ΝΑΙ του γιατρού.

Υπογραμμίζω το στοιχείο τούτο **της απλότητας και της ταπεινότητας,** γιατί μαζί με **το στοιχείο της ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ** (το γράφω με κεφαλαία) αποτελούν **τα δυο διαμαντένια πετράδια που λάμπουν και χαρακτηρίζουν την προσωπικότητα του γιατρού Τάκη Βανδέρα.**

Λένε πως, σαν ερχόμαστε στη ζωή, κουβαλάμε μαζί μας κάποιες γενετικές καταβολές, που προσδιορίζουν, βασικά, τα ιδιαίτερα γνωρίσματα του χαρακτήρα μας. Λένε, ακόμα, πως στην πορεία μας στη ζωή, φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον και οι εν γένει συνθήκες ζωής, επιδρούν σ' αυτό το «γενετικό» μας χαρακτήρα και συμβάλλουν στην ενεργοποίηση, ανάπτυξη και διαμόρφωση συγκεκριμένων στοιχείων του ολοκληρωμένου πια χαρακτήρα μας.

Οι συνθήκες ζωής της Αρίστης στις δεκαετίες 1920-1940 -ο Δ. Βανδέρας γεννήθηκε το 1917- ήταν δύσκολες. Ανέχεια, επίπονη καλλιέργεια γης και κτηνοτροφίας, κλειστή κοινωνία στις δικές της αντιλήψεις και παραδόσεις, όλα αυτά αναζητούσαν μια διέξοδο κι αυτή ήταν, εκτός από το ξενιτεμό, η μόρφωση και οι σπουδές σε ανώτερες σχολές. Τα νέα παιδιά ζούσαν κι αυτά τις συνθήκες αυτές από γεννησιμιού τους και μεγάλωναν μ' αυτή τη λαχτάρα και την προσδοκία να γίνουν «κάποιοι». Γι' αυτό η Αρίστη έχει να παρουσιάσει, στη γενιά του γιατρού, μια πλειάδα παιδιών της που ξεπέρασαν τα όρια του οικισμού της και κατάφεραν να πλαισιώσουν την κοινωνία της Αρίστης με επίζηλους επιστημονικούς τίτλους, κύρια στους φιλολογικούς, παιδαγωγικούς αλλά και των θετικών επιστημών κλάδους - ένα φαινόμενο γνώριμο, βέβαια, σ' όλο το Ζαγορίσιο χώρο.

Όταν ένα βιβλίο γίνεται εργαλείο μάθησης σε μια ομάδα σπουδαστών, όταν χωριανοί και φίλοι προσφέρουν το μεσημεριανό φαγητό και το χαρτζιλίκι -όπως εμφαντικά ανέφερε ο κύριος ομιλητής της εκδήλωσης- όλα αυτά αναζητούν μια ψυχική εξισορρόπηση για την πνευματική και ψυχική υγεία. Κι αυτή η ισορροπία επιτυγχάνεται με την ανταπόδοση, **με το πνεύμα της προσφοράς στην ιδέα του καλού και αγαθού.**

Αυτής της αναγκαιότητας παιδί ήταν ο Τάκης. Με εφόδιο την οικογενειακή απλότητα και ταπεινοφροσύνη, ατσαλωμένος στις σκληρές συνθήκες παιδικής ζωής, που **το μόνο χαμόγελο είναι το όνειρο και η προσδοκία του φωτεινού αύριο,** περπάτησε με αυτοπεποίθηση, ανέβηκε σκαλιά και τελικά πλαισίωσε το ταμπλώ της προσωπικότητάς του με τίτλους και περγαμηνές, όπλα για τη δική του πορεία στη ζωή και την κοινωνία. Και για τα δυο αυτά ανταποκρίθηκε επάξια και ξεχωριστά. **Η τιμητική εκδήλωση που του έγινε ήταν η επιβεβαίωση και η αναγνώριση.**

Για το γιατρό, όμως, Τάκη Βανδέρα αυτό αποτελεί μια λεπτομέρεια. Η ουσία γι' αυτόν, το ειδικό βάρος της προσφοράς του, ήταν ότι **υπηρέτησε την Ιατρική ως λειτουργός της και τον άνθρωπο ως χριστιανικό χρέος.** Μ' αυτήν την αντίληψη, **σαν ιδέες και αξίες ζωής κι ανθρωπιάς**, κατάφερε να κρατήσει αλώβητη την ταπεινότητά του. Χαρακτηριστική και εμφαντική η ρήση του Μητροπολίτη στη δευτερολογία του:

Είπε περίπου: -Ο γιατρός μας, μας μίλησε με αγάπη για όλους τους συνεργάτες του, νοσηλευτικό και τεχνικό προσωπικό, τους συνεργάτες του γιατρούς, αλλά ξέχασε, τελείως, **να αναφερθεί σε κάτι για τον εαυτό του.**

Πενήντα χρόνια η Κόντισα και η περιοχή της, πότιζαν μια γλάστρα με το διαλεχτό φυτό της. Στον πολύχρωμο ανθό του, σήμερα, η ευωδιά που διαχέεται, **εκφράζει την εκτίμηση και αγάπη τους για το γιατρό Τάκη** (έτσι τον ξέρουν) **Βανδέρα.**

Και η Αρίστη, από την πλευρά της, σεμνύνεται και κολακεύεται για τους δικούς της διαλεχτούς ανθρώπους.

Αυτά από την πλευρά μου. Παραθέτω, στη συνέχεια, το κείμενο του κύριου ομιλητή στην εκδήλωση κ. Βασιλ. Μάτσια, Δ/ντού Κέντρου Παιδικής Μέριμνας Κόντισας, που είναι τόσο μεστό και γλαφυρό ώστε ο Μητροπολίτης κ. Ανδρέας -στη δευτερολογία του- να πει, για τον ομιλητή, ότι «υπερέβη εαυτόν».

Σταύρος Συκιώτης

Σεβαστέ μας γιατρέ,

Η Κόντισα, ως επαρχία και πόλη, εκπληρώνει σήμερα ένα μεγάλο ηθικό χρέος.

Τακτοποιούμεθα συνειδησιακά μαζί σου γιατρέ μας και νιώθουμε ανάλαφρα.

Γιατί, κάθε φορά που σε συναντούσαμε, μας βασάνιζε το ερώτημα: «πότε θα ποίμε στο γιατρό μας το μεγάλο, το δημόσιο, το ομαδικό, το γεμάτο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ».

Ευχαριστούμε, λοιπόν, την Ιερή Μητρόπολή μας, που οργανώνει τη σημερινή τιμητική εκδήλωση και μας προσφέρει τη χαρά, που νιώθουν οι ευεργετημένοι όταν εκφράζουν την ευγνωμοσύνη τους.

Σεβασμιότατε, κύριε Δήμαρχε, κυρία Σύμβουλε της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, κύριε Διοικητά του Τάγματος, κύριε Διοικητά του Αστυνομικού Τμήματος, κύριε Διοικητά της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, κυρίες και κύριοι, αγαπητά μας παιδιά.

Όλοι στον τόπο μας θέλουν να πουν και ν' ακούσουν τον καλό, τον επαινετικό λόγο για το γιατρό μας.

Οι Κοντισιώτες πιστεύουν πως, ότι και να ειπωθεί για τον κ. Βανδέρα, δεν μπορεί να είναι υπερβολικό, παρά μόνο λίγο.

Η βεβαιότητα αυτή πείθει, πως η πιο ευπρόσδεκτη ομιλία που μπορεί να

απευθύνει κανείς στους συντοπίτες μας, είναι αυτή που αναφέρεται στην ηρωική και ευεργετική προσφορά του.

Όταν, λοιπόν, μου ανατέθηκε να πω δυο λόγια στην εκδήλωση, σκέφθηκα, πως δεν έχω να κάνω τίποτε άλλο, παρά να ρωτήσω δέκα, είκοσι συμπατριώτες μας, να μου πουν ένα ο καθένας περιστατικό υγείας και η ομιλία έτοιμη.

Ομιλία αληθινή και σίγουρα εντυπωσιακή, αφού δεν υπάρχει άτομο και οικογένεια στην περιοχή μας, χωρίς σοβαρή ιστορία υγείας, που να προκαλεί τη συγκίνηση και το θαυμασμό, από τον τρόπο που την αντιμετώπισε ο κ. Βανδέρας.

Κι ο μόνος κίνδυνος σ' αυτή την περίπτωση είναι, ότι θα βρεθούν άλλοι, αμέτρητοι, που θα πουν: «Ζήσαμε εμείς περιστατικά ακόμη πιο σοβαρά, ακόμη πιο συνταρακτικά, που παρουσιάζουν τη μεγαλοψυχία, την αγάπη, την ανθρωπιά και την επιστημονική ικανότητα του γιατρού μας, ακόμα πιο ανάγλυφα».

Έφθασε όμως ένα μήνυμα μυστικό, σοβαρό, καλοσνάτο και αυστηρό μαζί, που έλεγε πως πρέπει να προσέξεις.

Να μην αναφερθούν γεγονότα, που όσο κι αν συγκινούν κι αν προκαλούν εντύπωση, είναι δυνατό να φωτογραφήσουν πρόσωπα. Δίκιο. Γιατί, έτσι δε σεβόμεθα το σύμβολο της εχεμύθειας. Δεν τιμούμε, παρά στεναχωρούμε εκείνον που σέβεται την προσωπικότητα όλων και έκανε πράξη την πίστη του, πως ο πόνος και η ανάγκη των συνανθρώπων μας αντιμετωπίζονται, εξυπηρετούνται και υπηρετούνται, με τρόπους που δεν προσβάλλουν και που ποτέ δεν προβάλλουν τον υπηρετούντα.

Ο γιατρός μας γνωρίζει καλά, πως οι εμπερίστατοι την γνίες τους χάνουν, ίσως και τ' αγαθά τους, ποτέ όμως την αξιοπρέπειά τους.

Να αποφύγεις την υπερβολή. Μα δε μας χρειάζεται. Δεν ταιριάζει και δεν την έχει ανάγκη το ιερό έργο ενός αφοσιωμένου, αφιερωμένου, λιτού και μετρημένου λειτουργού της υγείας.

Μη σαλπίσεις την ευεργεσία, την ελεημοσύνη και την βοήθεια που προσφερε και προσφέρει στους συνανθρώπους του, ένας αθόρυβος και ταπεινός υπηρέτης.

Ναι. Το σάλπισμα, δεν το θέλει ο θεός από τον ελεούντα, το απαιτεί από τους ευεργετημένους. Η αναγνώριση και η ευχαριστία ευαρεστούν το Θεό και τιμούν τους ανθρώπους.

Εμείς γι' αυτό είμαστε εδώ, για να φωνάξουμε πως δεν ξεχνούμε ποτέ τα ξενύχτια σου δίπλα μας, όταν πονούσαμε. Για να σου ποίμε χίλια ευχαριστώ για τη θυσία σου, για την απάρνηση του εαυτού σου για χατίρι μας.

Και γνωρίζουμε, πως η αγάπη και ο σεβασμός δεν λέγονται, δείχνονται. Και οι Κοντισιώτες, χωριά και πόλη, σου το δείχνουν κάθε μέρα. Δεν σε αγαπούμε γιατρέ, σε λατρεύουμε. Και τη λατρεία δεν τη δικαιούται και ούτε την απέκτησε κανείς χωρίς να θυσιαστεί ο ίδιος πρώτα.

Το βλέπουμε γιατρέ. Αναρωτιέσαι: «Γιατί όλη αυτή η φασαρία, αφού εγώ την αγάπη σας τη βλέπω κάθε μέρα».

Αξίζει και πρέπει ένας δημόσιος έπαινος σε όσους έχουν ένα ξεχωριστό τρόπο ζωής. Σ' αυτούς, που δε λένε, αλλά πράττουν το καλό. Σ' αυτούς, που δε συμβουλεύουν μόνο, αλλά παραδειγματίζουν με όσα βιώνουν. Σ' αυτούς, που η καθημερινή κοινωνική και επαγγελματική συμπεριφορά τους, σε κρατάει σε σοβαρότητα και σου θυμίζει συνεχώς την υπευθυνότητα. Σ' αυτούς, που δεν απαιτούν και δεν επιβάλλουν ποτέ τίποτε, παρά μόνο προσφέρουν και μόνο από την αγάπη τους, εμπνέουν εγκαρδιότητα, αισθήματα και σεβασμό στους άλλους.

Κι αυτό το μυστικό μήνυμα, που αναφέραμε προηγουμένως, δεν είναι τίποτε άλλο, παρά, το άφαμα που απόπνέει η ζωή όλων των ταπεινών, όλων των αξιόλογων, όλων όσων αποτέλεσαν ζωντανό παράδειγμα σκληρής καθημερινής προσπάθειας για τιμή στις αρχές και τις αξίες.

Η ευωδιά της ζωής των ευχαριστιέμαι, ευφραίνει, μα συγχρόνως σου εμπνέει το μέτρο και σε κρατάει στην ευρήνια και την ανωτερότητα.

Έτσι, λοιπόν, γιατρέ μας, η Μητροπολή μας, μας δίνει την ευκαιρία όχι μόνο να σου αποδώσουμε αυτό που σου πρέπει, αλλά να πάρουμε κι ένα καλό μάθημα.

Οι μεγάλοι και στις τιμητικές τους διδάσκουν. Και μη αφήσουμε το μάθημα, αγαπητοί μου, μόνο για τους νέους.

Γιατί συνήθως εμείς οι μεγάλοι, επειδή αποφεύγουμε την ευθύνη μας σε τέτοιες περιπτώσεις. Φωνάζουμε: «Να το παραδειγμα για τους νέους μας». Όχι! Παραδειγμα ο γιατρός μας πρώτα για μας, τους μεγάλους και μετά για τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας.

Και πραγματική τιμή για το γιατρό μας, θα είναι η προσπάθεια για καλύτερη εκτέλεση των καθηκόντων μας, για περισσότερη διάθεση εξυπηρέτησης του συνανθρώπου, για αξιοπιστία, για ανέπειια.

Εάν τους Βανδέρες δεν τους θυμάστε λίγο στην εργασία μας, καλύτερο κόσμο δεν παραδίδουμε στα παιδιά μας. Κι όσο κι αν τους προβάλλουμε, τους

Βανδέρες, τα παιδιά καθημερινά βλέπουν εμάς. Και κατά κανόνα, θα γίνουν ότι είμαστε κι όχι ότι τους λέμε.

Εμείς, λοιπόν, οι μεγάλοι, οι γονείς, χρειαζόμαστε αγώνα, για να μοιάσουμε λίγο σκαλοπάτι ν' γίνουμε παραδείγματα στους νέους, στα παιδιά μας.

Διαφορετικά, θα μείνουμε στη γνωστή νοοτροπία της υπερηφάνειας για τους προγόνους τους σοφούς, τους ήρωες, τους ευεργέτες. Και θα περιμένουμε πότε ο θεός θα δώσει νέο Βανδέρα, για να δείξει πως ακόμα μας αγαπάει.

Στην Ελλάδα μας δεν έλειψε ποτέ η ανάγκη του καλού. Η δυσκολία μας ήταν πάντα στο ποιος θα το υπηρετήσει. Ποιος θα κουνήσει το χέρι του για να γίνει το καλό. Εντοπίζουμε και συζητούμε πολύ για το τι πρέπει να γίνει και υστερούμε σε προθυμία και πρωτοβουλία να το κάνουμε, ακόμα κι αν είναι υποχρέωσή μας.

Πέτρα να βρεθεί στο δρόμο μας το κάνουμε θέμα, παρατηρήσεις αμέτρητες, θυμός καταλογισμός ευθυνών σε υπηρεσίες, σε όλους εκτός από τον εαυτό μας.

Όλοι έχουν υποχρέωση να την τραβήξουν, εκτός από εμάς.

Κι όμως, είναι τόσο εύκολο πολλές φορές, να παραμερίσεις μια πέτρα.

Άλλοι πρέπει να κάνουν το καλό, άλλοι πρέπει να κάνουν το περισσότερο, αυτό που δεν προβλέπεται στο καταστατικόλόγιο.

Αυτά πρέπει να γίνονται μόνο από τους Βανδέρες.

Κι είναι παλιό κουσούρι της φυλής μας αυτό. Το να γνωρίζουμε το καλό, κι ίσως και περιμένουμε να το κάνουν οι άλλοι, τους οποίους, ευτυχώς, στο τέλος τους χειροκροτούμε. Μας το λέει και η ιστορία ηλικιωμένου επισκέπτη των Ολυμπία κατά τη διάρκεια αγώνων. Φέγγοντας για θέση στις κερκίδες του σταδίου, περνάει διαδοχικά μπροστά από τους Αθηναίους, τους Θηβαίους, τους Ρόδιους, κ.λ.π. Όλοι τους φωνάζουν: «Ένας γέροντας, μια θέση στο γέροντα». Μα κανείς δεν κουνιέται. Φθάνοντας στους Σπαρτιάτες, χωρίς ν' ακουστεί τίποτε, όλοι τους αμέσως όρθιοι και προσφέρουν τη θέση τους. Οι περιστεριόμενοι χειροκροτούν και ο γέροντας αναφωνεί: «Όλοι οι Έλληνες γνωρίζουν το καλό, το πράττουν όμως μόνον οι Σπαρτιάτες».

Ο τιμώμενος σήμερα είναι Σπαρτιάτης. Και γνωρίζει και πράττει το καλό. Πράττει το καλό για 50 ολόκληρα χρόνια στην επαρχία μας. Κι εμείς σήμερα τον χειροκροτούμε.

Ας μη μείνουμε μόνο στο χειροκρότημα. Ας τον μιμηθούμε στο βαθμό που μπορούμε. Ας παραχωρήσουμε κι εμείς λίγο - κάτου τη θέση μας, πριν η ανάγκη περάσει μπροστά απ' τους Σπαρτιάτες. Πενήντα τόσα χρόνια, λοιπόν, δοσμένα στην Κόντισα.

Είναι γνωστό, πως ο κ. Βανδέρας καταγεται από την όμορη περιοχή του Ζαγορίου. Ιδιαίτερη πατρίδα του, το πανέμορφο χωριό της Αρίστης του Δυτικού Ζαγορίου. Εκεί σ' αυτό το αρχοντοχώρι γεννήθηκε και τελείωσε το σχολείο. Και το λέω αρχοντοχώρι, όπως είναι όλα τα Ζαγοροχώρια, γιατί η αρχοντιά δεν είναι πλούτος, αλλά ευγένεια, ήθος συμπεριφοράς και κυρίως πνευματικός προσανατολισμός ζωής. Και τα έχει αυτά το Ζαγόρι.

Μια κυρά λοιπόν, με τη βαριά, παλαιά σημασία της λέξης, συγχωριανή του και συνομήλική του μου είπε πρόσφατα: «Ο γιατρός ήταν καλός μαθητής, όπως κι άλλα παιδιά, είχαμε καλούς δασκάλους, που αγαπούσαν τα παιδιά, οι περισσότεροι ντόπιοι. Παρακινούσαν, κυρίως εκείνους που διακρινόταν, να συνεχίσουν στα Γιάννενα, παρά τις μεγάλες οικονομικές δυσκολίες των περισσοτέρων σπιτιών, όπως και του γιατρού. Και στα Γιάννενα τα παιδιά δεν είχαν βιβλία. Μ' ένα βιβλίο διαβάζανε όλα».

Κι από τα Γιάννενα στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Ποιος βοηθούσε σ' όλες αυτές τις δυσκολίες; «Συγγενείς των παιδιών, αλλά και απλοί χωριανοί, που δουλεύανε στα Γιάννενα και την Αθήνα, το είχανε σε καμάρι να μαθαίνουνε τα παιδιά του χωριού τους γράμματα, να γίνονται επιστήμονες και βοηθούσαν».

Ο γιατρός μας θα θυμάται κάποιους σερβιτόρους Αρτσιστινούς, που φρόντιζαν για το φαγητό και το χαρτζηλίκι τους.

Αυτό είναι το Ζαγορίσιο πνεύμα της αρχοντιάς. Κι ο γιατρός, πιστός συνεχιστής της όμορφης παράδοσης, βοήθησε και βοηθάει με τη σειρά τους άλλους νέους να καταρτιστούν.

Στην Κόντισα φθάνει πριν από 50 χρόνια. Δύσκολα χρόνια για την πατρίδα μας και την περιοχή μας ιδιαίτερα. Υπηρετεί ως στρατιωτικός γιατρός στην Αναγνωστοπούλειο Σχολή, που λειτουργεί ως νοσοκομείο και τελειώνοντας τη θητεία του, δεν απομακρύνεται ποτέ.

Φορτώνεται το βάρος των προβλημάτων της υγείας πενήντα και πλέον χωριών, μαζί με τα χωριά των γειτονικών περιοχών. Χωριά με πολύ κόσμο. Όλα με δημοτικά σχολεία, ζωντανά. Όλα με δύσκολους χωματόδρομους και ορισμένα χωρίς δρόμο τελείως. Χωρίς τηλέφωνα. Βιοτικό επίπεδο χαμηλό και ανάγκες αμέτρητες.

Ο νέος τότε γιατρός αποφασίζει να παλέψει τις δυσκολίες όλες. Αφήνει στην άκρη σκέψεις για θέσεις πιο άνετες, θέσεις που δίνουν πολλά χρήματα, που εξασφαλίζουν καριέρα. Υπηρετεί την επαρχία απ' άκρη σ' άκρη. Γιατρός του Νοσοκομείου, γιατρός του ΙΚΑ, γιατρός του Ορφανοτροφείου, γιατρός των εκκλησιαστικών ιδρυμάτων, γιατρός των οικοτροφείων και της Εστίας, των σχολείων, του κόσμου όλου.

Θεέ μου, πως τα προλαβαίνει όλα!

Τα προλαβαίνει γιατί αγαπάει το συνάνθρωπο. Κι όποιος αγαπάει τον πλησίον του, είναι πολύ κοντά Σ' Αυτόν που είναι Η Αγάπη. Και για τη δύναμη της αγάπης του Κυρίου δεν υπάρχουν ακατόρθωτα.

Γνωρίζει όλα τα χωριά, όλες τις οικογένειες. Δεν μένει κανείς ποτέ χωρίς εξυπηρέτηση. Ο γιατρός μπορεί ν' αργήσει, αλλά θα 'ρθει. Δεν ξεχνάει ποτέ. Σε λίγα χρόνια αποτελεί το κινητό μητρώο και δημοτολόγιο όλης της περιοχής. Αρχότερα, όταν ήλθαν τα τηλέφωνα, πάλι το ίδιο. Όλοι οι τηλεφωνικοί αριθμοί γραμμένοι στη μνήμη του. Καταχωρημένοι ανεξίτηλα από το ενδιαφέρον και τη λαχτάρα για τα προβλήματα όλων. Από του παππού και της γιαγιάς μέχρι του μικρού της κούνιας. Χωρίς διακρίσεις, ποτέ και για κανέναν. Και γίνεται ο γιατρός όχι ο γνωστός, αλλά ο έμπιστος όλων μας. Κανένας απ' όλη την επαρχία δεν χρειάζεται διαμεσολάβηση για να τον πλησιάσει ή να επικοινωνήσει. Είναι για όλους ο αγαπημένος φίλος. Και καμαρώνουν όλοι για το φίλο τους, για τον έμπιστο φίλο τους.

Και με τον καιρό, γίνεται η τράπεζα που καταθέτουν όλοι οι Κοντισιώτες τον καημό τους, τον πόνο τους, το οικογενειακό τους πρόβλημα. Και γίνεται η καρδιά του, το χρηματοκιβώτιο των απορρήτων όλων μας. Και φυλάσσονται χωρίς να χρησιμοποιηθούν ποτέ, παρά μόνο για να κάνει ο γιατρός τη δουλειά του καλύτερα.

Και γίνεται ο γιατρός μας βουνό αγάπης και υπομονής, για να αντέξει το βάρος του πόνου, που ακουμπάει επάνω του.

Πόσες φορές δε θα μονολόγησε λέγοντας, πότε σαν ερώτηση και πότε σαν ευχή, τη φράση του μεγάλου μας Σκιαθίτη: «Σαν και να 'χαν ποτέ τελειωμό τα πάθια κι οι καημοί του κόσμου».

Κι όλα αυτά, γιατί ο γιατρός μας, δε θέλει επιστήμη χωρίς ανθρωπιά. Βουνό αγάπης και υπομονής ο γιατρός. Ναι. Οι μεγάλοι άνδρες μοιάζουν με τα ψηλά βουνά, είναι ψηλά βουνά. Όσο είσαι κοντά στη βάση τους, δε μπορείς να δεις την κορυφή τους. Όταν απομακρύνεσαι τότε θαυμάζεις τη μεγαλοπρέπειά τους. Σιγά-σιγά βλέπουμε την κορυφή, την πολύ ψηλή κορυφή σου γιατρέ.

Μας υπηρέτησε ο γιατρός από πολλά πόστα. Εξυπηρέτησε τους εργαζόμενους στο ΙΚΑ. Ξενύχτησε στα σπίτια μας, μέχρι την ώρα, που μπορούσαμε να μας αφήσει χωρίς ν' ανησυχούμε. Αλλά κι όταν έφευγε, ο νους του εκεί. Και πάλι τηλέφωνο και πάλι επίσκεψη σε ώρα, που δεν τον περιμέναμε.

Και μέχρι να του ετοιμάσεις ένα καφέ, τον έπαιρνε ο ύπνος στην καρέκλα. Πάντα ο ύπνος τον έπαιρνε, ποτέ αυτός τον ύπνο. Του τον έδινε με το ζόρι πάντα η κούραση, αλλά για λίγο. Φοβάμαι, πως οι περισσότερες ώρες της ξεκούρασής του, του ύπνου του, δεν ήταν σε κρεβάτι, αλλά στην καρέκλα και στο αυτοκίνητο.

Άγρυπνος και αεικίνητος για μας.

Τι ευχές και τι σταυροκοπήματα από μανάδες και γιαγιάδες, ενώ τον ξεπροβοδούσαν στην πόρτα τα μεσάνυχτα και τα ξημερώματα!

Και τέτοιες ευχές κι ευχαριστίες, στρώνουν δρόμους που οδηγούν στον παράδεισο.

Άκουσα, πως μια οικογένεια τίμησε με πλακέτα τη γυναίκα που έσωσε τη ζωή του αρχηγού της. Έγραφε η πλακέτα: «Όποιος σώζει έναν άνθρωπο, σώζει τον κόσμο όλο».

Κι όποιος σώζει για πενήντα χρόνια μια περιοχή ολόκληρη, τι γίνεται;

Τι να σου πρωτοθυμηθούμε γιατρέ μας. Όταν η ανάγκη το επέβαλε και μας έστελνες παραπάνω, σε νοσοκομεία ή άλλους συναδέλφους σου, έρχανε πρώτα τα εκεί η δική σου αγωνία, το τηλεφώνημά σου. Τους βρίσκαμε κατατοπισμένους. Κι όταν γυρνούσαμε, με πρώτο μέλημά μας την ενημέρωσή σου, μας προλάβαινε πάλι στο σπίτι μας το δικό σου τηλέφωνο.

Κι όπου η δυσκολία πταν εμφανής για την αγορά των φαρμάκων, πάντα θα βρισκόταν ο τρόπος: «να βολευτεί το πράμα», χωρίς να προσβληθεί κανείς.

Πόσα μπορούν να γίνουν όταν θέλουμε κι όταν αγαπάμε!

Χίλιες οι προσφορές του Βανδέρα. Περισσότερο όμως την προσφορά του την έχουμε συνδέσει με το Νοσοκομείο της πόλης. Εκεί που με τη συμπαράσταση συνεργατών, που δε γνωριζαν ωράρια και δεν υπολόγιζαν κόπους, συντελέστηκαν θαύματα. Κι είναι ευκαιρία, πέρα από τη δική σου αναγνώριση γιατρέ, να απευθύνουμε κι εμείς τα συγχαρητήρια σ' όλους τους βοηθούς σου, γυναίκες και άνδρες.

Παλαίμαχους και μάχιμους μέχρι σήμερα, όλων των ειδικοτήτων. Τους ευχαριστούμε πολύ. Να είναι υπερήφανοι για τη συμβολή τους στη λειτουργία του Νοσοκομείου και να χαλαλίσουν τους κόπους τους.

Νοσοκομείο λοιπόν, το κάστρο της ασφάλειας του Κοντισιώτη. Με χειρουργείο, με κρεβάτια, με ήρωες μέσα, μόνιμους και έκτακτους, που ερχόντουσαν από τα Γιάννενα, όπως για παράδειγμα, ο κ. Λέκκας ο γιατρός, που είναι σήμερα δίπλα μας.

Νοσοκομείο όμως ίσον Βανδέρας. Βανδέρας ίσον ένα Νοσοκομείο.

Εξισώσεις, ισότητες, δεν ξέρω πως λέγονται, που δε θα ξεχαστούν ποτέ. Γιατρός για όλες τις ώρες, για όλες τις ειδικότητες. Το φως στο δωμάτιό του πάντα αναμμένο. Ελπίδα για όσους έφταναν αλαφιασμένοι τη νύχτα κι έλεγαν αμέσως: «Μέσα είναι».

Κι όταν έλειπε, δηλωμένος ο τόπος της παρουσίας του και το τηλέφωνο, για να φθάσει αμέσως.

Νοσοκομείο, λέμε τη λέξη κι αναπολούμε το παρελθόν με παράπονο οι Κοντισιώτες. Νοσοκομείο λέμε και βλέπουμε πια επιβλητική την κορυφή, όχι του βουνού, της οροσειράς που λέγεται Βανδέρας.

Του γιατρού Βανδέρα, που τον ξέρουμε και τον αναγνωρίζουνε με σεβασμό κι εκτίμηση συνάδελφοί του σ' όλη την Ελλάδα.

Κάποτε συνοδεύοντας άρρωστο στα Γιάννενα, κρατούσα στο χέρι παραπεμπτικό του κ. Βανδέρα που είχε διάγνωση με ερωτηματικό. Ο συνάδελφός του στο νοσοκομείο Χατζηκώστα μου είπε: «Το ερωτηματικό του Βανδέρα το σβήνουν και το κάνουν τελεία και παύλα οι εργαστηριακές μας εξετάσεις».

Από τους συναδέλφους αναγνώριση, από μας τους ασθενείς εμπιστοσύνη.

Να θυμηθούμε λίγο και τη συμμετοχή σου στις χαρές και στις λύπες μας γιατρέ. Κι αυτά τα προλαβαίνεις, έστω για λίγο, έστω και μ' ένα τηλέφωνο.

Τέλος, αφού έτυχε να είμαι εγώ ομιλητής, δε μπορώ, θέλω, πρέπει να σας πω, πως ο γιατρός μας είχε δυο καρδιακούς φίλους. Που τον θαυμάζαν. Λεπτές ψυχές, αφιερωμένοι κι αυτοί στην υπηρεσία της ορφάνιας.

Έλαμπε η Κόντισα με την παρουσία της τριάδας Πάκου - Βασιλάκη - Βανδέρα.

Το περπατημά τους, πταν βουβό κηρύγμα ευπρέπειας και σοβαρότητας.

Γιατρέ μου, χαμογελάει ο ουρανός σήμερα. Οι γονείς σου, ο αλησμόνητος αδελφός σου και η σύζυγός του, ο «Σταυραετός» -όπως τον λέγαμε, οι φίλοι σου ο Κώστας, ο Πάκος κι ο Διονύσης ο Βασιλάκης βλέπουν από ψηλά και καμαρώνουν.

Αγαπητοί μου.

Η σημερινή εκδήλωση, μόνο σκοπιμότητα δε μπορεί να έχει. Έχει όμως σκοπό. Και μάλιστα ιερό σκοπό, την απόδοση και την έκφραση ευγνωμοσύνης.

Αναφωνώ λοιπόν όλοι μαζί: «Γιατρέ τιμούμε τη θυσία σου, σ' ευχαριστούμε για την προσφορά σου, θαυμάζουμε το παράδειγμα σου. Γιατρέ μας σ' αγαπάμε. Σ' αγαπάμε πολύ. Ο Θεός να σ' έχει πάντα καλά».

Από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΒΡΑΒΕΥΤΗΚΕ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΛΑΤΣΗ ΚΑΙ ΝΙΑΡΧΟΥ

● *Για την προσφορά στην Παιδεία και τον Πολιτισμό της Ηπείρου*

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων με μια λαμπρή τελετή κατά την ημέρα των Τριών Ιεραρχών στην μεγαλόπρεπη αίθουσα «Γεώργιος Μυλωνάς» της Φοιτητικής Εστίας που ετίμησε για την προσφορά τους στην παιδεία, την κοινωνική πρόνοια και τον πολιτισμό της Ηπείρου την ιστορική Ριζάρειο Εκκλησιαστική Σχολή και άλλα δύο σημαντικά ιδρύματα, τα οποία δραστηριοποιούνται εντονότατα τα τελευταία χρόνια στον Ηπειρωτικό χώρο. Πρόκειται για το «Ίδρυμα Αποκαταστάσεως Ομογενών εξ Αλβανίας» που συστήθηκε με δωρεά του κ. Γιάννη Λάτση και το νεοπαγές Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος».

Οι βραβευθέντες από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Από αριστερά οι κ.κ. Αγγ. Κίτσος, Γ. Αγουρίδης και Β. Χρόνης.

Όπως τονίσθηκε στην εκδήλωση από διάφορες πλευρές, η προσφορά των δύο τελευταίων ιδρυμάτων ενέχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία, γιατί τόσο οι ιδρυτές τους όσο και οι σημερινοί διοικούντες δεν κατάγονται από την Ήπειρο, όμως έχουν δεθεί ψυχικά με τον τόπο μας και έχουν ευαισθητοποιηθεί επάνω στα μεγάλα προβλήματα και τις ανάγκες του και κάνουν ό,τι μπορούν για να τον βοηθήσουν στα πλαίσια των οικονομικών και καταστατικών δυνατοτήτων του. Το Ζαγόρι δοκίμασε έστω και μερικώς την ευεργετική και δημιουργική πνοή αυτών των Ιδρυμάτων, τα οποία είναι βέβαιο ότι στους νέους καιρούς θα συνεχίσουν και θα διευρύνουν την φροντίδα τους για τα ωραία μας χωριά, όπως θα ιδούμε παρακάτω.

Όμως οι Ζαγορίσιοι περιμένουν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον πως με την νέα εποχή που ανέτειλε, το άλλο μεγάλο και δικό τους Ίδρυμα, «ο Αστερισμος της Ριζαρείου Αδελφότητος θα είναι του λοιπού λαμπρότερος και συνοδίτης τους», όπως προσφυέστατα ανέφερε στην εντυπωσιακή και συγκινητική ομιλία της η εκλεκτή συμπατριώτισα κα Ελευθερία Νικολαΐδου, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Η προσλαλιά του Πρυτάνεως και η πανηγυρική ομιλία

Η ωραία τελετή στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, στην οποία ήταν έντονη η παρουσία του Ζαγορισιακού στοιχείου περιελάμβανε δύο μέρη και άρχισε με εμπνευσμένη προσλαλιά του Πρυτάνεως κ. Χρίστου Μασσαλά και συνεχίστηκε με την πανηγυρική ομιλία του Κοσμήτορα της Σχολής Επιστημών Αγωγής κ. Απόστολου Παπαϊωάννου με θέμα «Τομές του Ελληνισμού στη χιλιετία».

Το πρώτο μέρος έκλεισε με την διακεκριμένη καλλιτέχνιδα κα Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου, η οποία ερμήνευσε στο πιάνο μικρά αριστουργήματα των Σούμαν και Ραχμάνινωφ.

Στη συνέχεια έγινε η απονομή των τιμητικών διακρίσεων (μετάλλια και διπλώματα) στα τρία Ιδρύματα. Ισάριθμοι Καθηγητές - Εισηγητές ανέπτυξαν συνοπτικά στο πολυάριθμο κοινό και στους εκπροσώπους των Αρχών της Πόλης και του Νομού μας το έργο των Ιδρυμάτων κατ' αλφαβητική σειρά, όπως αυτό εκτιμήθηκε από την Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, η οποία απεφάσισε ομόφωνα την βράβευσή τους.

Η βράβευση του Ιδρύματος Λάτση

Πρώτος μίλησε για το Ίδρυμα Αποκαταστάσεως Ομογενών εξ Αλβανίας (ΙΛΟΑ) ο Καθηγητής του Τμήματος Χημείας κ. Ιωάννης Γεροθανάσης, ο οποίος αναφέρθηκε στο σημαντικό έργο το οποίο επιτελεί το ίδρυμα με τις Τεχνικές Σχολές «Γιάννης Λάτσης» στην ακριτική Πωγωνιανή για την επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση στην προγονική γη εκατοντάδων ομογενών νέων από την Αλβανία, καθώς και γενικότερα για την πολύπλευρη στήριξη της ομογένειας και την σύσφιξη των δεσμών με την γειτονική Αλβανία μέσω και κοινών προγραμμάτων με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, τη Ριζάρειο και άλλους τοπικούς φορείς.

Ανταπαντώντας ο Πρόεδρος του ΙΑΟΑ και Γενικός Διευθυντής του Ομίλου Λάτση κ. Β. Χρόνης, άνθρωπος με ευρύτερα πνευματικά ενδιαφέροντα του οποίου είναι γνωστά τα φιλοηπειρωτικά και φιλοζαγορισιακά αισθήματα, είπε ότι η απονεμηθείσα τιμητική διάκριση ανήκε κατά κύριο λόγο στο εκπαιδευτικό προσωπικό και γενικά στους εργαζομένους στις Σχολές του Ιδρύματος, αλλά και στον υπερήφανο λαό της Ηπείρου, ο οποίος μαζί με την παντοειδή ηγεσία του συμπαραστάθηκε στο ΙΑΟΑ κυριολεκτικά από τις πρώτες ημέρες της συστάσεώς του.

Ακόμη ο κ. Χρόνης επεσήμανε ότι οι Σχολές Πωγωνιανής αποτελούν πολύτιμο αγωγό μεταφοράς σύγχρονης τεχνογνωσίας προς την Αλβανία και γέφυρα πολιτιστικής επικοινωνίας ανάμεσα στους δύο λαούς. Και κατέληξε πως το ΙΑΟΑ θα καταβάλει κάθε προσπάθεια για να συνεχισθεί το εκπαιδευτικό και γενικότερο έργο του με επίκεντρο πάντοτε το Νομό Ιωαννίνων, γιατί κάτι τέτοιο συνιστά εθνικό χρέος προς την ομογενειά μας της Αλβανίας και τους παραμεθορίους πληθυσμούς.

«Το Ζαγόρι μας» συμπληρώνει πως οι αρμόδιοι του ΙΑΟΑ σχεδιάζουν στα πλαίσια διασυνοριακών συνεργασιών κοινές πολιτιστικές και άλλες δραστηριότητες με την Ριζάρειο και άλλους φορείς του Ζαγορίου.

Η βράβευση του Ιδρύματος Νιάρχου

Ακολούθησε η βράβευση του επίσης δραστηριότατου και εθνοφελέστατου Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος», το οποίο εδρεύει στο εξωτερικό και του οποίου στην Ελλάδα ηγείται ως Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής του ο κ. Κωστής Δρακόπουλος, ανιψιός του Σταύρου Νιάρχου, θερμός και ειλικρινής φίλος της Ηπείρου.

Την δραστηριότητα του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος παρουσίασε στην εκδήλωση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ο καθηγητής κ. Παναγιώτης Σουκάκος, ο οποίος εστίασε την ομιλία του στο σημαντικότερο της περιοχής μας έργο του Ιδρύματος, δηλαδή τον κοινωνικό ξενώνα για τους συγγενείς των απόρων ασθενών, που υποβάλλονται σε παρατεταμένη θεραπεία στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, του οποίου τα εγκαίνια έγιναν στις 20 Φεβρουαρίου.

Ο κ. Γεώργιος Αγουρίδης, μέλος του Δ.Σ. και Νομικός Σύμβουλος του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος», αλλά και θερμός θαυμαστής και αυτός και η σύζυγός του της Ζωοφριάς του Ζαγορίου, αναφερόμενος στο γενικότερο έργο του στον ελλαδικό χώρο αποκάλυψε ότι πέραν των γνωστών έργων, τα οποία έχουν ήδη εκτελεσθεί στην Ήπειρο, αυτή την περίοδο έχουν εγκριθεί από το Δ.Σ. του Ιδρύματος για το Νομό Ιωαννίνων άλλα 6 σε σύνολο 15, που θα γίνουν στην υπόλοιπη χώρα, ανεβάζοντας σε 11 δισεκατομμύρια δραχμές το ποσό που διέθεσε μέχρι σήμερα και εντός διετίας από της συστάσεώς αυτός το Ίδρυμα.

Η εφημερίδα μας πληροφορήθηκε από έγκυρη πηγή ότι στα 6 νέα έργα του Ιδρύματος Νιάρχου στην Ήπειρο περιλαμβάνεται και η χρηματοδότηση εργασιών ανακατασκευής και αναπαλαίωσης των Ι. Ναών Βωβούσας και Ευαγγελιστρίας Άνω Πεδινών και ότι ακόμη το Ίδρυμα εξετάζει με ευμένεια την δυνατότητα ενίσχυσης του Λαογραφικού Μουσείου Ελαφοτόπου και της Εκκλησιαστικής Επιτροπής Αγίου Χαραλάμπους Δρυοσχωρίου.

Και ο κ. Γ. Αγουρίδης κατέληξε πως όλοι οφείλουμε επιστροφή ενός μέρους χρέους στην Ήπειρο, κοιτίδα της ευποιΐας, έναντι της μεγάλης προσφοράς της στο Έθνος και τους στον ιστορικό αυτό τόπο «νοιώσαμε, όπως νοιώσαμε αργότερα και σε άλλες ακριτικές και νευραλγικές περιοχές, να χτυπά η καρδιά μιας άλλης Ελλάδας, η οποία αγωνίζεται σκληρά με τους ανθρώπους της να επιβιώσει, αλλά και να περισώσει ό,τι ωραιότερο εκφράζει η λαϊκή ψυχή μας και ό,τι καλλίτερο έχει δημιουργήσει και διαμορφώσει η εθνική μας παράδοση».

Η βράβευση της ιστορικής Ριζαρείου

Μετά τον κ. Γ. Αγουρίδη, ανέβηκε στο βήμα η κα Ελευθερία Νικολαΐδη, η οποία έκλεψε την παράσταση, αναλύοντας το έργο της Ριζαρείου, τις προοπτικές και τις υποχρεώσεις της προς το Ζαγόρι, αφού ανέδειξε πρώτα με το μεστό της λόγο το νόημα της Γιορτής των Ελληνικών Γραμμάτων και τη σημασία των βραβεύσεων.

Είπε μεταξύ των άλλων η κα Νικολαΐδου: ***«Έχω την αίσθηση ότι η σημερινή εορτή αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα. Συγκεντρωθήκαμε ποιμένες και διδάσκαλοι, εδώ για να ευφημήσωμεν οι φιλόσοφοι τους σοφούς, οι πένητες τους πλουτιστάς, οι εν θλίψεσι τους παραμυθούντας, οι οδοιπορούντες τους συνοδίτας»...***

Συγκεντρωθήκαμε για να υπογραμμίσουμε την ευποιΐα. Ηπειρωτική και μη. Ως ιστορικός να συμφωνήσω με τον Ανώνυμο της Ελληνικής Νομαρχίας; Δεν θα το επιχειρούσα. Επιλέγω όμως από το γνωστό κείμενο τις φράσεις: ότι η ευεργεσία είναι «αναντιρρήτως το χρηστότερον έργον ενός πλουσίου» και ότι «αλλοίμονον εις το ελληνικόν γένος, αν οι ευεργέται δεν αλλάζωσι σκοπόν και δεν μεταχειρισθώσιν εις άλλον τρόπον τας ευεργεσίας των».

Στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει μια διαπίστωση: Και ευτυχή συγκυρία για την Ήπειρο συνυπάρχουν και συνεργάζονται αρμονικά άτομα με ευαισθησίες και οραματισμούς τολμηρούς. Δεν κατάγονται όλοι από τον τόπο μας και φυσικά ούτε άγιοι, ούτε κοσμοκαλόγεροι είναι, αλλά ποιητές και διανοούμενοι και ερευνητές και διαμορφωτές κοινής γνώμης και τεχνοκράτες, που διαθέτουν ευχαρίστως τον πνευματικό και υλικό πλούτο «εν έργοις καλοίς». Διακρίνεται, παντως και η παρουσία ενός αγαθού δαιμονικού, «εκ Ζαγορίου ορμωμένου», που λειτουργεί ως καταλύτης στην ανθρώπινη αυτή αλυσίδα και το οποίο ενεργεί έτσι κι αλλοιώς κι αλλιώτικα, ώστε να υπάρξει πνευματική και πολιτιστική ανθοφορία στην περιοχή μας. Πρέπει να τονισθεί, όμως, ότι έχει την τύχη να συνεπικουρείται στο έργο του από μια αξιόλογη, αθόρυβη, συντροφική, γυναικεία παρουσία».

Ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με τους αντιπρυτάνεις και τους βραβευθέντες.

Δεχόμενος την τιμητική διάκριση της ιστορικής Ριζαρείου ο εκπρόσωπος της συμπατριώτης κ. Άγγελος Κίτσος, «ο Άγγελος των τριών Ιδρυμάτων», κατά τον Αντιπρύτανη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Δημήτρη Γλάρο, στην σύντομη και περιεκτική ομιλία του είπε ότι: «Με την εντός τριετίας το αργότερο ολοκλήρωση της αξιοποίησης των βασικών ακινήτων της Ριζαρείου και εκείνου των Ιωαννίνων προς το οποίο ήταν αμέριστη η υποστήριξη τόσο των προηγουμένων όσο και των τωρινών Αρχόντων της Πόλης και με την προσδοκώμενη μείωση της τελευταίας άδικης και επαχθούς φορολόγησης των Ιδρυμάτων από την Πολιτεία, η Ριζάρειος με επίκεντρο πάντοτε «το πολυπόθητο Ζαγόρι» των Αδελφών Ριζάρη θα δώσει το καινούριο στίγμα μιας πιο έντονης και δημιουργικής παρουσίας της στον τόπο μας επ' ωφελεία του ευρύτερου ηπειρωτικού κοινωνικού συνόλου, αλλά και της Ηπειρωτικής οικονομίας».

Και ο κ. Λ. Κίτσος κατέληξε ότι οι σημερινοί εκτελεστές της Διαθήκης του Γεωργίου Ριζάρη ενεργώντας πάντοτε ως «η ζώσα θέλησις του διαθέτου», θα διατηρήσουν, με την συμπαράσταση όλων, την Ριζάρειο ως Ηπειρωτικό Κληροδότημα πανεθνικής και πανορθόδοξης εμβέλειας, το οποίο καλείται τώρα να καλύψει σύγχρονες ανάγκες της ορθοδοξίας και της εκκλησιαστικής εκπαίδευσης, αλλά και της γενέτειρας καθώς και του «πολυποθήτου Ζαγορίου» των Εθνικών Ευεργετών Αδελφών Ριζάρη.

Μετά το τέλος των βραβεύσεων το κοινό συνεχάρη τους εκπροσώπους των τριών Ιδρυμάτων και ευχήθηκε συνέχιση του δημιουργικού έργου τους επ' ωφελεία του κοινωνικού συνόλου και της Ηπείρου, της οικονομικά ασθενέστερης περιοχής της Ευρώπης, η οποία ελπίζει ότι δεν θα αργήσουν να έρθουν και γι' αυτή οι καλλίτερες ημέρες που άλλωστε δικαιούται...

Ω

ΜΝΗΜΗ ΛΟΓΙΩΝ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΟΙ ΛΟΓΙΟΙ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ ΜΕΤΑ ΤΟ 1900

του ΣΑΒΒΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
Από την Αρίστη
(1902-1981)

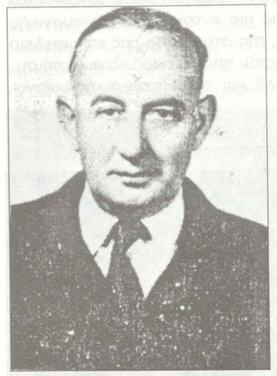

Φιλόλογος, συγγραφέας, ιστορικός ερευνητής με πλούσιο συγγραφικό έργο, μεγάλο μέρος του οποίου αναφέρεται στο Ζαγόρι και την Ήπειρο. Για την πνευματική του αυτή δραστηριότητα και τη σημαντική του συμβολή στην αποκατάσταση πολλών ιστορικών Αρχείων του Κράτους μας δίκαια του ανήκει η τιμητική θέση στο Πάνθεο των λογίων του Ζαγορίου.

ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Από το Δίλοφο
(1906-1974)

Διαπρεπής επιστήμονας, τακτικός καθηγητής της Καρδιολογίας στην Ιατρική Σχολή του Παν/μίου Αθηνών. Ιδρυτής της «Καρδιολογικής Εταιρείας» της Αθήνας και μέλος διαφόρων Επιστημονικών Εταιρειών στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Φλογερός τοπολάτρης και ανθρωπιστής, κατέλιπε όλη του την κινητή και ακίνητη περιουσία στο Πανεπιστημίου Ιωαννίνων για την εύρυθμη λειτουργία της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου. Βαθύς γνώστης της Ελληνικής και Γαλλικής φιλοσοφίας και λογοτεχνίας έγραψε πολλά επιστημονικά και άλλα έργα, που τον ξεχωρίζουν σαν μια φωτεινή πνευματική προσωπικότητα της πατρίδας του.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΚΑΣΤΕΛΗΣ
Από τη Λάϊστα
(1909-1979)

Αρχιμουσικός με λαμπρή σταδιοδρομία στη στρατιωτική μουσική, δημιουργός μεγάλων μουσικών συνθέσεων με κορυφαίο έργο τις «Βουνοπλαγιές του Ζαγορίου». Θεωρείται σαν ένας από τους αξιολογότερους ενορχηστρωτές της Ελλάδας. Για πολλά χρόνια δίδαξε και στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών, Καθηγητής της ενοργάνωσης με άριστα αποτελέσματα.

ΚΑΤΣΕΛΗΣ ΠΕΛΟΣ
Από τα Κάτω Πεδινά
(1907-1981)

Κορυφαίος ηθοποιός του Ελληνικού Θεάτρου με σπουδές στη Νομική Σχολή των Αθηνών και στην Ευρώπη σκηνοθέτης, δημοσιογράφος και συγγραφέας αξιόλογων βιβλίων με μεταφράσεις πολλών θεατρικών έργων από τη γερμανική στα ελληνικά και αντιστοίχως.

ΑΛΚΗΣ ΜΑΝΘΟΣ ΜΥΡΣΙΝΗΣ
Από την Ελάτη
(1903-1982)

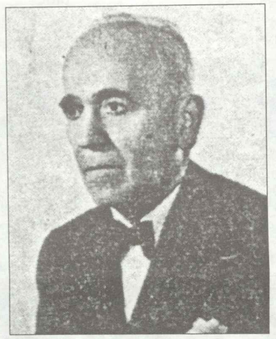

Λογοτέχνης δημοσιογράφος με αξιόλογη παρουσία στα γράμματα και τη λογοτεχνία για μια ολόκληρη πενηντα-ετία με έργα πεζογραφικά και ποιητικά, γεμάτα λυρισμό και αγάπη για τη γενέθλια γη, που τόσο τη στερήθηκε ταξιδεμένος για χρόνια στη Ρουμανία.

ΠΕΤΣΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ
Από το Μεσοβούνι
(1908-1981)

Πολυγραφότατος συγγραφέας-λογοτέχνης. Ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την πεζογραφία και άφησε στη νεοελληνική λογοτεχνία ένα πλούσιο συγγραφικό έργο, που συνίσταται σε διηγήματα, μυθιστορήματα, θεατρικά έργα κ.ά., τα οποία συμπεριλαμβάνονται συνολικά σε έντεκα τόμους και καταδεικνύουν τη μεγάλη προσφορά του συγγραφέα στα ελληνικά γράμματα και την πολιτιστική παράδοση του Ζαγορίου.

ΦΑΝΙΤΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
Από τη Λεπτοκαρυά
(1902-1984)

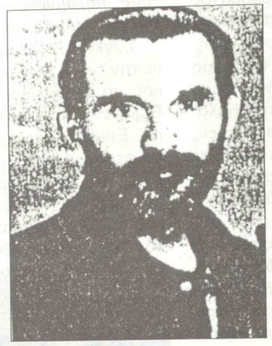

Ο μοναχικός και ιδιόρυθμος λογοτέχνης, που με το ιδιότυπο γράψιμό του δημιούργησε μια δική του σχολή και σε όλη του τη ζωή με τη μαχητική του εφημερίδα «τα βουνίσια χαμπέρια» και το όλο του συγγραφικό έργο αγωνίστηκε σθεναρά με παθολογική αγάπη για το Ζαγόρι, ασυμβίβαστος πάντα για την προκοπή και την πρόοδό του.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΑΡΑΛΗΣ
Από την Αρίστη
(1909-1985)

Είναι μια από τις χαρακτηριστικές μορφές της χορείας των λαμπρών ζαγορίσιων λογίων. Αριστος εκπαιδευτικός, φιλόλογος με καταληκτικό βαθμό της επαγγελματικής του καριέρας Γενικού Επιθεωρητού.

Διακρίνονταν για την ευρυμάθειά του και τη βαθιά γνώση της ελληνικής γλώσσας έγραψε αρκετά έργα στον κύκλο της επιστήμης του. Παράλληλα ασχολήθηκε με την ποίηση και λογοτεχνία δημιουργός ευαίσθητος πολλών αξιόλογων έργων. Λάτρευε το Ζαγόρι, το οποίο ύμνησε με μοναδικό τρόπο και περισσή γλαφυρότητα στο περίφημο έργο του «ΖΑΓΟΡΙ».

ΤΣΙΜΑΝΗΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ
Από την Αρίστη
(1902-1985)

Ένας αξιόλογος πνευματικός άνθρωπος του Ζαγορίου του περασμένου αιώνα, δάσκαλος και μετέπειτα ανώτερος υπάλληλος σε διάφορες κρατικές υπηρεσίες της χώρας μας, που ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τη συγγραφή πολλών και σημαντικών έργων μιας πλούσιας γκάμας, ιστορικά, κοινωνικά κ.ά.

ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ
Από το Κουκούλι
(1904-1987)

Ο αληθινός δάσκαλος και παθιασμένος Ζαγορισιολάτρης, ο ακαταπόνητος ερευνητής και συγγραφέας, που χάραξε μια ξεχωριστή πνευματική πορεία, η οποία χαρακτηρίζεται από ένα πλήθος πολύτιμων λαογραφικών, ηθογραφικών, ιστορικών, κοινωνικών και άλλων έργων με αναφορά πάντα το Ζαγόρι.

Μια τεράστια προσφορά με ειδικό βάρος, που παρόμοιά της, μπορεί κανείς να συναντήσει στο έργο του μεγάλου ιστοριοδίφη Ιωάννη Λαμπρίδη του προπερασμένου αιώνα. Το Ζαγόρι δεν θα λησμονήσει ποτέ τον απαράμιλλο βαρδίο του και γνωστό πατριώτη. Το ομώνυμο «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ» εκεί στη γενέθλια γη του, θα ακτινοβολεί στους αιώνες της πνευματική λάμψη του Κώστα Λαζαρίδη.

ΣΚΟΥΡΤΗΣ ΜΙΧΑΗΛ
Από το Πάπιγκο
(1904-1990)

Επιτυχημένος επιστήμονας-ιατρός με ιδιαίτερη ευαισθησία και αγάπη για το Ζαγόρι, που σε όλη του τη ζωή δεν έπαψε να το προβάλει, γράφοντας γι' αυτό σε περιοδικά και εφημερίδες και ν' αγωνίζεται για την προκοπή του.

ΣΤΑΘΗΣ ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ
Από τα Άνω Πεδινά
(1904-1989)

Ο Μεγάλος δάσκαλος, ο φλογερός πατριώτης, που με το ασίγαστο πάθος για το Ζαγόρι, την έντονη δραστηριότητά του και τη μαχητική του πένα μιλά από τα σοβαρά και εκκρεμή θέματα της περιοχής Ζαγορίου βρήκαν τη σωστή και άμεση λύση τους. Άριστος παιδαγωγός και τέλειος άνθρωπος, πιστός φορέας της Ζαγορίσιας παράδοσης, παιδί απόγονος της ιστορικής οικογένειας Λαμπρίδη. Δίκαια ανήκει στη χορεία των μεγάλων τέκνων του Ζαγορίου.

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΖΗΣΗΣ
Από τη Λάϊστα
(1905-1974)

Ένας από τους διακεκριμένους ζαγορίσιους πνευματικούς ανθρώπους με πλούσιο συγγραφικό έργο και μεγάλη πνευματική προσφορά προς το Ζαγόρι στη θέση του Προέδρου της Ενωσης Ζαγορισίων Αθηνών. Δημοσίευσε πολλές λογοτεχνικές, οικονομολογικές, ιστορικές και αισθητικές μελέτες σε πολλά επιστημονικά περιοδικά και εφημερίδες και παράλληλα συνέγραψε πολλά αυτοτελή λογοτεχνικά έργα.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
Από τον Ελαφότοπο
(1932-1991)

Από τις μεγάλες φυσιογνωμίες του Ζαγορίου των τελευταίων ετών, που μετανάστευσε στο διεθνές στερέωμα σαν καθηγητής της Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής σε Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης. Έγραψε πολλές μελέτες σχετικές με τη επιστήμη του και υπήρξε ευεργέτης γενέτειράς του. Ο πρόωρος χαμός του στέρησε το Ζαγόρι από ένα άξιο τέκνο του και λαμπρό επιστήμονα.

ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΡΖΩΚΑΣ
Από το Καπέσοβο
(1910-1995)

Δάσκαλος της γενιάς των φωτισμένων δασκάλων του Ζαγορίου. Ιστοριοδίφης, συγγραφέας, ζωγράφος ένας από τα πρώτα ιδρυτικά μέλη της ΙΛΕΖ και της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού το «ΖΑΓΟΡΙ» μας. Ανέπτυξε πλούσια δραστηριότητα σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής συμμετέχοντας σε διάφορους Συλλόγους και Σωματεία στοχεύοντας πάντοτε στη διατήρηση και ανάπτυξη της πολιτιστικής παράδοσης και της ιστορίας του τόπου μας.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΤΕΑΣ
Από το Μονοδένδρι
(1922-1996)

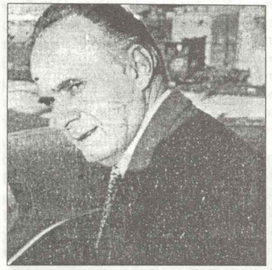

Μια διακεκριμένη πνευματική προσωπικότητα του Ζαγορίου, που πολλά προσέφερε στην εκπαίδευση και τα ελληνικά γράμματα. Από τους άριστους φιλολόγους καθηγητές, βαθύς γνώστης και μελετητής της Αρχαιοελληνικής Γραμματείας, μεταλαμπάδευσε σε γενιές μαθητών τη γνώση και τη σοφία της ελληνικής γλώσσας μ' ένα τρόπο επιδέξιο και μεθοδικό με άριστα πάντα αποτελέσματα. Αξιώθηκε να ανέλθει όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης από Γυμνασιάρχης, Λυκειάρχης μέχρι Γενικός Επιθεωρητής και ανακηρύχτηκε Λέκτορας του Παν/μίου Ιωαννίνων στη Νεοελληνική Γλώσσα. Παράλληλα ασχολήθηκε και με τη συγγραφή βιβλίων της ειδικότητάς του και δημοσίευσε αρκετές μελέτες γλωσσολογικές σε διάφορα περιοδικά και εφημερίδες.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΚΟΥΛΑΣ
Από το Δεμάτι
(1924-1997)

Ξεχωριστή πνευματική προσωπικότητα, Επόπτης Δημοτικής Εκπαίδευσης άριστος δάσκαλος και παιδαγωγός με μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελβετία, κάτοχος της γαλλικής γλώσσας, σύμβουλος του Υπουργείου Παιδείας σε θέματα αναδιοργάνωσης της Δημοτικής Εκπαίδευσης συγγραφέας επιστημονικών συγγραμμάτων μεταφρασμένα από τη γαλλική και άλλων βιβλίων της ειδικότητάς του.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ ΒΡΑΝΟΥΣΗΣ
Από το Γρεβενίτι
(1921-1993)

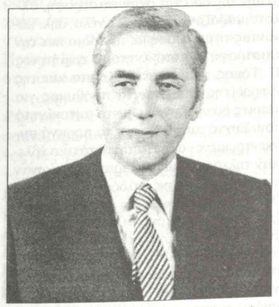

Ο κορυφαίος λόγιος του Ζαγορίου με όλη τη σημασία της λέξης, μια φωτεινή προσωπικότητα που με το πολύμορφο και πολυσήμαντο πνευματικό του έργο θα μένει αθάνατος στα ελληνικά γράμματα και την ιστορία του Έθνους μας, σαν τον Ψαλίδα και τον Ρήγα Φεραίο, που ύμνησε με τη γλαφυρή του πένα.

Το συγγραφικό του έργο, ιστορικό και λογοτεχνικό ξεπερνούν σε όγκο και αξία κάθε άλλο προηγούμενο έργο στο είδος του όχι μόνο στο ζαγορίσιο χώρο αλλά σ' ολόκληρη την Ήπειρο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Από τη Βίτσα
(1917-1997)

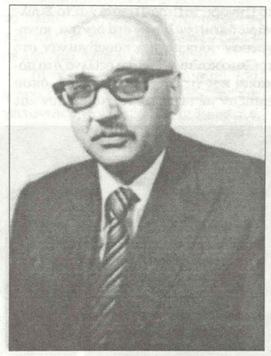

Ο τελευταίος του αιώνα από τις μεγαλύτερες πνευματικές προσωπικότητες του Ζαγορίου και ο πρώτος σε προσφορά στα ελληνικά γράμματα με πανελλήνια ακτινοβολία.

Πολυτάλαντος, συγγραφέας, λογοτέχνης, ιστορικός, δημοσιογράφος, μεγάλος δάσκαλος και παιδαγωγός, άφησε ένα ογκώδες συγγραφικό έργο, μοναδικό στο ζαγορίσιο χώρο και την Ήπειρο.

Υπήρξε ο ιδρυτής και συντάκτης του περιοδικού «Ηπειρωτική Εστία» ιδρυτής και Γενικός Γραμματεύς της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών και άλλων πνευματικών σωματείων.

Για την πλούσια πνευματική, κοινωνική και πολιτισμική προσφορά του τιμήθηκε με το Χρυσό Σταυρό του Τάγματος του Φοίνικος, με αριστείο από την Ακαδημία Αθηνών και με άλλα βραβεία από κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς της πατρίδας μας.

Ήταν πραγματικά ο άνθρωπος, που με την παρουσία του και με το πνευματικό του έργο σημάδεψε καθαρστικά την εποχή του 20ου αιώνα στον τόπο μας. Η μνήμη του θα μένει άσβεστη και στους επόμενους αιώνες και το έργο του θα μορφώνει και θα διδάσκει τις επερχόμενες γενιές.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Θα ήταν μεγάλη παραλείψη από μερους μας αν δεν αναφερόμαστε στην παρούσα έρευνά μας στους αείμνηστους εκείνους συμπατριώτες μας, που από μια άλλη θέση συνέβαλαν σημαντικά στο να προβληθεί το Ζαγόρι και να γίνει γνωστό στο Πανελλήνιο βοηθώντας παράλληλα με το δικό τους τρόπο στην πνευματική του ανέλιξη κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα. Παράδειγμα τρανό γι' αυτό το πνευματικό δημιούργημα του αξέχαστου **Κιμώνα Κυριαζή** «το ΖΑΓΟΡΙ μας», που ως τα σήμερα δίνει το δυναμικό του παρόν, στην πολιτιστική ζωή του Ζαγορίου.

Ας είναι όλων αυτών των μεγάλων τέκνων του Ζαγορίου αιωνία η μνήμη.

ΓΙΑΓΚΟΣ ΓΚΟΥΖΓΚΟΥΛΑΣ
Από τους Κήπους
(1910-1982)

Γνήσιος πατριώτης με μεγάλη προσφορά προς το Ζαγόρι με την έκδοση της εφημερίδας «ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΚΑ ΝΕΑ», που κυκλοφόρησε μια ολόκληρη 35ετία, από το 1930 μέχρι το 1996 και στην οποία καταγράφτηκε η ιστορία κι ο πολιτισμός του Ζαγοριού και συνετέλεσε τα μέγιστα στην προώθηση και επίλυση πολλών προβλημάτων για τον τόπο μας την εποχή εκείνη.

ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
Από τις Φραγκάδες
(1918-1989)

Ο μεγάλος οραματιστής, ο φανατικός Ζαγορισιολάτρης, ο ωραίος άνθρωπος, που προσέφερε στο Ζαγόρι τη μεγαλύτερη ίσως υπηρεσία απ' όλους τους συμπατριώτες του με την έκδοση του περιοδικού «το ΖΑΓΟΡΙ μας», την ίδρυση της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου (ΙΛΕΖ) και το στήσιμο του αγάλματος της Ζαγορίσιας Γυναίκας, έργα μοναδικά, που θα μείνουν στο διηνεκές για να θυμίζουν σ' όλους εμάς τον «άρχοντα» του Ζαγοριού, τον Κίμωνα Κυριαζή.

ΑΛΚΗΣ ΣΤΕΑΣ
Από το Μονοδένδρι
(1919-1999)

Μια ξεχωριστή ζαγορίσια προσωπικότητα από τον καλλιτεχνικό χώρο, ο πρώτος επιτυχημένος τηλεπαρουσιαστής, στον οποίο το Ζαγόρι οφείλει πάρα πολλά, γιατί με τις συνεχείς του αναφορές σ' αυτό από το Ραδιόφωνο και την Τηλεόραση το έκανε γνωστό ανά το πανελλήνιο εξυμνώντας τις φυσικές του καλλονές και την πολιτιστική του παράδοση. Ο απόηχος της προτροπής του προς το κοινό «δυτυχείτε» ας θερμαίνει τις καρδιές μας κι ας κρατεί άσβεστη τη μνήμη του.

ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ, ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ, ΟΙ ΕΞΙ ΦΙΛΟΙ

Μενέλαου Στ. Κικόπουλου

Η αναμνηστική αυτή φωτογραφία παρμένη απ' το οικογενειακό μου αρχείο είναι τραβηγμένη το καλοκαίρι του 1987 στον Ελαφότοπο. Η πεντάδα των Τσερβαριωτόπουλων, που ποζάρουν καθισμένα αραδιαρά στο πέτρινο πεζούλι της πλακόστρωτης αυλής του Πλακάτικου αρχοντικού, είναι 1) Στέφανος Μεν. Κικόπουλος, 2) Σοφία Αθ. Οικονομίδου, 3) Αφροδίτη Δ. Τόμου, 4) Αυγή Αθ. Οικονομίδου, 5) Κων/τίνος Δ. Τόμος. Τα παιδόπουλα αυτά, που λίγα χρόνια αργότερα έμελλε να προστεθεί στην παρέα τους κι ο μικρός συνομηλικός τους Νικόλαος Επ. Οικονομίδης, από πολύ μικρά, ηλικίας μόλις 4-5 χρόνων, στη διάρκεια του καλοκαιριού, που παραθέριζαν στη γενέτειρά τους, το χωριό Ελαφότοπος, συνδέθηκαν με μια τόσο στενή και πολύχρονη φιλία, ώστε αυτή εξακολουθεί να ζει αταλάντευτη ως τα σήμερα, που ενηλικιώθηκαν.

Η φιλία τους ετούτη ξεκίνησε το δροσερό εκείνο δειλινό της 9-8-1981, που τα πέντε αυτά παιδιά, οι μετέπειτα αχώριστοι φίλοι, αντάμωσαν για πρώτη φορά στον οντά του Κικάτικου σπιτιού στη γιορτή των γενεθλίων του Στέφανου Μεν. Κικόπουλου. Ήταν τότε, θυμέμαι, που η γιαγιά Αυγή Πελ. Οικονομίδου κρατώντας από το χέρι τις δυο εγγονές της, τη Σοφία και τη συνωνόματη Αυγή, παιδιά του γιου της Αθανασίου κι η κυρία Ντίνα Δ. Τόμου οδηγώντας επίσης από το χέρι τα δυο παιδιά της, τον Κώστα και την Αφροδίτη, ράδισαν στο σπίτι μου καλεσμένες από τη γυναίκα μου στην τέταρτη επέτειο των γενεθλίων του γιού μου. Εκεί στη γιορταστική ατμόφαιρα του παραδοσιακού οντά του σπιτιού μου τα πέντε μαξούμια αντάμωσαν για πρώτη φορά, γνωρίστηκαν μεταξύ τους, έπαιξαν αρμονικά με τα παιχνίδια του γιου μου και συνδέθηκαν από την πρώτη στιγμή με μια αγνή κι άδολη αγάπη, που έμελλε να εξελιχθεί με το κύλισμα των χρόνων σε μια μεγάλη, δυνατή κι αξιοζήλευτη φιλία.

Καθε χρόνο οι έξι πια αχώριστοι παιδικοί φίλοι στο διάστημα των θερινών διακοπών, που οι οικογένείές τους παραθέριζαν στο χωριό, έσμιγαν για ν' ανανεώσουν και να συσφίξουν ακόμη περισσότερο την αθώα φιλία τους. Καθημερινά λοιπόν πουρνό και δείλι αντάμωναν στο Κικάτικο, όπου η Αυγή, η Σοφία κι ο Νίκος ανηφόριζαν από το Παπαγιωτάτικο, ο Κώστας κι η Αφροδίτη κατηφόριζαν από το Πλακάτικο, ενώ ο Στέφανος τους περίμενε ανυπόμονα να κοπιάσουν. Από κει εξορμούσαν, έχοντας γι' αδιαφιλονίκητο αρχηγό τη Σοφία, τα πρωινά στις βρύσες του χωριού, το Πηγάδι, το Περα-Πηγάδι και το Σουλνάρι, όπου σκάλωναν στα δέντρα, κυνηγούσαν τσαμπιά και παράβγαιναν στο τρέξιμο και το λιθάρι, τα δειλινά στα σοκάκια και τις ρούγες του χωριού, όπου έπαιζαν με τις ώρες. Τα χαιρόμουν και τα καμάρωνα! Ήταν τόσο μα τόσο αγαπημένα μεταξύ τους, ώστε ποτέ σαν παιδιά δε μάλωσαν, ποτέ δε διαφώνησαν, ποτέ δεν αντάλλαξαν πικρά λόγια, ποτέ μα ποτέ δεν ήρθαν στα χέρια. Η μακρόχρονη, καλοκαιρινή, καθημερινή συναναστροφή ανάπτυξε ανάμεσά τους μια σπάνια πραγματική φιλία, που δύσκολα συναντάει κανείς σήμερα στον παιδόκοσμο της χώρας μας. Με το τέλος των καλοκαιρινών διακοπών αποχωρούσαν όλα μαζί από το χωριό, αφού ανανέώναν την υπόσχεσή τους για τ' αντάμωμά τους με το καλό το ερχόμενο καλοκαίρι. Τη μια μέρα έφευγαν για την Αθήνα, όπου διέμειναν, η Αυγή, η Σοφία κι ο Νίκος, την άλλη μέρα αναχωρούσαν για τα Γιάννενα, όπου κατοικούσαν ο Στέφανος, ο Κώστας κι η Αφροδίτη. Ο χωρισμός τους ήταν πραγματικά συγκλονιστικός, γιατί έβλεπες πως με μεγάλη δυσκολία προσπαθούσαν να κρύψουν τη συγκίνησή τους και να συγκρατήσουν τα δάκρυά τους. Η λύπη τους ήταν απόλυτα δικαιολογημένη, γιατί θα στερούνταν για ένα ολόκληρο χρόνο τους φίλους τους, που αγαπούσαν και το χωριό τους, που λάτρευαν.

Τα χρόνια πέρασαν, τα παιδιά μεγάλωσαν, έγιναν έφηβοι, αλλά συγχρόνως τράνεψε κι η φιλία μεταξύ τους. Τα ενδιαφέροντα κι οι συνήθειές τους φυσικά άλλαξαν, για να ταιριάσουν και να προσαρμοστούν με τις νέες προτιμήσεις κι απαιτήσεις της νεανικής πια ζωής. Αν και το ορμητήριό τους παρέμεινε το ίδιο, το Κικάτικο, τα πρωινά διοργάνωναν και πραγματοποιούσαν με τη συμμετοχή κι άλλων νέων του χωριού ημερήσιες εκδρομές στο Στούρο, το Βίκο, το Βοϊδομάτη, άλλοτε πεζοπορώντας τόσο στη μετάβαση, όσο και στην επιστροφή, άλλοτε μοιράζοντας το πηγαινέλα, δηλ. κάνοντας τη μετάβαση με τα πόδια και την επιστροφή με αυτοκίνητο. Ο Δημήτριος Π. Τόμος, πατέρας του Κώστα και της Αφροδίτης, ήταν πάντα πρόθυμος για τέτοιες διευκολύνσεις με το αυτοκίνητό του. Συχνά πυκνά επίσης τα πρωινά συγκεντρωμένοι στο Παπαγιωτάτικο έβλεπαν τηλεόραση με τις ώρες ή βελτίωναν τις χορευτικές τους επιδόσεις με τη βοήθεια κάποιου πικάπ. Τα δειλινά σύχναζαν στο γήπεδο του Αθλητικού Ομίλου Ελαφοτόπου, όπου έπαιζαν πότε, πότε ποδόσφαιρο, αλλά κατά προτίμηση μπάσκετ, γιατί παίρναν μέρος σ' αυτό κι οι νιες της αχώριστης παρέας, καθημερινά ακόμα τ' απομεσήμερο κάναν τον περίπατό τους στη δημοσιά, για να καταλήξουν στη βρύση του Κώστα Γκράτζιου, που αποτελούσε το στέκι της Τσερβαριώτικης νεολαίας, όπου κάθονταν ως αργά παρέα και με τους άλλους νιους και νιες του χωριού. Τέλος ξεκινούσαν την ενεργό συμμετοχή τους στα πανηγύρια της περιοχής του Ζαγορίου με την παρουσία τους στο τριήμερο πανηγύρι του χωριού μας, στις 6 Αυγούστου του Σωτήρος, όπου χόρευαν και τα τρία βράδια ως το ξημέρωμα και στο κατάπαίρναν σβάρνα με την αράδα όλα τα πανηγύρια των Ζαγοροχωρίων, το 15αύγουστο τους εύρισκες στο πανηγύρι της Βίτσας ή των Ασπραγγέλων ή του Τσεπελόβου, τ' Αϊ-Κοσμά στις 24 Αυγούστου τους αντάμωνες στα Πάνω Σουδενά και τ' Αϊ-Γιαννιού στις 29 Αυγούστου τους πετύχαινες στα Κάτω Σουδενά. Σε όλες αυτές τις βραδινές εξορμήσεις χόρευαν στα πανηγύρια ως το ξημέρωμα και με το γλυκοχάραμα επέστρεφαν στο χωριό μας για να παραδοθούν κατάκοποι στην αγκαλιά του Μορφέα.

Τα χρόνια κύλησαν, οι έφηβοι ενηλικιώθηκαν, έγιναν άντρες και δεσποινίδες, αλλά παράλληλα κι η παλιά φιλία τους ωρίμασε και καρποφόρησε χαιρόντας στους έξι αχώριστους φίλους τους γλυκύτατους καρπούς της, που συναπτελούσαν η χαρά της άδολης αγάπης, η ευχαρίστηση της ξεχωριστής συναναστροφής, η ευδαιμονία του τέλειου συνταιριάσματος, η λαχτάρα του καθαρινού ανταμώματος. Τα ενδιαφέροντα κι οι προτιμήσεις τους ήταν τώρα πια ανάμειχτα, άλλα παλιά, κατάλοιπα της εφηβικής ζωής, όπως οι ημερήσιες εκδρομές, οι τηλεοπτικές και χορευτικές απολαύσεις, οι αθλητικές επιδόσεις, οι απογευματινοί περίπατοι στη δημοσιά, τα πανηγυρίσια ξεφαντώματα, άλλα παλιά καινούργια, γεννήματα της ολοκλήρωσης, όπως το νυχτερινό σύγκριμα τους στα κέντρα του χωριού, τον ξενώνα Ελαφοτόπου και το κέντρο του Νικόλαου Μ. Τζόκα κι η ενεργός ενασχόλησή τους με τα κοινά. Εξάλλου αδιάψευστος μάρτυρας της πολιτιστικής τους δραστηριότητας υπήρξε η κατάληψη επικαίρων θέσεων στο Διοικητικό Συμβούλιο του Πολιτιστικού Συλλόγου Ελαφοτόπου «Ο Στούρος», όπως του Στέφανου στη θέση του αντιπροέδρου, της Αυγής στη θέση του γενικού γραμματέα, του Κώστα στη θέση του ταμία.

Έτσι ακριβώς γεννήθηκε, θρέφτηκε και τράνεψε πάνω στα βράχια και τους γκρεμούς της κακοτράχαλης, αλλά αξιοζάχτης Τσερβαρόραχης μια ξεχωριστή το όντι φιλία, ικανή ν' αντέξει τη σύγκριση της μεγαλωσύνης με οποιοδήποτε άλλο παρόμοιο συναίσθημα. Αληθινά πιστεύω πως αν το παράδειγμα του Δάμωνα και του Φιντία αποτελεί για την αρχαιότητα κλασικό δείγμα μας εξίσου αξιομνημόνευτης το όντι φιλίας; Αλλάστε το γκαρδιακό ετούτο συναίσθημα αρέσκεται να φυτρώνει και ν' ανθίζει οπουδήποτε κι οποτεδήποτε είτε, όπως στην περίττωση του Δάμωνα και του Φιντία, στη Σικελική γη της τότε μεγάλης Ελλάδας είτε, όπως στην περίττωση των έξι νεαρών Ελαφοτοπιτών, στον Τσερβαρόβραχο της τωρινής μικρής μας Ελλάδας.

ΣΝ' ΑΡΡΕΝΤΑ

Δεν είμαστ' εμείς, που ως ιδιαίτερα ή νοήμονα όντα, καθορίζουμε αποκλειστικά και υπεροχικά τους κανόνες και τις βασικές αρχές που διέπουν την εξελικτική πορεία της ζωής. Είναι διανεμητικά από τη γενεσιουργό μας δύναμη και προς όλους θέβαια αναλογικά τους έμβιους —σπονδυλωτούς ή ασπόνδυλους— μακρόβιους ή βραχύβιους, αρτιμελείς ή πηρομελείς, ευφυείς ή ευηθείς - οργανισμούς και μικροοργανισμούς η φυσική κατανομή των ρόλων δράσης και αντίδρασης. Αυτή ωστόσο, η γεμάτη αυθαιρεσία κι εγωκεντρισμό, εμμονή υπεραξιολογήσεως του ρόλου μας, ενός ρόλου τόσο αφερέγγυου έναντι των υπολοίπων δημιουργημάτων, που θέτει ανεπικύρωτα τους εαυτούς μας: ως επικυρίαρχους των πάντων, δεν θα παραμείνει τελικά αναπάντητη από τις άτεγκτες κι απαραβίαστες Νομοτελειακές αρχές της φύσης.

* * *

Διόρθωση: Στο προηγούμενο κείμενο «Σν' αρρέντα» και στην τρίτη σειρά, εγράφη το λανθασμένο «μεγαθυρίαν αντί του ορθού «μεγαθυμίαν». Στην 15ην σειρά επίσης, εγράφη η λέξη «ασχημείες» αντί του ορθού «αλχημείες».

Φωκίων Ιωάν. Καψάλης

ΠΑΠΙΓΚΙΩΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Αριθ. 6

Τα λάστιχα της Μπουΐκ που έγιναν πέδιλα

Είχαμε μπει πλέον στο 1942 και η κατοχή συνεχίζεται. Ευτυχώς την στρατιωτική διοίκηση στην περιοχή μας την είχαν οι Ιταλοί και έτσι τα πράγματα ήταν πολύ καλλίτερα από τις περιοχές με Γερμανική Διοίκηση. Αυτό όμως δεν καλυτέρευε την κατάσταση ως προς τις ανάγκες επιβιώσεως των κατοίκων.

Έτσι άρχισε η μεγάλη πείνα και πολλοί των πόλεων έπεφταν νεκροί στα πεζοδρόμια.

Στα χωριά βέβαια η κατάσταση ήταν πολύ καλύτερη. Κάθε οικογένεια είχε το χωράφι, τον κήπο και τα ζώα μπορούσαν έστω και περιορισμένα ότι υπήρχαν για να επιβιώσει.

Δεν ήταν όμως μόνο το θέμα της τροφής. Άρχισε η έλλειψη από ρούχα και παπούτσια. Κάθε οικογένεια κάποιο καιρό κουτσοβολεβόταν με κουπόνια. Τότε έκαναν και την εμφάνισή τους τα πρώτα μεταξωτά πουκάμισα από αλεξίπτωτο. Ήταν η εποχή που οι σύμμαχοι έκαναν ρίψη φαρμακευτικού και τροφίμων στους αντάρτες του ΕΛΑΣ και του ΕΔΕΣ στο πεδίο Ρομπόζ που βρίσκεται μεταξύ Παπίγκου-Βρισοχωρίου-Τσεπελόβου και Βραδέτου.

Θυμάμαι στο σπίτι μας στην μεδάλη (μεγάλη ντουλάπα) ήτο κρεμασμένο ένα κανελλί καπαρντίνα σχεδόν καινούργια. Εγώ κάθε μέρα άνοιγα την πόρτα και έκανα κόρτε με την καπαρντίνα. Ύστερα από πολλά τεχνάσματα επέισα την μητέρα μου να την βγάλει και να μου ράψει ένα παντελόνι ήτο και το πρώτο μακρύ παντελόνι που θα φορούσα στη ζωή μου. Ήταν το πρωτοφόρεσα ήταν 7 Μαΐου της Αγίας Κυριακής. Το χωριό πανηγύριζε σε εξωκκλήσι προς το Μεγάλο πανηγύρι δεν έγινε λόγω καταστάσεως, το καμάρι όμως ήταν μου με το καινούριο παντελόνι μου.

Μεγάλη έλλειψη ήταν και στα παπούτσια. Έτσι άρχισαν να εμφανίζονται τα πρώτα γρουνοτσάρχα και τα τσαρούχια. Τα παλιά είχαν πέλμα από ξύλο και πάνω κατάλληλα όπως η πατούσα και από επάνω καρφωμένες λωρίδες από δέρμα ή ύφασμα. Τέλος μάθαμε ότι ωραία πέδιλα, γινόταν από την λαστιχένια ρόδα του αυτοκινήτου. Πού να βρεις όμως τέτοιο εμπόρευμα. Να όμως που η τύχη μας βοήθησε. Είχαμε πληροφορηθεί ότι το φθινόπωρο, δεν θυμάμαι το μήνα, μπορούσαμε να πάμε στο γυμνάσιο και να δώσουμε εξετάσεις ως κατ' ιδίαν διδαχθέντες και να περάσουμε στην άλλη τάξη. «Μαύρα γράμματα». Ξεκινήσαμε με τα πόδια φυσικά, για τα Γιάννενα, εγώ ο Μάκης και ο Θάνος. Φθάσαμε την ίδια μέρα ύστερα από 12 ώρες πορεία. Ο Μάκης και ο Θάνος πήγανε στην Μιχαήλ Αγγέλου σε ένα ιδιόκτητο ημιυπόγειο δωμάτιο, το κυρίως σπίτι ήταν επιταγμένο. Εγώ πήγα στην Μανωλιάσσης 38 σημερινή Ναπ. Ζέρβα 44.

Κάποια μέρα όπως πηγαίναμε για την πλατεία στο σημείο που είναι σήμερα το Μέγαρο της Αστυνομίας, ήτο ένας χώρος ανοικτός αρκετά μεγάλος και στο βάθος στέγαστρο με ένα γραφειάκι. Από εκεί ξεκινούσαν λίγο πριν την κατοχή τα πρώτα λεωφορεία για Αθήνα, Παλαιότερα όποιος ήθελε να ταξιδέψει για Αθήνα έπρεπε να πάει στην Πρέβεζα και από εκεί με καράβι στον Πειραιά.

Ο χώρος αυτός είχε από το μέρος του δρόμου σιδερένια κάγκελα και μία πόρτα δεμένη με σύρμα. Στον εσωτερικό ανοιχτό χώρο και πλάγια προς το δρόμο ήτο με λάστιχα καθισμένα ένα μικρό αυτοκίνητο. Αργότερα μάθαμε ότι ήτο μια Μπουΐκ ενός Γιαννιώτη. Κάθε μέρα που περνούσαμε λέγαμε τι ωραία λάστιχα για πέδιλα. Τέλος ένα βράδυ αποφασίσαμε να ξυλώσουμε τα δύο από το μέσα μέρος λάστιχα. Όλο το απόγευμα τροχούσαμε τα μαχαίρια και το βραδάκι ξεκινήσαμε για την επιχείρηση. Η κίνηση στο δρόμο ήτο ελάχιστη. Αθόρυβα ανοίξαμε την κλειδοπόρτα και εγώ με τον Μάκη μπήκαμε μέσα. Το Θάνο τον αφήσαμε απ' έξω και με ελαφρό σφύριγμα θα μας ειδοποιούσε όταν κάποιος περνούσε, για να μην κάνουμε θόρυβο. Νομίζαμε ότι η δουλειά ήτο εύκολη. Πού να ξέρουμε τί μας περίμενε. Μόλις το μαχαίρι έφτασε στην μέσα άκρη της λαστιχένιας ρόδας σταμάτησε να κόβει. Πού να ξέρουμε εμείς οι φουκαράδες ότι τα λάστιχα από το μέσα μέρος είχαν σύρματα. Άρχισε να μας τρέχει ιδρώτας από την αγωνία και από την σαστιμάρα μας κατακοπήκαμε. Ο Θάνος μας ψιθύρισε απ' έξω. Τι κάνετε ρε γαϊδούρια, γρήγορα γιατί άρχισαν οι περιπολίτες των Ιταλών. Αναγκαστήκαμε να τα παρατήσουμε και φύγαμε λέγοντας, πού θα μας πάνε θα τα βγάλουμε. Το άλλο βράδυ ξανά η ίδια δουλειά. Τέλος ύστερα από πολύ κόπο βγάλαμε τα δύο λάστιχα, πήραμε δε και τις δύο σαμπρέλες.

Όταν πήγαμε στο χωριό κόψαμε τις ρόδες σε τεμάχια και τις μοιραστήκαμε στα τρία. Από τα λάστιχα αυτά φτιάξαμε ωραία και ανθεκτικά πέδιλα με δερμάτινες λουρίδες. Τέτοιου είδους λωρίδες είχαμε όλοι από Ιταλικές παλάσκες που είχαμε μαζέψει από το πεδίο των μαχών πάνω από την Αρίστη. Τις δύο σαμπρέλες τις κόψαμε σε λωρίδες τύπου καλτσοδέτας.

Το τέλος αυτής της ιστορίας γράφτηκε ένα βράδυ που οι γυναίκες της γειτονιάς ήταν μαζεμένες σε ένα σπίτι να πλέξουνε κάλτσες, πουλόβερ και να κουτσομπολέψουν. Τότε παρουσιαστήκαμε εμείς κρατώντας ένα σακκούλι και γελώντας. Μας κοιτάξανε περίεργα. Τότε ο ένας από μας τους λέει. Σας έχουμε ένα δώρο και αρχίσαμε να βγάζουμε από το σακκούλι και να δίνουμε σε κάθε γυναίκα από δύο ζευγάρια καλτσοδέτες. Τα γέλια και οι φωνές ξεσήκωσαν τη γειτονιά και εμείς εισπράξαμε από ένα ωραίο φιλί από κάθε γυναίκα.

Την ιστορία αυτή την έγραψα το χειμώνα του 1998.

Χριστόδουλος Στουκίδης

Υ.Γ. Από τις ιστορίες αυτές, οι περισσότερες έχουν δημοσιευθεί από το «Ζαγόρι μας»:

Αρ. 1. Ο Βάσος Σιόλας και το υδροηλεκτρικό έργο στο Μικρό Πάπιγκο.

Αρ. 2. Το Λαϊκό δικαστήριο και οι δύο δικηγόροι.

Αρ. 3. Η Μάκο Νίτσα και οι Γερμανοί.

Αρ. 4. Ο Γκραγκιώζης και η φορολογία του.

Αρ. 5. Ο Καλαντζής, τα κεράσια και ο Λευτεράκης.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στο προηγούμενο φύλλο του περιοδικού και στις σελίδες 4-5 (Λαογραφικά) λόγω τυπογραφικής παραβάσεως στο κείμενο του γνωστού και αγαπητού συνεργάτη μας του Παπιγκιώτη, Συμβολαιογράφου **Γιάννη Κωνσταντίνου** με τον τίτλο **«Ήθη και έθιμα στο Πάπιγκο»**, παρελήφθη λάθος στο συγγραφέα.

Η Συντακτική Επιτροπή ζητάει συγνώμη τόσο για την παράλειψη, αλλά για την όχι καλή σελιδοποίηση του κειμένου. Επίζουμε στην κατανόηση του αγαπητού φίλου και συνεργάτη μας.

Η Σ.Ε.

ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο Μπαρμπακράτης και οι γλεντζέδες Δοβριανίτες

Ήταν μια μέρα ηλιόλουστη, τα τρεχάμενα έχουν βγει και ο ήχος του νερού έμοιαζε με μελωδία.

Το Σιάπι, έτσι λεγόταν τότε η σημερινή πλατεία του χωριού μου, κρατούσε νερό. Και εμείς τότε πιτσιρικάδες, πετούσαμε πέτρες πλακερές που έγγιζαν το λιμνασμένο νερό, έκαναν ορισμένους κύκλους, δυο ή τρεις και πετάγονταν στο απέναντι έδαφος που δεν λίμναζε, μετά πηγαίναμε από την απέναντι πλευρά, χρησιμοποιούσαμε τις ίδιες πλακερές πέτρες και συνεχίζαμε το παιχνίδι μας, και περηφανευόμαστε μεταξύ μας ότι εγώ έριξα την πλακερή πέτρα και έκανε περισσότερους κύκλους στο λιμνασμένο νερό από το άλλο ή τα άλλα παιδιά που έκαναν λιγότερους κύκλους.

Μία μέρα που παίζαμε το ίδιο παιγνίδι και το διέκοψε ο ερχομός ενός αυτοκινήτου φορτηγού ήταν το φορτηγό του Ανδρέα ή του Μπάργια (παρατσούκλι χωριανού μας).

Απ' την καρότσα κατέβηκαν και άλλοι άνθρωποι, ο Λάζος, γαμβρός στο Ζαγόρια, ο Μαχαίρας παρατσούκλι και αυτό χωριανού μας, και η κομπανία των αδελφών Χαλκιά, Τάσιου, Φώτης, Κυριάκος Μάνθος κ.λ.π.

Επίσης και ο νεαρός τότε Ηρακλής. Από το μέρος του Χανιού έρχεται και ο Βάσιος κρατώντας ένα σφαγμένο αρνί. Ήταν το τάγμα που είχε κάνει στους φίλους του να κάνουν ένα γλέντι στο Σφα κάτω από τον αιωνόβιο πλάτανο. Σιγά σιγά άρχισαν να ψήνουν το αρνί και να κουρδίζουν τα όργανα. Με το πρώτο κούρδισμα για πότε μαζεύτηκαν και οι άλλοι γλεντζέδες του χωριού μου δεν καταλάβα. Από την γειτονιά μου έφθασαν οι δύο Σπύριδες, ο Σπύρος την καλή Τάκενας και ο Σπύρος της Γαβριλένας, ο Αλέξης «όπα είπα λέο», ο νεαρός τότε Γιακουμής από τον μαχαλά της Σεπετούρας, ο Μήτρου, ο Κλεάνθης, ο Τάσιος από τον πάνω μαχαλά.

Εάν ξέχασα και κανέναν ας με συγχωρήσουν οι απόγονοί του και οπωσδήποτε ξέχασα!

Σε λίγο από τα σακαία έρχονται οι Δοβριανίτισες κυράδες με αλευροπιτες, τυριά, γαλοτύρια και ωραίους μεζέδες και λοιπές λιχουδιές.

Αρχίζει το γλέντι, αρχικά της ψάθας τα τραγούδια και μετά σηκώνεται ο χορός. Πάνω στα κέφια και μεράκια του γλεντιού, ξεπροβάλλει από το αλωνί της Μπίτσας ο χωριανός μας κλαρινίστας Σωκράτης Σαρρέας (Κράτης). Δεν έρχεται προς την παρέα του γλεντιού, που είναι κάτω από τον πλάτανο αλλά πηγαίνει απέναντι στην πόρτα του Βασίλη, κάθησε στο πεζούλι μόνος του. Οπότε τον αντιλαμβάνονται οι γλεντζέδες Δοβριανίτες, που είχαν κάνει παμπολλά γλέντι μαζί του, κάτι ψιθυρίζουν μεταξύ τους, φεύγουν μερικοί από την παρέα, πηγαίνουν στην οξώπορτα του Βασίλη και τον προσκαλούν να λάβει μέρος και αυτός στο γλέντι, στα χαιμένα όμως. Αυτός δεν έρχεται, τι τους απαντάει; —**Σε ποιο γλέντι να έρθω. Εγώ άκουσα να κοπανίζει κόπανος στα τρεχάμενα σκουτιά, να πλένουν και ήρθα να δω ποιά ή ποιες γυναίκες τα κοπανίζουν.**

(Όταν έβγαιναν τα τρεχάμενα στο χωριό και την Δοβρά συνηθίζονταν οι γυναίκες να πηγαίνουν στα τρεχάμενα και να πλένουν βελέντζες, κιλίμια, κουβέρτες και ότι άλλα χονδρά ρούχα και να τα κτυπούν με ένα χοντρό ξύλο το οποίο το ονόμαζαν κόπανο).

Φαίνεται ότι αθελά τους οι χωριανοί μου, τότε γλεντζέδες, μείωσαν το Εγώ του Μπάρμπα-Κράτη. Και ο Μπάρμπα-Κράτης με την σειρά του παρομοιωσε την ωραία μελωδία της Κομπανίας Αδελφών Χαλκιά, με την μελωδία από τα τρεχάμενα του χωριού μου με τον κόπανο να πλένει τα σκουτιά.

Μιχ. Γ. Κομ.

Νέα του τόπου μας

Στην εκδήλωση που οργάνωσε ο Σύνδεσμος στα «Λιθαρίτσια»

ΤΟ ΓΛΕΝΤΙ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

«Απόψε συγκεντρωθήκαμε για να κόψουμε τη βασιλόπιτα για την υποδοχή του νέου έτους, να διασκεδάσουμε

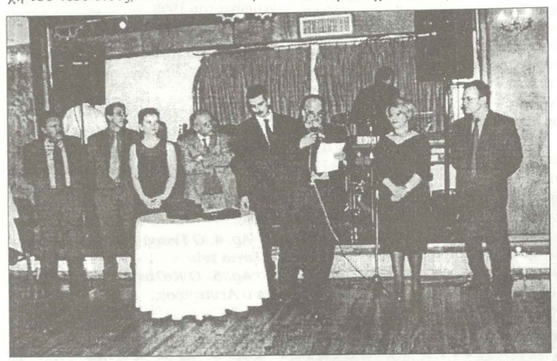

με λαϊκή και δημοτική μουσική και παράλληλα να τιμήσουμε τα άτομα που συνέβαλαν στην απόκτηση του Πνευματικού Κέντρου Ζαγορισίων που φέτος, συμπληρώνεται 10ετία από την αγορά και λειτουργία του.

Το Πνευματικό Κέντρο ήταν μια επιθυμία όλων των Ζαγορισίων, που ξεκίνησε από τα τέλη της δεκαετίας του '70 και υλοποιήθηκε το 1990, χάρη στη γενναία απόφαση του τότε Γεν. Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού, συμπατριώτη μας κ. Ανδρέα Σαρηγιάννη, επί υπουργίας του Αείμνηστου Γεωργίου Μυλωνά, τους οποίους και τιμούμε απόψε.

Στη συνέχεια οι επίμονες προσπάθειες του τότε ΔΣ με επικεφαλής, τον πρόεδρό του κ. Ιωάννη Καλύβα, δημιούργησαν το κτίριο που τώρα, βρίσκεται στη διάθεση όλων των Ζαγορισίων.

Αυτά τα λόγια απηύθυνε ο κ. Πολύβος Καρράς, πρόεδρος του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισίων στους καλεσμένους του ετήσιου χορού που πραγματοποίησε ο Σύνδεσμος στα ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ το περασμένο Σάββατο, στις 15 Ιανουαρίου 2000.

Ήταν ομολογουμένως μια πετυχημένη εκδήλωση, η αίθουσα ήταν κατάμεστη από 400 καλεσμένους οι οποίοι διασκέδασαν με την ψυχή τους, αναβιώνοντας τα πανηγύρια της πλατείας, στα χωριά του Ζαγορίου. Επί πλέον οι καλεσμένοι έφυγαν, παίρνοντας μαζί τους πλουσιοπάροχα δώρα που προσέφερε η λαχειοφόρος αγορά του Συνδέσμου.

Το γλέντι ξεκίνησε με το χορευτικό τμήμα του Συνδέσμου, δίνοντας στη συνέχεια τη σκυτάλη στους καλεσμένους, ζαγορίσιους και φίλους Ζαγορίου να διασκεδάσουν με τα παραδοσιακά και λεβέντικα τραγούδια του Γιάννη Παπακώστα, παιγμένα με την απαραμίλλη ομορφιά του κλαρίνου του Γρηγόρου Καψάλη, του μεγάλου Ζαγορίσιου μουσικού, ο οποίος όπως και στα πανηγύρια στο Ζαγόρι, έτσι και τώρα ενθουσίασε τους συμπατριώτες του.

Τίμησαν με την παρουσία τους τούς Ζαγορίσιους ο κ. Μιχάλης Νικολός, Νομαρχιακός Σύμβουλος, ως εκπρόσωπος του Νομάρχη, η Ζαγορίσια Νομαρχιακή σύμβουλος κα Μαρία Γιανναχού, ο κ. Αναγνωστόπουλος ως εκπρόσωπος του Δημάρχου Ιωαννίνων, ο δήμαρχος του κεντρικού Ζαγορίου κ. Παπαναστασίου, ο δήμαρχος Τύμφης κ. Τσουμάνης, εκπρόσωπος του δημάρχου Ανατολικού Ζαγορίου, καθώς και πολλοί δημοτικοί σύμβουλοι και των τριών δήμων.

Δρ. ΚΩΝ. ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
28ης Οκτωβρίου 49
Ιωάννινα
Τηλ. Ιατρείου 29.077
Τηλ. Οικίας: 29.177
Κινητό: 093 - 481430

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε όλους τους Ζαγορίσιους και φίλους του Ζαγορίου που παραβρέθηκαν και τίμησαν με την παρουσία τους τον ετήσιο χορό που πραγματοποίησε ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος και οι οποίοι συνέβαλαν με το κέφι τους στην επιτυχία της εκδήλωσης.

Δυστυχώς έλειπε από κοντά μας λόγω της επίκαιρης ίωσης ο συνεργάτης μας και τιμώμενο πρόσωπο Μονοδενδρίτης Κώστας Τσίμας, προϊστάμενος της Αγροτικής Τράπεζας ο οποίος για χρόνια προσέφερε και προσφέρει με ακαταπόνητο ζήλο την αγάπη του προς το Ζαγόρι.

Επί πλέον να ευχαριστήσουμε τους επιχειρηματίες της πόλης των Ιωαννίνων που με μεγάλη προθυμία προσέφεραν τα δώρα για τη λαχειοφόρο αγορά του Συνδέσμου.

Για το ΔΣ ο Πρόεδρος
Πολύβιος Καρράς

Η ΠΙΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ

Την Κυριακή 2 Ιανουαρίου στις 12 το μεσημέρι στην αίθουσα συνεδριάσεων του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου, ο Δήμαρχος Γαβριήλ Παπαναστασίου και το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Ασπραγγέλων έκοψαν την Πρωτοχρονιάτικη πίτα για το έτος 2000.

Παρευρισκόμενοι ήταν ο Αντιδήμαρχος κ. Βασίλειος Ζαρκάδας, μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, ο κ. Καρράς πρόεδρος του Συνδέσμου Ζαγορισίων και κάτοικοι του Δήμου.

Ο Δήμαρχος και ο πρόεδρος του Συλλόγου ευχήθηκαν Καλή Χρονιά και διαβεβαίωσαν τους παρευρισκόμενους ότι θα κάνουν ότι είναι δυνατόν για να αναβαθμίσουν το Ζαγόρι.

Ακολούθησε παιδική γιορτή και στο τέλος ο πρόεδρος του Συλλόγου μοίρασε δώρα στα παιδάκια που παρευρέθηκαν και αναψυκτικά και ποτά στους παρευρισκόμενους.

Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων

Δημήτρης Συριγγέλας:

Ζωγραφίζοντας με ...νότες

Με το βραβείο Ακαδημίας Αθηνών, ένας από τα σημαντικότερα πνευματικά βραβεία της Ελλάδας, τιμήθηκε μεταθανάτιον, ο 23χρονος πιανίστας Δημήτρης Συριγγέλας, γιος της Μαρίνας Κωνσταντόπουλου-Συριγγέλλα, πρωτοδίκης, από την Καλουτά Ζαγορίου.

Τον ανακάλυψε η καθηγήτρια της Ιονίου στο δημοτικό σχολείο. Το παιδί που βρισκόταν μπροστά της, αυτοδιδάζε και έπαιζε ό,τι άκουγε. Αυτή τον κάλεσε να ασχοληθεί με το πιάνο.

Από εκεί και πέρα ο Δημήτρης Συριγγέλας πήρε το δρόμο του. Χωρίς να παραμελήσει τα μαθήματα, το παιχνίδι με τους φίλους του, μετέτρεψε το πιάνο σε ένα μουσικό όργανο στο ...συνοδοιπόρο του στο μαγικό κόσμο της μουσικής.

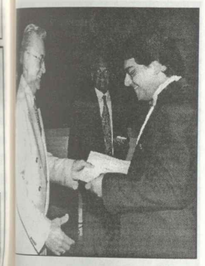

Η καταξίωση και η επιβράβευση τα φυσικά αποτελέσματα της μακρής δουλειάς που συνυπήρχε αρμονικά με το ταλέντο.

Ένα χρόνο μετά την είσοδό του στο Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εισάγεται στο τμήμα σολιστών πιάνου του πανεπιστημίου «Μοτσαρτέουμ» του Σάλτσμπουργκ, όπου και ετοιμάζει την τελική του διπλωματική εξέταση.

Ο χρόνος του, πλέον, αφού λάβει το δίπλωμα Μουσικών Σπουδών και το διδακτορικό στην Αυστρία, να παρακολουθεί μαθήματα διεύθυνσης ορχήστρας κι έπεται συνέχεια...

Το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών δίνεται απλά ως την ύψιστη διάκριση της καριέρας του. Με περισσή ειλικρίνεια αναγνωρίζει ότι αισθάνθηκε ξεχωρίζοντας τα μέλη της Ακαδημίας ανεπαισθάνόμενος ποιοί άνθρωποι κρίνουν.

Μέσα στις δάφνες της αναγνώρισης κρύβουν όμως και την πρόκληση: να γίνει καλύτερος, να φανεί αντάξιος της εμπιστοσύνης...

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΥΡΑ-ΑΓΛΑΪΑ

Από την Τσερβαριώτισσα δασκάλα, κα Αγλαΐα Βολογιαννίδη-Λευτεριώτη, τιμής. Για την θαλερή και γενναιόδωρη στη στήριξη του περιοδικού κα Αγλαΐα, που στις 19 του περασμένου Δεκεμβρίου, στη γιορτή της μάζεψε κοντά στοργική όλους τους Τσερβαριώτες της Αθήνας στο σπίτι της σ' ένα υπέροχο Τσερβαριώτικο από τα παλιά, γεμάτο γλέντι της αυτό από τη μεριά βενετοκασέτα που η Αγλαΐα μου καλοσύνη να μου στείλει.

Νέα του τόπου μας

Σαν μισο-Τσερβαριώτης κι εγώ (η μάνα μου δευτερο-ξαδέλφη της Αγλαΐας), ένοιωσα βαθιά συγκίνηση και χαρά.

Νάσαι πάντα καλά Αγλαΐα και να σέρνεις πάντα το χορό της λεβεντιάς και της αγάπης για το Τσερβάρι σου. Νάσαι καλά σαν το «Στούρο» σου.

Β.Τ.

Ένα μνημείο στα τελευταία του

Οι κάτοικοι και οι δημότες του χωριού Λάϊστας Ζαγορίου με ανοιχτή επιστολή τους προς το Νομάρχη και το Νομαρχιακό Συμβούλιο Ιωαννίνων καταγγέλλουν ότι ένα πολύ σημαντικό μνημείο του χωριού τους, ο Ιερός Ναός των Παμμεγίστων Ταξιαρχών, χτισμένο από το 1701, καταρρέει.

Με δρμιές χαρακτηρισμούς μιλούν για την αδιαφορία της Πολιτείας, η οποία θα έπρεπε να μην αφήσει να καταστραφεί ολοσχερώς ένα μνημείο πολιτισμού.

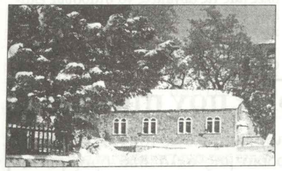

Οι ίδιοι παρά τις προσπάθειές τους, στάθηκε αδύνατο να το κρατήσουν όρθιο με διάφορες επαιτείες στους κατά καιρούς άρχοντες. Καλούν κάθε συνάνθρωπο να ενστερνισθεί την αγωνία τους για τη διάσωση του Μνημείου συμβάλλοντας κι αυτός στον αγώνα τους. Καλούν επίσης όλες τις κυβερνητικές ή μη οργανώσεις να συμβάλλουν και αυτές προς την ίδια κατεύθυνση. Σε ερώτηση του βουλευτή Κώστα Τασούλα, την οποία προκάλεσαν οι ίδιοι, η υπουργός Πολιτισμού Ελισάβετ Παταζώη έδωσε την απάντηση ότι υπεύθυνος εκτέλεσης είναι ο Νομάρχης ως χρηματοδότης. Για το λόγο αυτό και απευθύνθηκαν σε εκείνον με την επιστολή τους. Στην επιστολή αναφέρουν μεταξύ των άλλων: «Αυτό το Μνημείο είναι στα τελευταία του. Ίσως σύμφωνα με ειδικούς, να είναι ο τελευταίος χειμώνας ο τωρινός, που στέκεται όρθιο. Ο παπάς και οι κάτοικοι δεν δεχόμαστε, παρ' όλες τις προειδοποιήσεις ειδικών περί κατάρρευσης και καταπλάκωμά μας να μην χρησιμοποιούμε το Μνημείο ως Ναό για τις λατρευτικές μας ανάγκες». Οι κάτοικοι και οι δημότες ζητούν τέλος άμεση παρέμβαση του Νομάρχη για την εγκατάσταση εργοταξίου για τις αναγκαίες εργασίες διατήρησης του μνημείου.

ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ ΠΕΤΡΙΩΤΩΝ «Η ΠΕΤΡΑ»

Ο Σύλλογος των εν Ιωαννίνοις Πετριωτών πραγματοποίησε την ετήσια Γενική Συνέλευση στα Γιάννενα της 23 Γενάρη με διάφορα θέματα. Κοπή της πίτας - Εκλογές νέου Διοικητικού Συμβουλίου κ.λ.

Στις εκλογές εκλέχτηκαν οι εξής:

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Τσολιός Κων/νος (Πρόεδρος)
2. Παπακώστας Αθανάσιος (Αντιπρόεδρος)
3. Τσιατούρα Παρασκευή (Γεν. Γραμματέας)
4. Δαλαγγέλης Κων/νος (Ταμίας)
5. Παπακώστα Μαρία (Δημοσίων Σχέσεων)
6. Στούρου Αριστοτέλης (Μέλος)
7. Παπαναστασίου Κων/νος (Μέλος)
8. Παπαζώης Λεωνίδας (Α. Αναπληρωματικός)

Εξελεγκτική Επιτροπή:

1. Τσολιός Παύλος
2. Γιαννούτσος Ιωάννης
3. Παπακώστας Περικλής
4. Παπακώστας Δημήτριος (Α. Αναπληρωματικός)

Το φλουρί της πίτας έτυχε στην κα Παπακώστα Μαρία και τις ευχόμαστε τη νέα χρονιά η τύχη να είναι μαζί της. Επίσης η Γενική Συνέλευση αποφάσισε ο ετήσιος αποκριάτικος χορός του Συλλόγου θα γίνει την 5 Μαρτίου 2000 ημέρα Κυριακή και ώρα 8 μ.μ. «Πρώτες Απόκριες» στο κέντρο «ΚΕΛΑΡΙ» του κ. Χρήστου Γιαννούτσου στο Πέραμα Ιωαννίνων.

ΔΗΜΟΣ ΤΥΜΦΗΣ ΚΑΙ ΒΡΑΔΕΤΟ

Ζαγόρι: Ιστορική περιοχή που με τον γνωστό νόμο της συγχώνευσης των κοινοτήτων «Καποδίστριας» χωρίστηκε στα τρία.

Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου - Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου - Δήμος Τύμφης και το Πάτιγκο που έμεινε κοινότητα.

Αν ανατρέξουμε στα ιδιαίτερα του έχουν να δείξουν οι νέοι δήμοι.

Εκκλησίες, Μοναστήρια, Γεφύρια, η Χαράδρα του Βίκου, η Σκάλα του Βραδέτου, η Μπελόη, Γυφτόκαμπος, Κοιλάδα Αώου, χιονοσκεπείς βουνοκορφές και τόσα άλλα.

Μόνο αυτά δεν βλέπει ο επισκέπτης του δήμου μας. βλέπει σκουριασμένους σωλήνες πλάι σε γεφύρια, βλέπει σκουπίδια εδώ και εκεί, συνθήματα στους βράχους, κλπ.

Όμως οι επισκέπτες έρχονται χειμώνα-καλοκαίρι. Και τώρα ήρθαν για τα χιόνια. Μέλημα λοιπόν του Δημάρχου ήταν να ανοίξουν οι δρόμοι για τους επισκέπτες που θα βοηθήσουν την πολιτιστική αναβάθμιση του Δήμου. Και έτσι όντας ανοιχτοί οι δρόμοι και η συγκοινωνία εύκολη, μαζί με τους εκδρομείς εξυπηρετήθηκαν και οι ντόπιοι.

Μόνο σε ένα σημείο ξεχάσαν να ανοίξουν τον δρόμο. Το δρόμο για το Βραδέτο. Άλλωστε ποιός ο λόγος. Αφού η Σκάλα που είναι το αντιπροσωπευτικότερο δείγμα Αρχιτεκτονικής στο Ζαγόρι (με την μέθοδο της ξερολιθιάς), το βιώνεις καλύτερα αν το περπατήσεις. Και όταν πράγματι το καταφέρεις και φτάσεις εκεί ψηλά στο Βραδέτο, η θέα θα ανταμείψει τους κόπους και τον ιδρώτα της ανηφοριάς. Το οξυγόνο θα πλημμυρίσει τα πνευμόνια σου και το χρύο νερό της βρύσης στο μεσοχώρι θα διώξει την δίψα σου, κουρασμένες οδοιπόρε. Και εκεί στα απάνεμα χαγιάτια όπου ο ήλιος θα ζεστάνει το κορμί σου θα διαπιστώσεις ότι δεν είσαι μόνος. υπάρχουν κάποιοι, μόνοι σαν και σένα όχι όμως οδοιπόροι.

Είναι οι μόνιμοι και ξεχασμένοι κάτοικοι του Διοικητικού Διαμερίσματος Βραδέτου του Δήμου Τύμφης κατά πως ονομάζονται τώρα.

Και μην ανησυχείς. Ο δρόμος θα ανοίξει και γι' αυτούς ΠΑΝΤΑ όμως τελευταίος.

Χρηστογούλας Στέφανος
Βραδέτο 2000

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

(Ψηφιακά τηλέφωνα)

Οκτακόσια περίπου τηλέφωνα του αστικού κέντρου Άνω Πεδινών, από το οποίο τηλεφωνοδοτούνται οι περισσότεροι οικισμοί των χωριών του Ζαγορίου έγιναν ψηφιακά από 3 Φεβρουαρίου.

Ο ΟΤΕ ενημερώνει τους πελάτες του ότι μπορούν να παίρνουν πληροφορίες για τις παρεχόμενες ευκολίες των ψηφιακών τηλεφώνων είτε στο κατάστημά του στα Γιάννινα είτε τηλεφωνικά στο Κέντρο Τηλεφωνικής Εξυπηρέτησης στον αριθμό 134 (χωρίς υπερατλαντικό πρόθεμα και χωρίς χρέωση).

(«Ηπειρ. Αγών» 5-2-2000)

Προβλήματα με το δρόμο προς Λάιστα

Για την ανάγκη κατασκευής του υπόλοιπου δρόμου Ιωαννίνων-Λάιστας Ζαγορίου έκανε επερώτηση προς την υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Βάσω Παπανδρέου, ο βουλευτής Ιωαννίνων κ. Αντώνης Φούσας. Σύμφωνα με την απάντηση της υπουργού, έχει ήδη δημοσιευτεί «Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος» για τη μελέτη του έργου, δηλαδή για την ασφαλτόστρωση του δρόμου από την 25η επαρχιακή οδό έως τη Λάιστα. Ο προϋπολογισμός της μελέτης ανέρχεται στα 11 εκατομμύρια δραχμές. Για το έργο αυτό έχει επίσης η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων κάνει πρόταση να ενταχθεί στο Γ΄ Κ.Π.Σ. με προτεινόμενο προϋπολογισμό που ανέρχεται στα 600 εκατ. δρχ. Η δυνατότητα της ένταξής του θα εξεταστεί κατά την εξειδίκευση των έργων του 3ου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης από την αρμόδια Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Ηπείρου.

Νέα του τόπου μας

Η ΠΙΤΑ ΤΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΙΩΤΩΝ

Μια όμορφη εκδήλωση

Στις 28 του Γενάρη στο Κέντρο Όαση στα Γιάννενα, η Αδελφότητα Κουκουλιωτών «Ευγένιος Πλακίδας» έκοψε την πρωτοχρονιάτικη πίτα της.

Επακολούθησε χορός και η εκδήλωση έκλεισε με την κλήρωση του λαχείου.

Η οργάνωση της εκδήλωσης άψογη, το κέφι πηγαίο, όλα τόσο απλά και τόσο όμορφα που ξεπερνούσαν τα όρια της τυπικής εκδήλωσης και μας πήγαιναν σε παλιές καλές εποχές στα παλιά Ζαγορίσια πανηγύρια.

Σ' αυτό βοήθησαν και τα όργανα που δεν ξέφυγαν από τους παραδοσιακούς ρυθμούς του Δημοτικού τραγουδιού.

Συγχαρητήρια στο Δ.Σ. της Αδελφότητας και ιδιαίτερα στον πρόεδρό της για τη χαρά που μας πρόσφεραν.

Αλλά και σ' όλους εκείνους που συνέβαλαν στην επιτυχία της εκδήλωσης.

Σ.Β.

* * *

Ο χαιρετισμός του Προέδρου της Αδελφότητας Γιάννη Βακάμη στο κόψιμο της πίτας και στο χορό που έγινε την Παρασκευή 28 Γενάρη στο Κέντρο Όαση των Γιαννίνων.

«Αγαπητοί μου χωριανοί, φίλοι του χωριού μας, Χρόνια Πολλά, Καλή Χρονιά, Ευτυχισμένη η νέα χιλιετία.

Αυτή την ώρα που βλέπω εδώ μαζεμένους τους χωριανούς μου, αλλά και τους φίλους του χωριού μου, μια ευχή βγαίνει βαθειά από την ψυχή μου, μια μεγάλη ευχή.

Η νέα χρονιά, η νέα χιλιετία να φέρει σε όλους μας ειρήνη, ευτυχία, πρόοδο.

Ειρήνη στον καθένα μας, στην πατρίδα μας, σ' όλον τον κόσμο.

Ν' ανθίσει η ελπίδα στον καθένα μας, ότι θα πετύχει κάθε καλό που λαχταρά η ψυχή του.

Ότι θα ξανάρθει η άνοιξη στα χωριά μας.

Θα ξαναγεμίσουν τα κλεισμένα σπίτια, το μεσοχώρι μας, η εκκλησία μας.

Στο χωριό μας, που μέσα στα 700 χρόνια της ζωής του, όπως και σ' όλο το Ζαγόρι, στην χιλιετία που μας πέρασε, γεννήθηκε, μεγάλωσε, ξεχώρισε στον πολιτισμό.

Να ξαναγεννηθεί η ελπίδα πως και πάλι θα γίνει μαζί με τα άλλα Ζαγοροχώρια φάρος πολιτισμού για τον τόπο μας για την πατρίδα μας. Πρέπει να πιστέψουμε ότι θα μπορέσουμε να κρατήσουμε ότι καλό βρήκαμε.

Δεν θα αφήσουμε να καταστρέψουν, ο σύγχρονος τρόπος ζωής, οι στρεβλές ιδέες που από παντού μας έρχονται, ο κακός εννοούμενος εμπορευματικός τουρισμός, ότι οι πρόγονοί μας δημιούργησαν στα πιο δύσκολα για την πατρίδα μας χρόνια.

Δεν θα αφήσουμε να μας καταστρέψουν το θαυμάσιο περιβάλλον που κληρονομήσαμε.

Θέλουμε το χωριό μας να γίνει ένα μικρό μουσείο, μουσείο όμως ζωντανό, με τους ανθρώπους του, την θαυμάσια φύση του, που θα συνεχίζει τον πολιτισμό, που θα ανθεί.

Δεν θέλουμε την ιστορία μας, την φύση μας μόνο κλεισμένη στα ντουλάπια στα ράφια, στα χαρτιά, την θέλουμε να συνεχίζετε το ίδιο ένδοξη λαμπρή. Οι προοπτικές είναι ευοίωνες.

Μετά το Μουσείο - Πνευματικό Κέντρο «Κώστας Λαζαρίδης που έκανε η Ριζάρειος, η κ. Δάνου με την αείμνηστη αδελφή της Ευγενία Ζαρουχλιώτη μας δώρισαν το αρχοντικό Πλακίδα, ένα μοναδικό κτίσμα στο Ζαγόρι μας. Η αδελφότητα μαζί με το Δήμο και με την βοήθεια της Γεν. Γραμματείας Ηπείρου και την Νομαρχία, έχουν ξεκινήσει τις διαδικασίες για την επισκευή του και την αναπαλαίωση, ώστε να γίνει το Πνευματικό Κέντρο του χωριού μας του Δήμου μας.

Όλους τους ευχαριστούμε θερμά.

Εμείς υποσχόμαστε ότι θα βάλουμε όλες μας τις δυνάμεις να σταθούμε επάξιοι συνεχιστές των προσπαθειών των προγόνων μας.

Τα χέρια μας δεν είναι τόσο δυνατά όσο εκείνων, πολλά χέρια όμως ενωμένα πολλά μπορούν να πετύχουν.

Καλούμε λοιπόν όλους τους Κουκουλιώτες, που βρίσκονται εδώ στη στιγμή, καλούμε όλους τους Ζαγορίσιους να ενώσουμε όλοι τα χέρια μας, τις πλάτες μας, τις ψυχές μας, να σηκώσουμε ο καθένας το χωριό του, όλοι μαζί το Ζαγόρι, πιο ψηλά, να το φτάσουμε στην παλιά του αίγλη, μέσα στα σύγχρονα δεδομένα.

Κλείνοντας εύχομαι και πάλι καλή χρονιά ευτυχισμένη η νέα χιλιετία.

* * *

ΚΟΥΚΟΥΛΙΩΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Παρασκευή 28 Ιανουαρίου ώρα 10 π.μ. χτυπά η πόρτα του Γραφείου μου, όταν εκπρόσωπος της Αδελφότητας Κουκουλιωτών «ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΠΛΑΚΙΔΑΣ» μου παρέδωκε προσκλήσεις για το χορό που διοργάνωσε η Αδελφότητα στο Κέντρο «ΟΑΣΗ» (πλατεία Ιωαννίνων). Αποδεχόμενος την πρόσκληση ενημήρωσα με την παρουσία μου την εκδήλωση μαζί με μερικούς φίλους.

Μετά την άφιξη και των τελευταίων προσκεκλημένων ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Γιάννης Βακάμης (Συνταξιούχος Εκπαιδ/κός) προσφώνησε τους καλωσήμενους καλωσορίζοντας αρχικά τους εκπροσώπους του Νομού και στη συνέχεια όλους που παρευρέθηκαν στην εκδήλωση. Στη συνέχεια άρχισε το γλέντι. Πρώτος έσυρε το χορό ο Πρόεδρος του Δ.Σ. Γιάννης Βακάμης, συνοδευόμενος από τον ταμία του Δ.Σ. Αχιλλέα Λάμπρου. Ακολούθησε ο χορός του Δημάρχου Τύμφης Θεοδ. Τσουμάνη και στη συνέχεια του προέδρου του Τοπικού Συμβουλίου Κων. Τ. Τάγκα. Ο χορός συνεχίστηκε με αμείωτο κέφι ως τις 2.30μμ τα μεσάνυχτα, με μια μικρή διάκοπτη την κλήρωση της λαχειοφόρου αγοράς και την κοπή της βασιλόπιτας. Ύστερα φύγαμε κατευχαριστημένοι, ευχόμενοι «ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ» και του χρόνου να συναντηθούμε ξανά να γιορτάσουμε όλοι μαζί την ωραία αυτή εκδήλωση. Συγχαίρω το Δ.Σ. της Αδελφότητας για την ωραία αυτή εκδήλωση καθώς και το Τοπικό Συμβούλιο του Οινιασμού, που κατέβαλλαν υπεράνθρωπη προσπάθεια για την επιτυχία της εκδήλωσης από τη λογίζοντας κόπους. Συγχαίρω ακόμα και το Δημοτικό συγκρότημα του Κώστα Βέρδη καθώς και το Γιάννη Φάκο, που με τη μελωδική φωνή έδινε ιδιαίτερο τόνο, φροντίζοντας όλοι μαζί να ικανοποιήσουν τα γούστα των παρευρισκομένων. ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΛΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥ.

Κ.Β.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο στο κέντρο του χωριού των Κάτω Πεδινών. Πληροφορίες στα τηλέφωνα: 0651-44769 και 0651-42079.

Λάϊστα 2000

ΓΙΑ ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΕΧΗ ΧΡΟΝΙΑ

Αγαπητοί μας συγχωριανοί, ξενιτεμένοι μας συμπατριώτες, φίλες και φίλοι της Λάϊστας.

Με μεγάλη χαρά και ικανοποίηση σας παρουσιάζουμε τη τρίτη έκδοση του ημερολογίου της Λάϊστας για την τελευταία χρονιά της χιλιετίας που φεύγει. Όπως και το προηγούμενο δύο χρόνια, έτσι και φέτος το ημερολόγιο που κρατάτε στα χέρια σας αποτελεί τον καρπό της συνεργασίας μεταξύ του **Μορφωτικού** και **Ορειβατικού Συλλόγου** και του **Τοπικού Συμβουλίου** του Δημοτικού Διαμερίσματος του χωριού μας. Ο στόχος γνωστός, κοινός και... διπλός:

Η προβολή του απορόμαλλου κάλλους και της φυσικής ομορφιάς της ιδιαίτερης πατρίδας μας σφ' ενός και σφ' ετέρου η συγκέντρωση χρημάτων για την πραγματοποίηση έργων στο χωριό μας, που σήμερα τα έχει ανάγκη όσο ποτέ άλλοτε.

Φέτος τα χρήματα - προσφορά σας για το ημερολόγιο θα τα συγκεντρώσει ο Μορφωτικός Σύλλογος Λάϊστας σε ειδικό ξεχωριστό λογαριασμό με σκοπό να τα διαθέσει για την αναστήλωση και επαναλειτουργία του μοναδικού συζύγενου νερόμυλου του χωριού μας, ιδιοκτησίας Γ. & Χρ. Καπέτση.

Ως γνωστόν, ο νερόμυλος αυτός με πρωτοβουλία των κληρονόμων τους εδωρήθη στον Ορειβατικό Σύλλογο Λάϊστας.

Στη χιλιετία που τελειώνει σε αναλογισθούμε όλοι ότι η **Λάϊστα** υπήρξε ένα φωτεινό μεγαλοχώρι για περισσότερα από **400 χρόνια**.

Εκεί γεννήθηκαν, δημιούργησαν και άφησαν την τελευταία τους πνοή οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας, οι πατεράδες και μανάδες μας και τόσοι άλλοι...

Ας θυμόμαστε συχνά τη γενέθλια γη και ας την ειρούμε, ο καθένας με τον τρόπο του.

Καλή χρονιά, υγεία, ευτυχία και προκοπή στο 2000!

Περιμένουμε τη προσφορά σας με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση:
Μορφωτικός Σύλλογος Λάϊστας
Υπόψη κ. Βασιλικής Σκαρλοπούλου, Θερμοπυλών 27,
Ανάληψη, Τ.Κ. 54248, Θεσσαλονίκη **«Για το ημερολόγιο 2000»**,
ή με κατάθεση στην Εθνική Τράπεζα και στον αριθμό λογαριασμού
211/39677864

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΠΗΡΑΜΕ

Μετά το θαυμάσιο «Ημερολόγιο του Καπεσόβου», έφθασαν στο περιοδικό μας άλλα δύο όμορφα κι αυτά.

Πρόκειται για το Ημερολόγιο του «Μορφωτικού - Ορειβατικού Συλλόγου Βρυσοχωρίου» και του αντίστοιχου Συλλόγου Λάϊστας.

Ωραίες προσπάθειες, άξιας μίμησης απ' όλα τα χωριά του Ζαγοριού.

«Ζ»

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ-ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΒΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ

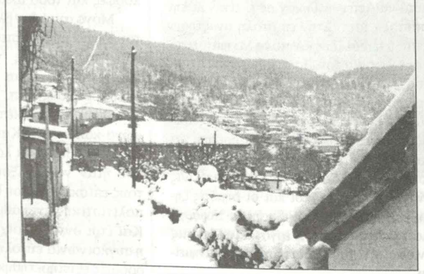

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΝΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Θάνατοι

— Στις 7 του Φλεβάρη πέθανε και κηδεύτηκε στο χωριό του ο Κωνσταντίνος Γκούστης, σε ηλικία 87 ετών.

Σ' όλους τους δικούς του ειλικρινή συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Αρραβώνες

— Στους γείτονές μας Τάκη και Σούλα Μπίκα, για τους αρραβώνες της κόρης τους Φανούλας με τον Βασιλείου Τσορμπατζόγλου, θερμά συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

Οικογ. Μιχ. Κουμπάρου

Θάνατοι

— Στις 24 Ιανουαρίου πέθανε η χωριανή μας Σταυρούλα Τάγκα 70 ετών.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τη σκεπάζει.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια στην οικογένειά της.

Πολ. Συλ. Ασπραγγέλων

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Θάνατοι

— Στις 31 του Γενάρη πέθανε και κηδεύτηκε την επομένη στα Γιάννινα, όπου τελευταία έμενε κοντά στ' ανήψιά της Γιάννη και παιδάκια (παιδιά της αδελφής της) η **Αγλαΐα Τζιόβα-Κατσέλη** σε ηλικία 84 ετών.

— Κόρη του εμπόρου στα Γιάννινα Δημητρίου Τζιόβα, παντρεύτηκε τον Αγ. Κατσέλη, δερματέμπορο Αθηνών και αδερφό του γνωστού σκηνοθέτη Πέλου Κατσέλη.

Σ' όλους τους δικούς της ειλικρινή συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Αρραβώνες

— Στον αγαπημένο μας Νικόλαο Σταθάτο (εγγονός Θεοφάνου Γκολογκάνη) που έδωσε αμοιβαία υπόσχεση γάμου με την εκλεκτή της καρδιάς του Αλεξάνδρας Λειβάδη, ευχόμεθα θερμά συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

Φ. Γ.

— Στους αγαπητούς μας Φρόσω και Γεωργίας Γκαγκιόπουλου δια τους αρραβώνες της αγαπημένης τους κορούλας με τον λατρευτό της καρδιάς της τους ευχόμεθα καλά της στέφανα, στερεωμένη η αρραβώνα και και στη Ρία μας κάθε ευτυχία.

Σοφία Ταφρίδου
Σωτηρία Παπαγεωργίου και οικ.
Πιπίτσα Τζαφλίδου-Δανδάλη
και οικογ.

— Στην αγαπημένη ανηψιά και ξαδέρφη Βικτωρία Γκαγκοπούλου που έδωσε αμοιβαία υπόσχεση γάμου με τον εκλεκτό της καρδιάς της Φώτη Παπασταύρου, ευχόμεθα θερμά συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

Η θεία της Βάσω Βασδέκη
ο ξάδελφος
Απόστολος Βασδέκης

— Με μεγάλη μας χαρά πληροφορηθήκαμε τις αρραβώνες της αγαπημένης Ρίας του Γεώργιου και της Φρόσως Γκαγκόπουλου με το Φώτη Παπασταύρου.

Θερμά συγχαρητήρια της ευχόμεθα καλά στέφανα.

Οικογ. Δημ. Κατσατούρη
και Αγγελική Πανταζοπούλου

Γεννήσεις

— Στον Βασίλη και Αριστέα Μητσιμάρη που απέκτησαν χαριτωμένο αγοράκι, ευχόμαστε να το χαρούν και να τους ζήσει.

Οικογ. Δ. Κατσατούρα
Οικογ. Γ. Γκαγκοπούλου

Συγχαρητήρια

— Στη συνεργάτιδα του περιοδικού Φρόσω Γκαγκοπούλου και στο σύζυγό της θερμά συγχαρητήρια για τους αρραβώνες της κόρης τους και καλά στέφανα.

«Το Ζαγόρι μας»

ΜΑΝΑΣΣΗ

Θάνατοι

— Στις 20 Ιανουαρίου πέθανε στα Γιάννενα η Μανασσιώτισα Σωτηρία Ζώη σε ηλικία 98 ετών.

Αιωνία της η μνήμη.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Ευχαριστήριο

— Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Σπύρο Θεμελή γιο του αείμνηστου δασκάλου του πατέρα μου Ανδρέα Θεμελή για το χρηματικό βραβείο που καθιέρωσε στη μνήμη του πατέρα του για τα παιδιά από το Μονοδένδρι που επιτυγχάνουν σε ΑΕΙ και που έτυχε τη φετεινή χρονιά να είμαι εγώ.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ
ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

ΠΕΤΡΑ

Συλλυπητήρια

— Απεβίωσεν εις Πρέβεζαν και κηδεύθηκε στην Πέτρα Ζαγορίου η Βασίλω Ι. Λεονταρίδη. Την κηδεία της ετίμησαν με την παρουσία των, όχι μόνον οι συγγενείς αλλά και όλο το χωριό. Ήτανε σεβασμία οικοδέσποινα, με ενάρετο χαρακτήρα, αγάπην και καλωσύνην προς όλους και έχαιρεν δια τούτο σεβασμού και εκτιμήσεως όλων των συγχωριανών. Σαν πολύτεκνος μητέρα καταξιώθηκε να αποκτήσει 5 τέκνα και να χαρεί πολλά εγγόνια και διεγγόνα. Η κυρά-Βασίλω θα μείνει αλησμόνητη.

Προς τις οικογένειες των τέκνων τους Πέτρου Διδίλου, Κίμωνος, Γεωργίας και Γαρουφαλιάς εκφράζω τα εγκάρδια συλλυπητήρια μου, ευχόμενος θερμώς να έχουν ζωήν, υγείαν και την θείαν παρηγορίαν, της μεταστάσης δε Βασίλως ο Ζωοδότης Κύριος ας αναπαύει την ψυχήν της μετά των Δικαίων και η μνήμη της ας είναι αιωνία.

Ο Δάσκαλος
Άγγελος Κ. Δαλαγγέλης

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Ευχαριστήριο

— Ευχαριστώ θερμά όλους τους συγγενείς για τη συμπαράστασή τους στο βαρύ πένθος μου και όλους τους φίλους που με συλλυπήθηκαν, για το θάνατο της πολυαγαπημένης μου αδελφής Ιπολύτης.

Όλγα Γιανναχού

Θάνατοι

— Πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη η Ιπολύτη Γιανναχού. Η γλυκειά και πρόσχαρη Σκαμνελιώτισσα, χρυσοχέρα και καλοσυνάτη πάντα. Κλασική μορφή ζαγορίσιας νοικοκυράς που θα τη θυμόμαστε πάντα.

Στην αγαπητή μας Όλγα τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Το Δ. Συμβούλιο
του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΣΚΑΜΝΕΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Θάνατοι

— Στις 24 Γενάρη πέθανε πλήρης ημερών η Αλεξάνδρα Γ. Τζαφλίδη και κηδεύτηκε στο χωριό της την επομένη.

Στους δικούς της και ιδιαίτερα στην εγγονή της Ιωάννα Φανίκη-Πανταζή, συνεργάτρια στη διακίνηση του περιοδικού μας, τα πιο ειλικρινή συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»
Η Σ. Επιτροπή

Συλλυπητήρια

— Στα αγαπημένα μας ανήψια και εξαδέλφια Πασχάλη, Στέφανο, Πάτρα, Ρίνα, Βασιλεία και Καίτη μετά των οικογενειών των για τον χαμό της σεβαστής τους και αγαπημένης τους μανούλας Αλεξάνδρας Γ. Τζουφλίδη, τους στέλνουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια, να έχουνε την ευχή της, να ξεπεράσουνε τα χρόνια της.

Σοφία Ε. Τζαφλίδου
Σωτηρία Παπαγεωργίου
Πιπίτσα Τζαφλίδου Δανδάλη

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ

Στο συνεργάτη μας και φίλο αγαπητό, Κώστα Χριστοδούλου και τη γυναίκα του Βεατρίκη, τα πιο ειλικρινή μας συλλυπητήρια για τον αδόκητο θάνατο του κουνιάδου και αδελφού τους **Αλέξανδρου Θεοδωρίδη** από τη Θεσσαλονίκη, ηλικίας 69 ετών.

«Το Ζαγόρι μας»

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ

Στις 27 Ιανουαρίου, ένα παγωμένο χειμωνιάτικο πρωινό σαν τις καρδιές όλων όσων παρευρέθηκαν στον Ιερό Ναό της Περιβλέπτου Ιωαννίνων, κηδεύτηκε ο χωριανός μας Ανδρέας Καρβούνης του Παναγιώτη στα 29 του χρόνια.

Τραγικές φιγούρες οι γονείς του, όπου με δάκρυα στα μάτια και με θρήνους αποχαιρέτησαν τον αγαπημένο τους γιο.

Συμπαραστάθηκαν στη θλίψη τους ο Δήμαρχος του Κεντρ. Ζαγορίου Γαβριήλ Παπαναστασίου, ο Πολιτιστικός Σύλλογος, το Πνευματικό Κέντρο, το Τοπικό Συμβούλιο Ασπραγγέλων καθώς και πολλοί συγγενείς, χωριανοί και φίλοι.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει, ενώ η θύμησή του θα είναι πάντα στις καρδιές όλων μας.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων του αφιερώνει το παρακάτω ποίημα του χωριανού μας **Κώστα Σίμου.**

ΠΕΝΘΙΜΟ

Πέθανε ο νιος. Τι χαλασμός εκείνο το πρωί.
Τραβούσε η μάνα τα μαλλιά κι η αδελφή θρηνούσε.
Κλαίγαν τ' αδελφοξάδερφα μαζί κι η γειτονιά
Κι εκείνος μες το φέρετρο νόμιζες πως γελούσε.

Τον θάψαν. Κλείστηκαν στη γη τα νιάτα κι οι ομορφιές
Στο σπίτι μέρες κλαίγανε ακόμα οι δικοί του.
Κι ο κόσμος τους λυπότανε και λέγανε αλλοί
στη μάνα, στον πατέρα του στη δόλια αδελφή του.

Φύγαν οι μέρες. Κύλησαν οι μήνες κι ο καιρός.
Η λύπη αγάλια άρχισε όλο και να ξεχνιέται.
Βρήκε το γέλιο η αδελφή, η μάνα τη χαρά
κι ο πατέρας ο «βαρύς» όπως και πριν μιλιέται.

Τ' αδέλφια καλοκάρδισαν. Η πλάνα η ζωή!...
με το δικό της φάρμακο γιατρεύει κάθε θλίψη.
Αλλοί! μονάχα τρις αλλοί σ' αυτόν που φεύγει νιος
κι από της ζήσης τ' όμορφο συμπόσιο θα λείψει.

* * *

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΣΙΟΥΡΗΣ

Έφυγε απ' τη ζωή κι απ' ανάμεσά μας στις 23 Γενάρη, σε ηλικία 80 ετών, μια ολοφώτεινη κι αλησμόνητη προσωπικότητα, ο Λεωνίδας Τσιούρης, ο δάσκαλος.

Δευτερότοκος γιος του αείμνηστου Κοινοτικού Γραμματέα Δημήτρη Τσιούρη, ήπιε το γάλα της ζωής απ' τη γενέθλια γη του Δεματίου και αναδείχτηκε σε λαμπρό εκπαιδευτικό και υπέροχο άνθρωπο, με πολλές αρετές, που απλόχερα σκόρπισε την καλωσύνη της ψυχής και της σκέψης του, τη φλόγα της δημιουργίας σ' όλους όσους είχαν την τύχη να ζήσουν κοντά του και να δέχονται της ανθρωπιάς του την ζεστασιά.

Αλλά και σαν εκπαιδευτικός άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις σε συναδέλφους και μαθητές του.

Υπήρξε ένας εξαίρετος οικογενειάρχης και δημιούργησε μια ζηλευτή οικογένεια.

Το πέρασμά του απ' τον κόσμο τούτο αφήνει μια ολοφώτιστη παντοτεινή θύμηση στην αγαπημένη του οικογένεια, στους συγγενείς και φίλους και γνωστούς που με ιερό σεβασμό κι άσβεστη ευγνωμοσύνη θα στέκονται αιώνια στη μνήμη του την αξέχαστη.

Η κηδεία του έγινε την επομένη στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Κοπάνων, την οποία παρακολούθησε πολύς κόσμος.

Ας είναι ελαφρό το Γιαννιώτικο χώμα που τον σκεπάζει.

Αιωνία του η μνήμη.

Θανάσης Σακελλαρίδης

* * *

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΖΗΣΗ

Πέθανε και κηδεύτηκε την 23.1.2000 στο χωριό Κήποι Ζαγορίου σε ηλικία 72 ετών, η Ευφροσύνη Ζήση το γένος Τόλη. Η εκλιπούσα ήτο αγαπητή στο χωριό για τον πράο χαρακτήρα της, την καλωσύνη της και την αγάπη της προς όλους.

Έφυγε ήσυχα όπως ήτο και η ζωή της. Άφησε πίσω της τα τρία παιδιά της τον Μάνθο, αστυνομικό και τις θυγατέρες της Μιράντα και Ευαγγελία, όλα παντρεμένα και αποκαταστημένα, με οικογένεια.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Κήπων, εκφράζει τα πιο θερμά συλλυπητήρια, στα παιδιά της στα εγγόνια της και λοιπούς συγγενείς και εύχεται να είναι ελαφρύ το χώμα που την σκέπασε του χωριού της και ας είναι αιωνία η μνήμη της.

* * *

ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ ΗΛ. ΚΟΝΤΟΔΗΜΟΥ

— Πλήρης ημερών έφυγε για το αιώνιο ταξίδι με την ανατολή της νέας χιλιετίας η Ευρύκλεια Ηλ. Κοντοδήμου (στα 88 της χρόνια). Υπήρξε το μοναδικό στήριγμα στην ορφανεμένη πολύτεκνη οικογένειά της μετά τον πρόωρο θάνατο του συζύγου της.

Πάλεψε με όλες της τις δυνάμεις για την αποκατάσταση των παιδιών της. Χαρά της ήταν που τα είδε (όπως ήθελε) αποκατεστημένα με τις οικογένειές τους.

Είχε την τύχη να γνωρίσει όχι μόνο εγγόνια (τα οποία ανέρχονται σε 12) αλλά και δισέγγονα.

Έφυγε ευχαριστημένη από τη ζωή. Υπήρξε στοργική μητέρα, υπόδειγμα οικοκυράς, εργατικότητας, γεμάτη καλωσύνη.

Στα παιδιά σου εγγόνια και δισέγγονα, θερμά συλλυπητήρια.

Αιωνία σου η μνήμη αγαπημένη μας Ευρύκλεια. Το χώμα της Γιαννιώτικης Γης ας είναι ελαφρό.

Α.Κ.Α.

Δωρεά εις μνήμην

Η κ. Ελευθερία Νικολαΐδου στη μνήμη της θείας της Ευαγγελίας Ξύδη προσέφερε το χρηματικό ποσό των 50.000 δραχμών για την ενίσχυση των σκοπών του περιοδικού μας.

Την ευχαριστούμε θερμά.

Η Συντακτική Επιτροπή

ΝΕΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ '98-99

Αυξάνεται συνεχώς ο αριθμός των νέων συνδρομητών του περιοδικού μας, τρανή απόδειξη για την ευμενή υποδοχή του περιοδικού μας από τους απανταχού συμπατριώτες μας.

54) Αναγνωστόπουλος Χριστόδουλος, Θεσ/νίκη
55) Τζώμος Παναγιώτης, Αθήνα
56) Καπρίτσιου Ευγενία, Αθήνα
57) Μίσιος Δημήτριος, Θεσ/νίκη
58) Παπαλεξίου Δάντης, Αθήνα
59) Χατζής Βασίλειος, Πάτρα
60) Αργύρης Νικόλαος, Αθήνα
61) Κωστόπουλος Μιχαήλ, Ιωάννινα
62) Μωϋσιάδης Γεώργιος, Αθήνα
63) Χριστοδούλου Α. Κων/νος, Ιωάννινα
64) Παπαβασιλείου Γεώργιος, Αθήνα
65) Πιτσινέλης Γεώργιος, Αθήνα
66) Κατσιούπης Βασίλειος, Αθήνα
67) Κουμπής Γεώργιος, Ιωάννινα
68) Φουντεράς Κων/νος, Ιωάννινα
69) Δημητρακόπουλος Γεώργιος, Θεσ/νίκη
70) Thomas Raptis, U.S.A.
71) Τότσκα Δ. Ιοκάστη, Θεσ/νίκη
72) Βογάνης Αναστάσιος, Γρεβενήτι Ζαγορίου
73) Βερβέρα Ελισάβετ, Γρεβενά
74) Πασιγκιώτης Βαγγέλης, Ιωάννινα
75) Χαρίσης Κων/νος, Ιωάννινα
76) Μπενετάτου Ήβη, Αθήνα
77) Λαδιάς Γεώργιος, Ιωάννινα
78) Παγώνης Κώστας, Αθήνα
79) Αποστολίδης Κων/νος, Ιωάννινα
80) Γιαννάκης Γεώργιος Ιωάννινα
81) Γκαζιάνος Χριστόφορος, Ιωάννινα
82) Καρβούνης Γρηγόριος, Ασπράγγελοι Ζαγορίου
83) Ντέτσικας Ανδρέας, Ιωάννινα
84) Γκρουΐδης Γεώργιος, Ασπράγγελοι Ζαγορίου
85) Δάφνη Φρειδερίκη, Ιωάννινα
86) Μανίκα-Ξάνθου Σκάνδρα, Ιωάννινα
87) Παπαγεωργίου Βασίλειος, Αθήνα
88) Νούλη Ευγενία, Αθήνα
89) Τζιόβας Αρ. Φάνης, Αθήνα
90) Κανούρα Αντιγόνη, Ηγουμενίτσα
91) Λουτσάρης Βασίλης, Βίτσα Ζαγορίου
92) Χαρίσης Κων/νος, Ιωάννινα
93) Χριστοδούλου Ελευθέριος, Ιωάννινα
94) Τσιόδουλος Βλάσης, Ιωάννινα
95) Τσουμάνης Θεόδωρος, Ιωάννινα
96) Κώστας Βασίλης, Ιωάννινα
97) Κομπάρος Μιχαήλ, Ιωάννινα
98) Κάτσενος Παναγιώτης, Ιωάννινα
99) Βάσιου Παναγιώτα, Αθήνα
100) Ζαΐρης Ιωάννης, Αθήνα
101) Μπάγκα Μερόπη, Ιωάννινα
102) Εξάρχου Χαράλαμπος, Ιωάννινα
103) Ντεμίρης Ανδρέας, Πάτρα
104) Παπαλεξίου Αλέξης, Αθήνα
105) Ντινούλης Βασίλης, Ιωάννινα
106) Κλούμπας Ιωάννης, Ιωάννινα
107) Αντωνίου Γεωργία, Αθήνα
108) Βασιλείου Κων/νος, Κήποι Ζαγορίου
109) Σουκοβέλος Απόστολος, Ιωάννινα
110) Αρβανίτης Γιάννης, Μονοδένδρι Ζαγορίου
111) Θεοχάρους Χαρίλαος, Ελάτη Ζαγορίου
112) Τζουριάδη Μαρία, Θεσ/νίκη
113) Φραγκούλη Μαρία, Αθήνα
114) Αγόρης Σωτήρης, Γρεβενήτι Ζαγορίου
115) Σουλής Νικηφόρος, Ιωάννινα
116) Σταθάτου Φερενίκη, Αθήνα
117) Βουκρίτσα Θεοδούλα, Αθήνα
118) Τσουμάνης Δημήτριος, Σκαμνέλι Ζαγορίου
119) Κώστας Γεώργιος, Λάρισα
120) Μαντέλος Τάσος, Λάρισα
121) Καγγάς Μάνος, Λάρισα
122) Εξάρχου Σωτηρία, Αθήνα
123) Γιαννής Κλεομ., Ιωάννινα
124) Κουκουμελίδης Κων/νος, Κήποι Ζαγορίου
125) Φωτείνη Αμαλία, Αθήνα
126) Τσιμής Μάκης, Ιωάννινα
127) Πεζοδρόμου Δανάη, Αθήνα
128) Βούστρου Παρασκευή, Ιωάννινα
129) Καλογήρου Ηλίας, Φραγκάδες Ζαγορίου
130) Βαλαδήμας Δημήτρ., Αθήνα
131) Σκαρβέλης Αλέκος, Ιωάννινα
132) Καραΐσκος Γιώργος, Κ. Πεδινά Ζαγορίου
133) Αποστόλου Άδμητος, Λεπτοκαρυά Ζαγορίου
134) Μήγιος Απόστολος, Αθήνα
135) Τζιόμπου Βασιλική, Ιωάννινα
136) Κοντονάσιος Χρήστος, Ιωάννινα
137) Μαντέλος Ιωάννης, Ιωάννινα
138) Ζούμπα Γεωργία, Αθήνα
139) Νούσης Παντελής, Δίκορφο Ζαγορίου
140) Τσακαλίδης Γερβάσιος, Λάρισα
141) Κολοβός Διονύσιος, Αθήνα
142) Βαμβαρέκας Κων/νος, Ιωάννινα
143) Παπακώστας Κων/νος, Ιωάννινα
144) Τσουμάνης Τάκης, Σκαμνέλι Ζαγορίου
145) Καλύβας Κ. Κων/νος, Λαγονήσι
146) Καβάγιας Γεώργιος, Αθήνα
147) Δούβλης Ελευθέριος, Κύπρος
148) Τσιαλαμάνης Μιχαήλ, Αθήνα
149) Μαγγίδης Άγγελος, Ιωάννινα
150) Τόμος Δημήτριος, Ιωάννινα
151) Τσίντζα Κ. Χρυσάνθη, Αθήνα
152) Τσολιός Κων/νος, Ιωάννινα
153) Λαδιάς Θεόδωρος, Μονοδένδρι Ζαγορίου
154) Ράπτη Αφροδ., Κυπαρισσία
155) Φίτσιος Χρήστος, Ιωάννινα
156) Στεργίου Λάζαρος, Χίος
157) Καλέας Χριστόδουλος, Αθήνα
158) Λογοθέτης Νικόλαος, Ιωάννινα
159) Χριστογούλας Στέφανος, Ιωάννινα
160) Παπαχρήστου Αλέξανδρος, Αθήνα
161) Σκούρτης Κων., Ιωάννινα
162) Φανίκας Στέφανος, Φραγκάδες Ζαγορίου
163) Βανδέρας Χ. Δημήτριος, Κόνιτσα

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Ο Δήμος Τύμφης 200.000 δρχ. ενίσχυση στο περιοδικό μας.
— Η Ριζάρειος Εκκλησιαστική Επιτροπή, για συνδρομές 44 κοινοτικών διαμερισμάτων 132.000 δρχ.
— Οι συγγενείς της θανούσης Σωτηρίας Ζώη 10.000 δρχ.
— Η κ. Βασδέκη Ευανθία 10.000 δρχ. στη μνήμη του συζύγου της Γεωργίου Βασδέκη.
— Η κ. Καρατζά Σωτηρία 10.000 δρχ. στη μνήμη των γονέων της.
— Η κ. Τζαφλίδη - Δανδάλη Πιπίτσα (USA) 5.000 δρχ. στη μνήμη Γεωργίου και Αλεξάνδρας Τζαφλίδη.
— Ο κ. Γαμπρίτσιος Χρήστος 5.000 δρχ. στο περιοδικό μας.
— Ο κ. Τσόδουλος Βλάσης 3.000 δρχ. στο περιοδικό μας.

Η Σ. Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

* * *

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Διορθώνουμε στο ορθόν το τυπογραφικό λάθος που αφορά στην ενίσχυση του περιοδικού μας με το ποσόν των 60.000 δραχμών από τις αδελφές **Γεωργίου και Ανδρομάχης ΔΑΝΟΥ** (και όχι Δόνο που το θέλησε ο δαίμων του τυπογραφείου).

— Ζητούμε συγγνώμη κι ευχαριστούμε.

Η Σ.Ε.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Ο Πελοπίδας Καμτσίκας εις μνήμην της αδελφής του Κλεονίκης προσέφερε στην Εκκλησία του χωριού μας το ποσόν των 100.000 δραχμών.

— Ο Δήμαρχος του Κεντρικού Ζαγορίου Γαβριήλ Παπαναστσίου εις μνήμην Ανδρέα Καρβούνη αντί στεφάνου προσέφερε στην Εκκλησία του χωριού μας το ποσό των 10.000 δραχμών.

— Ο Βύρων Βαρζώκας προσέφερε στην Εκκλησία του χωριού μας το ποσό των 10.000 δραχμών για επείγουσες εργασίες στην Εκκλησία μας.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί όλους θερμά.

— Εις μνήμην Σταυρούλας Ντάγκα προσέφεραν στην Εκκλησία του χωριού μας ο Κων/νος Μπάρκας 10.000, ο Γεώργιος και η Ευθαλία Μπουρπούλα 10.000, ο Θωμάς και η Δημητρούλα Κήτα 10.000, ο Ευθύμιος και ο Ελευθέριος Ντάγκας 10.000, η οικογένεια Λάμπρου Ντάγκα και τα ανήψια της 15.000, η οικογένεια Παύλου Σκανδάλη 5.000 και το παιδί της Σταύρος Ντάγκας 50.000.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή τους ευχαριστεί και εύχεται να είναι ελαφρύ το Δοβριανίτικο χώμα που την σκεπάζει.

* * *

Υπέρ της Ιεράς Μονής Ασπραγγέλων, προσφέρουν:

— Ο Κων/τίνος Γρηγ. Καρβούνης 50.000 δρχ. και η Αρσινόη Παπαγεωργίου, στη μνήμη του συζύγου της 10.000 δραχμές.

Ο εκπρόσωπος της Μονής Φρίξος Τσολάκης, ευχαριστεί θερμά.

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

— Η Σωτηρία Ι. Καρατζά προσέφερε για την εκκλησία του χωριού 30.000 δρχ. στη μνήμη των γονέων της.

Θερμές ευχαριστίες

ΚΗΠΟΙ

— Αντί στεφάνου στη μνήμη Ευφροσύνης Ζήση και υπέρ του Ι. Ν. Αγίου Νικολάου Κήπων πρόσφεραν οι:

1) Αγάπιος Τόλης 10.000 (και 10.000 στο Σύλλογο Κήπων).
2) Όλγα Μολφέτα 10.000 δρχ.
3) Αλίκη Γιαννοπούλου 10.000 δρχ.
4) Βασιλική Χρ. Δέρβα 5.000 δρχ.
5) ο αδελφός της Νίκος και η νύφη της Σεβαστή 5.000 δρχ.
6) η οικογένεια Ιωάννου Δέρβα 5.000 δρχ.
7) η οικογένεια Πέπης και Νικολάου Κρομμύδα 5.000 δρχ.
8) Μάνθος Ζήσης, υιός της 15.000 δρχ.

Η Εκκλησ. Επιτροπή ευχαριστεί

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

— Η κυρία Πιπίτσα Τζαφλίδου-Δανδάλη που διαμένει στην Αμερική (Ν. Υόρκη) πρόσφερε υπέρ της Μονής Βουτσάς το ποσό των 30.000 δραχμών, τάμα κι ευχή για την υγεία της οικογένειάς της και των συγγενών της.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

— Ο Στέφανος Τζαφλίδης του Γεωργίου, εις μνήμη της μητέρας του Αλεξάνδρας Γ. Τζαφλίδη έδωσε το χρηματικό ποσό των 30.000 δρχ. για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Αγ. Δημητρίου Φραγκάδων.

Η Εκκλησ. Επιτροπή ευχαριστεί.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

25.000
Κίτσου-Γιαννακού Μελπομένη

20.000
Βολογιαννίδης Χριστόφορος

10.000
Βανδέρας Χ. Δημήτριος
Βατζιά-Ανθοπούλου Σοφία
Γιαννοπούλου Αλίκη (2)
Καλύβας Επαμεινώνδας (2)
Καρατζά Σωτηρία (2)
Μητσιάδης Βύρων (2)
Σάρρος Γεώργιος (2)
Σκλαβενίτου Αντιγόνη (2)
Σκούρτης Οδυσσέας (2)
Σπυροπούλου Γλυκερία (2)
Στουκίδης Δημήτριος (2)
Χαρισιάδης Ναπολέων (2)

8.000
Καντζά Αθηνά

6.000
Βερτοδούλου Πηνελόπη
Παπακώστα-Μυστηροπούλου Μάγδα
Παπακώστα-Φίλου Μαίρη

5.000
Αθανασέλης Σωτήρης
Βανδέρα Αμαλία
Βούδδας Πέτρος
Γκέγκης Δημήτριος
Εξάρχου Σωτηρία
Ζαρκάδας Βασίλειος
Ζηκοπούλου-Σιαμπίρη Αφροδίτη
Ζιάκκα Φερενίκη
Ζωΐδη Γ. Θάλεια
Καλιγέρου-Παπανικολάου Ελένη
Κολοβός Διονύσης
Κοντοκάλης Βασίλειος
Κουνάβου Δήμητρα
Λαμπρίδης Δημήτριος
Λάππας Κων/νος
Μητσιάδης Ιωάννης
Μητσιάδη Ελένη
Μουδοπούλου Ευγενία
Νούλη Ειρήνη
Ντιναλέξη Αθηνά
Οικονόμου Ειρήνη
Παλιάτσος Αθανάσιος
Παπανικολάου Ιωάννης
Παπαϊωάννου Ιωάννης
Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων
Σκούρτη-Παπαδάκη Ελένη
Σκούρτης Κων/νος
Stoukidis Bil
Τσέπη-Δάλλα Νίκη
Τσιάντη Χρυσάνθη
Φανίκας Στέφανος

4.000
Κοντοδήμου Βασιλική
Λιόντος Αθανάσιος
Λιόντος Παναγιώτης
Λιόντου-Τσελεπίδου Κλεονίκη
Μάνθου Φωκίων
Χρόνη Αριστέα

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ Σ.Ε.

Η Συντακτική Επιτροπή αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει ξεχωριστά όσους εκ των συνδρομητών του περιοδικού εκφράζουν τη συμπαράστασή τους με συγκινητική γενναιοδωρία.

Στους παραπάνω συμπατριώτες, που αναφέρονται στη στήλη: «Τιμητική Εισφορά» πολλά θερμά ευχαριστήρια.

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

18.000
Κύρκος Νικόλαος (6)

13.000
Papigiotis Michael (4)

10.000
Ζωΐδη Ελένη (3)

9.000
Αναγνωστόπουλος Παναγιώτης (3)
Dangalis Pipitsa U.S.A. (3)
Κοκκίνη Παναγιά (3)
Κρεμμύδας Μάνθος (3)
Μούτσιος Ιωάννης (3)
Πολύζος Δημήτριος (3)
Στάρρας Νικόλαος (3)

6.000
Αναγνωστόπουλος Λάμπρος (2)
Βέλλη-Σωτήρκου Πελαγία (2)
Δούκα Φιλομήλα (2)
Ζώη Αριστούλα (2)
Κονίνη-Καλογήρου Φιλομήλα (2)
Παπαθανασίου Λευτέρης (2)
Πολυχρονιάδης Νικόλαος (2)
Ράπτη Μαρία (2)
Στεφοπούλου-Βλαχοπούλου Ισμήνη (2)
Στυλίδης Γεώργιος (2)
Τζόκας Νικόλαος (2)
Τζούφης Στέφανος (2)
Τσιατούρας Χρήστος (2)
Χόρεβας Δημήτριος (2)
Χριστοδούλου Μιχαήλ (2)

5.000
Βογαζιανός Ευάγγελος (2)

3.000
Αναγνωστοπούλου Δέσποινα
Αναγνωστοπούλου Ιωάννα
Αντωνίου Γεωργία
Αποστόλου Ανδρέας
Αποστόλου Κλεοπάτρα
Αποστόλου-Νάσιου Ηλέκτρα
Βαλαούρας Λεωνίδας
Βασδέκη Ευανθία
Βέλλος Απόστολος
Βέλλου Θάλεια
Βουγάνης Αναστάσιος
Γαμπρίτσιος Χρήστος
Γιώτη Αρσινόη
Γκόγκος Δημοσθένης (ιερέας)
Δαμβόπουλος Θωμάς
Δόση Κλεοπάτρα
Δελλής Γρηγόριος
Δριγκοπούλου Ιωάννα
Δριγκοπούλου Μπέσυ
Δερβένη Πελαγία
Εμμανουήλ Πιπίτσα
Ζήγος Θεόδωρος
Ζινδριλής Κων/νος
Ζινδριλής Μάνθος
Καναβέλης Αθανάσιος
Καραμπά Ιοκάστη
Καρράς Γεώργιος
Καρανίκας Φωκίων
Καψάλης Σωτήριος
Κεφάλος Βασίλειος
Κιουρτσιδάκη Μαίρη
Κοντοδήμου Καίτη
Κοντονάσιος Θεόφιλος
Κρυστάλλη-Βλάχου Άννα
Κωστόπουλος Μιχαήλ
Λαμπροπούλου Στέλλα
Μακρής Δημήτριος
Ματσόπουλος Νίκος
Μητσιμάρης Δημήτριος
Μπαλατσός Ιωάννης
Μπισμπέλη Ξανθίππη
Ντεμίρης Ανδρέας
Ντέτσικας Ανδρέας
Παλιάγκα Στεφανία
Παντελή Αλεξάνδρα
Παπαβασιλείου Γεώργιος
Παπαβασιλείου Χρυσόστομος
Παπανίνας Παύλος
Πασχάλη Αγγελική
Ρογκότης Ευστάθιος
Σαφαρίκα Αικατερίνη
Στεφάνου Αθανάσιος
Στουκίδης Γεώργιος
Στουκίδης Χριστόδουλος
Ταπεινόπουλος Γεώργιος
Τζιμοπούλη Ελένη
Τοπάλη Νίκη
Τσεκούρας Γεώργιος
Τσεκούρα Πόλυ
Τσιατούρας Γεώργιος
Τσόδουλος Βλάσσης
Τσιαμένου Αρτεμησία
Τσιρώνης Λυσσανδρος
Τσουμάνης Παύλος
Τσούτση Ευφροσύνη
Φωτέτσιος Κων/νος
Χριστοδούλου Κ. Δημήτριος
Χριστοδούλου Δ. Κων/νος
Χρόνη-Παππά Μαρίκα

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»
Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
★
Ιδιοκτήτης - Εκδότης:
ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
★
Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
1. ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ
2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
3. ΖΑΡΙΔΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
4. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
5. ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
6. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
7. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
8. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ
9. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
10. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
11. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
★
Υπεύθυνος για το Νόμο:
ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ
Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.
Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 30170
★
Υπεύθυνος Ύλης:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ
Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ. 27.105
★
Στο ρεπορτάζ:
Κ. Δ. Χριστοδούλου
★
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:
Συνδρομές, εισφορές, εμβάσματα:
Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και Μυροπωλείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Ιωάννινα 45444.
Κατώτερη ετήσια συνδρομή δρχ. 3.000
Για το εξωτερικό δρχ. 6.000 ή 20 $ ΗΠΑ
★
ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ
ΙΩΑΝΝΑ ΦΑΝΙΚΑ - ΠΑΝΤΑΖΗ
★
Τυπογραφεία:
Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ
Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέρη)
Τηλ. 20.544 - 27.845
Ιωάννινα 454 44